

KOHTALON YHTEISÖÄ PELASTAMASSA

Angela Merkelin eurokriisin turvallistaminen

Jonna Kallioniemi

Pro gradu -tutkielma

Politiikkatieteet, valtio-oppi

Lapin yliopisto

2024

Lapin yliopisto

Tiedekunta: Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

Työn nimi: Kohtalon yhteisöä pelastamassa – Angela Merkelin eurokriisin turvallistaminen

Tekijä: Jonna Kallioniemi

Koulutusohjelma/oppiaine: Poliittikatieteet, valtio-oppi

Työn laji: Pro gradu -tutkielma _x_ Lisensiaatintutkimus ____

Sivumäärä: 96

Vuosi: 2024

Tiivistelmä:

Eurokriisiä voidaan pitää yhtenä EU:n olemassaolonajan isoimmista kriiseistä. Pro gradu -tutkielmassani tarkastelen Saksan entisen liittokansleri Angela Merkelin eurokriisin turvallistamista vuosina 2010–2015. Tutkielman tarkoituksena on vastata siihen, miten Angela Merkel turvallistaa eurokriisin.

Tutkielmani aineistona hyödynnän liittokansleri Merkelin vuosien 2010–2015 aikana pitämiä puheita niin liittopäivillä kuin muissa Saksassa pidetyissä konferensseissa. Tarkastelen aineistojani Thierry Balzacqin toisen sukupolven turvallistamisteorian kautta, mutta hyödynnän myös Kööpenhaminan koulukunnan turvallistamisen käsitteitä osana tutkielmani teoreettisia lähtökohtia. Balzacqin turvallistamisteoria pyrkii selittämään turvallisuusongelmien syntymistä erityisesti turvallistamisen puheaktien ja turvallistamisen välineiden syy-seuraussuhteen selvittämisen kautta.

Aineiston analyysin olen toteuttanut Robert Entmanin kehysanalyysin avulla. Tutkielman analyysin tuloksina olen tunnistanut kolme kehystä: vakauden uhkaaja -kehyksen, vastuullisuuden uhkaaja -kehyksen sekä yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksen. Kehyksien avulla Merkel oikeutti turvallistamisen välineiden kokoelman keskustelussa Saksan talouspoliittista ajattelua ajavan ordoliberalismin ajattelun vahvistamisen EU-tasolla. Tutkielman teoreettisen viitekehyksen ja kehysanalyysin kautta toteutetun analyysin sekä politiikan turvallistamisen välineiden keskusteluosuuden kautta, olen pyrkinyt vastaamaan siihen, miten Merkel loi eurokriisistä niin euroa kuin koko EU:ta ja sen yhtenäisyyttä uhkaavan kriisin.

Tutkielman tulokset mukailevat myös aiempaa eurokriisin tutkimusta, sillä Merkel pyrki EU-integraatiomyönteisyyden nimissä nimeämään eurokriisin synnyttämän luottamuskriisin EU:n yhtenäisyyttä hajottavaksi ja integraatiota hajottavaksi ja siten vakuuttamaan saksalaiset yhtenäisyyden horjumisen uhasta. Samalla Merkel pyrki myös vastuuttamaan yksittäisiä jäsenmaita heidän taloudellisista epäonnistumisistaan ja siten legitimoimaan niiden asemaa kriisin aiheuttajina. Loppujen lopuksi hän pyrki edistämään kriisin ratkaisua Saksan ehdoilla isoilta osin ordoliberalismin keinoin, jossa olemassa olevia rakenteiden ja hallintatapojen säilyttäminen oli keskeistä.

Avainsanat: eurokriisi, Angela Merkel, Saksa, turvallistaminen, kehysanalyysi

x Tutkielma ei sisällä muita kuin tekijän/tekijöiden omia henkilötietoja.

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	1
2 EUROKRIISIN TAUSTAA	4
2.1 Talous- ja rahaliiton eli EMU:n syntyminen	4
2.2 Eurokriisin vaiheista.....	5
2.3 Eurokriisistä ja Saksasta.....	8
3 TURVALLISUUDEN TUTKIMUKSESTA	11
3.1 KÖÖPENHAMINAN KOULUKUNTA.....	13
3.1.1 Turvallistaminen ja turvallistamisen prosessi.....	15
3.1.2 Turvallistamisen käsitteet	17
3.2 TOISEN SUKUPOLVEN TURVALLISTAMISTEORIA.....	19
3.2.1 Yleisön keskeisyys	22
3.2.2 Toimijan ja yleisön keskinäisriippuvuus	24
3.2.3 Turvallistamisen välineet.....	26
3.3 EUROKRIISIN TURVALLISTAMISESTA	28
4 TUTKIELMAN ANALYYSIN TASOT, AINEISTO JA MENETELMÄ	32
4.1 Angela Merkelin puheet tutkimusaineistona	34
4.2 Kehysanalyysi tutkimusmenetelmänä	36
5 TURVALLISTAMISEN KEHYKSET: UHAN KEHYSTÄMINEN.....	40
5.1 Vakauden uhkaaja -kehys	41
5.2 Yhtenäisyyden uhkaaja -kehys	49
5.3 Vastuullisuuden uhkaaja -kehys	59
6 ORDOLIBERALISMI TURVALLISTAMISEN VÄLINEIDEN KOKOELMANA: UHKAAN VASTAAMISEN TAPA	65
7 TUTKIELMAN KOHDEYLEISÖ: SAKSAN KANSA	72
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	76
8.1 Tutkielman arviointi ja jatkotutkimusaiheet.....	79
8.2 Jatkotutkimusaiheet	80
LÄHTEET.....	83
Aineisto	83
Kirjallisuus	88

1 JOHDANTO

Euroopan unioni kohtasi yhden isoimmista kriiseistään finanssikriisin jälkimainingeissa Kreikan valtion velkakriisin alkaessa 2010. Yhdysvalloista alkanut finanssikriisi levisi myös Eurooppaan ja se horjutti usean Euroopan talous- ja rahaliitto EMU:n jäsenvaltioiden taloutta ja pian myös koko eurojärjestelmää. Eurokriisiä voidaan edelleen, vuonna 2024, pitää yhtenä isoimmista Euroopan unionin kohtaamista kriiseistä, jossa koko euroalue ja yhteisvaluutta euro oli kuilun partaalla. Eurokriisissä oli eksistentiaalinen kriisi euroalueelle ja eurolle. Eurokriisissä ei siis ollut kyse vähemmästä kuin koko EU:n ja euroalueen tulevaisuudesta. Tässä tutkielmassa tarkastelen vuosien 2010–2015 vuosien eurokriisiä Saksan liittokansleri Angela Merkelin ja turvallistamisen näkökulmasta. Saksan rooli on ollut keskeinen eurokriisin hoidossa ja sillä on myös väliä myös yhteisvaluutan tulevaisuuden sekä selviämisen kannalta, siksi haluan tutkielmassani keskittyä Saksan liittokanslerin kriisipuheeseen ja turvattomuuden puheeseen Angela Merkelin puheissa.

Eurokriisin turvallistaminen valikoitui tutkielmani aiheeksi, kun ryhdyin pohtimaan sitä, voidaanko turvallisuushkia nähdä taloudellisella sektorilla. Eurokriisiä on erityisesti Saksan näkökulmasta tutkittu jo paljon. Samalla kuitenkin huomasin, ettei talouden turvallistamisesta ja eurokriisin turvallistamisesta löydy paljoa tutkimusta. Samalla myös ajatus eurokriisin eksistentiaalisuudesta ja tehtyjen toimien poikkeuksellisuudesta herätti mielenkiintoni tutkia aihetta turvallistamisen näkökulmasta. Tutkielmassani en ole niinkään kiinnostunut sen esiin tuomisesta turvallistiko Angela Merkel eurokriisin, koska yhteisvaluutta euron olemassaolo oli uhattuna ja sen pelastaminen vaati poikkeuksellisia toimia. Ennemmin olen kiinnostunut siitä, *miten Angela Merkel turvallisti eurokriisin*. Tätä ryhdyin tutkielmassani selvittämään Thierry Balzacqin toisen sukupolven turvallistamisteorian kautta. Tutkielmani aineistoksi olen valinnut 35 liittokansleri Angela Merkelin puhetta, jotka on pidetty vuosien 2010–2015 välillä. Tutkielmani menetelmänä toimii Robert Entmanin kehysanalyysi, jonka kautta olen selvittänyt, miten Merkel kehystää eurokriisin eli legitimoii uhan kuvauksen sekä oman tapansa ratkaista eurokriisin. Lisäksi turvallistamisen välineiden kokoelmaluvussa käyn aiemman tutkimuksen avulla, millaisia ratkaisutapoja Merkel käytti kriisin ratkaisemiseksi. Kokonaisuudessaan näiden kahden kohdan avulla vastaan tutkimuskysymykseeni, *miten Angela Merkel turvallisti eurokriisin*.

Tutkielmani tavoitteena on tarkastella eurokriisiä Angela Merkelin ja turvallistamisen näkökulmasta aiemmasta poikkeavalla tavalla ja siten antaa oma panokseni talouden turvallistamisen tutkimukseen. Tämän aion tehdä ranskalaisen turvallisuustutkija Thierry Balzacqin toisen sukupolven turvallistamisteorian avulla. Aiemmin turvallistamistutkimusta on tehty Angela Merkelin näkökulmasta liittyen eurokriisiin Kööpenhaminan koulukunnan turvallistamisteorian avulla. Thierry Balzacqin toisen sukupolven turvallistamisteoria tarjoaa mahdollisuuden hieman erilaisen tavan toteuttaa turvallistamistutkimusta esimerkiksi muutenkin kuin diskurssianalyysin avulla.

Eurokriisi on edelleen politiikkatieteellisesti relevantti, koska eurokriisin seurauksia on edelleen nähtävissä eri jäsenmaissa. Lisäksi jo eurokriisin aikana paineen alla olevia Euroopan unionin valuvikoja on vasta viime aikoina ryhdytty muuttamaan, kun Euroopan Komissio esitti huhtikuussa 2023 ehdotuksensa EU:n taloussääntöjen muuttamiseksi. Aiheen relevanttiutta lisää myös se, että nykyisin talousaiheet kytketään yhä vahvemmin turvallisuuteen mm. vastuullisen taloudenhoidon retoriikan kautta.

Johdannon jälkeen siirryn kuvailemaan eurokriisin taustoja, joista avaan koko euroalueen ja euron syntymistä sekä siitä, miten eurokriisi eteni. Lisäksi avaan Saksan roolia euroalueen muodostamisessa sekä eurokriisin hoidossa. Eurokriisin taustoituksen jälkeen siirryn teoreettisen viitekehykseni avaamiseen. Ensin tarkastelen turvallisuustutkimusta yleisesti, jonka jälkeen siirryn turvallistamisen tutkimukseen Kööpenhaminan koulukunnan kautta tutkielmani kannalta keskeiseen toisen sukupolven turvallistamisteoriaan, jonka ranskalainen turvallisuuden tutkija Thierry Balzacq on kehittänyt. Lisäksi tuon esille myös aiemman tutkimuskirjallisuuden kautta, miten eurokriisiä on tutkittu aiemmin turvallistamisen näkökulmasta. Tutkielman neljännessä luvussa taas avaan tutkielman aineiston ja menetelmän. Tutkielman aineistona on Saksan liittokansleri Angela Merkelin puheet vuosilta 2010–2015. Siitä on yhteensä 35 kappaletta. Suurin osa niistä on pidetty Saksan liittopäiville mutta myös esimerkiksi Euroopan parlamentille sekä yksittäisille konferensseille. Tutkielman menetelmänä toimii Robert Entmanin kehysanalyysi, jonka käyttö on mahdollista Thierry Balzacqin luoman turvallistamisteorian ansiosta. Kehysanalyysissä kuvailen sitä, millaisten kehystysten avulla Merkel on mahdollistanut ja legitimoinut turvallistamisen välineiden käytön.

Viidennessä luvussa tarkastelen tutkielmani tuloksia. Angela Merkel turvallistaa eurokriisin vakauden uhkaaja, vastuullisuuden uhkaaja sekä yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksillä, joiden

kautta Angela Merkel on määritellyt ja legitimoanut eurokriisistä aiheutunutta uhkaa. Vakauden uhkaaja -kehyksessä on kyse siitä, että euroalueen ja euron vakaus nähtiin olevan uhattuna eurokriisin ja tiettyjen jäsenmaiden seurauksena. Vakauden uhkaaja -kehyksessä Merkelin mukaan eurokriisin synnyttämän talous- ja rahaliiton epävakauden tasapainottaminen on kohtalon kysymys niin Euroopan tulevaisuudelle kuin Saksan tulevaisuudelle Euroopassa. Yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksessä eurokriisi on aiheuttanut luottamuskriisin, joka uhkaa EU:n yhtenäisyyttä ja tulevaisuutta. Yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksessä EU:n ja yhteisen valuutan hajoaminen tarkoittaa myös koko EU:n integraatiota. Vastuullisuuden uhkaaja -kehyksessä Merkel esittää yksittäisten jäsenmaiden liiallisen velan, uhan maksukyvyttömäksi joutumisesta sekä EU:n talous- ja rahaliiton sääntöjen rikkomisen eksistentiaalisena EU:n tulevaisuudelle.

Turvallistamisen kehysten jälkeen tarkastelen myös aiemman eurokriisikirjallisuutta ja omia havaintojani liittyen Angela Merkelin turvallistamisen välineiden suhteen. Turvallistamisen välineiden kokoelmaksi olen nostanut Saksan talousajattelua jo pitkään määrittäneen ordoliberalismin. Tutkielman turvallistamisen kehysten ja välineiden kokoelman analyysin avulla tulevan vastaamaan tutkimuskysymykseeni, miten Angela Merkel turvallisti eurokriisin.

Tutkielman lopussa tuon esille myös yleisön roolin turvallistamisessa. Turvallistamisen teoria vaatii onnistuakseen kohdeyleisönsä hyväksynnän. Tutkielman kohdeyleisöksi olen valinnut Saksan kansan, koska aineistokseni olen valinnut Merkelin puheet liittopäiville koskien eurokriisiä. Yleisöluvun tavoitteena on osoittaa mielipidemittausten avulla, että Saksan kansa on hyväksynyt turvallistamisen kehyksissä esiin tulleen kriisin legitimoinnin prosessit ja samalla myös sen tavan, jolla Merkel oli osin ratkaisemassa eurokriisiä ordoliberalismin talousajattelun ajamana.

Tutkielman lopussa löytyvät vielä johtopäätökset sekä tutkielmani arviointi. Lisäksi pohdin oman tutkielmani luotettavuutta ja tarkastelen kriittisesti tutkielmani valintoja tutkielman läpinäkyvyyden ja uskottavuuden varmistamiseksi. Aivan viimeiseksi luon pohdintaa myös mahdollisista ja relevanteista jatkotutkimuskohteista esimerkiksi euroalueeseen uusien taloussääntöjen näkökulmasta ja talousaiheiden turvallistamistutkimuksesta.

2 EUROKRIISIN TAUSTAA

2.1 Talous- ja rahaliiton eli EMU:n syntyminen

Turvallistamisen kannalta on oleellista ymmärtää myös eurokriisin isoa kontekstia ja tapahtumia. Siksi seuraavassa luvussa avaan tiiviisti EU:n talous- ja rahaliiton syntyhistoriaa, eurokriisin vaiheita sekä Saksan toimia ja reaktioita kriisin hoidossa tutkielman isomman kontekstin hahmottamiseksi.

Yhteisvaluutta on ollut pitkäaikainen eurooppalainen projekti 1960-luvun loppupuolelta, jolloin ensimmäisiä ajatuksia talous- ja rahaliiton luomiseksi tehtiin. Nämä ajatukset olivat olemassa yhteisön sisäisissä keskusteluissa koko 1970-luvun (Clerc & Elo 2014, 107). Euron syntymistä voidaan kutsua yhteiseurooppalaiseksi poliittiseksi reaktioksi 1980- ja -90-luvuilla tapahtuneisiin poliittisiin muutoksiin. (Clerc & Elo 2014, 143–144.) Berliinin muurin murtuminen sekä Neuvostoliiton romahtaminen muuttivat maailmaa kertaheitolla. Euroopan integraation nähtiin nousevan keskeiseksi tämän uuden syntyneen maailmanjärjestyksen kannalta.

Talous- ja rahaliiton edistämistä koskevat suunnitelmat lähtivät etenemään 1980-luvun lopulla (Miettinen 2019, 131). Eurooppa-neuvosto vahvisti Hannoverin huippukokouksessa kesäkuussa 1988 tavoitteeksi talous- ja rahaliiton (EMU) asteittaisen toteuttamisen. Kokouksessa Saksan liittokansleri Helmut Kohl ehdotti talous- ja rahaliiton selvittämistä suunnittelevan komitean perustamista. Silloinen Euroopan Komission puheenjohtaja Jacques Delors aloitti komiteansa kanssa ehdottamaan konkreettisia vaihteita kohti rahaliittoon etenemistä. Niin sanotussa Delorsin raportissa 1989 liittoon eteneminen jaettiin kolmeen vaiheeseen. Kolmessa vaiheessa vapautettiin hiljalleen pääomaliikkeet, yhdenmukaistettiin jäsenvaltioiden rahapolitiikka ja Euroopan keskuspankkijärjestelmässä alettiin harjoittaa yhteistä rahapolitiikkaa. Lisäksi muuntokurssit kiinnitettiin peruuttamattomasti, keskuspankkien yhteistyötä lisättiin, voimaan tuli myös vakaus- ja kasvusopimus, jolla pyrittiin varmistamaan jäsenmaiden finanssipoliittinen kurinalaisuus talous- ja rahaliitossa. (Clerc & Elo 2014, 154.)

Kun euroaluetta synnytettiin 1990-luvun alussa, niin Ranskan presidentti Mitterrand liitti Saksojen yhdistymisen ja rahaliittohankkeen yhteen sekä vaati Saksaa hyväksymään EMU:n. (Raitio 2014, 107; Clerc & Elo 2014, 143.) Saksan keskuspankin ns. vahvan markan politiikka aiheutti poliittista vastakkainasettelua 1970- ja 1980-luvuilla. Bundesbankin rahapolitiikan vaikutuksesta etenkin Ranska joutui mukautumaan rahapolitiikassa ja siten

osin myös laajemmin talouspolitiikassaan Saksan määräämään tahtiin. Euron synty on osittain sidoksissa varsinkin ranskalaisten pyrkimykseen saada Saksa ja Bundesbank ylikansalliseen kontrolliin EU:n rakenteiden avulla. (Raitio 2014 106–107.) Talous- ja rahaliittoon siirtymiseksi neuvotteluissa Saksan ja Ranskan välillä kinkkisimmäksi kysymykseksi nousi juuri keskuspankin asema. Saksalaiset tavoittelivat Bundesbankin tapaista itsenäistä keskuspankkia, joka huolehtisi tärkeimpänä tehtävänä rahapolitiikasta ja ylläpitäisi sekä budjettikuria että hintavakautta. Ranskan toiveissa taas oli ollut löysempää rahapolitiikkaa harjoittava keskuspankki, joka pystyisi myös tarvittaessa tukemaan jäsenmaita aktiivisesti. (Clerc & Elo 2014, 143–144.) Euroopan keskuspankki (EKP), joka syntyi näiden neuvotteluiden pohjalta, seuraa pitkälti Saksan eikä Ranskan vaatimuksia, koska rahapolitiikka erotettiin tiukasti finanssipolitiikasta (Miettinen 2019, 131). Korostaakseen edelleen jäsenmaiden vastuuta euromailta kiellettiin ottamasta vastuulleen toisten lainoja (ns. no bail out -sääntö), ja samalla keskuspankilta kiellettiin euromaiden rahoittaminen ja talouskriisien varalle ei luotu minkäänlaisia kriisimekanismeja. (Ronkainen 2019, 147–148.)

Rahaliiton synnyttämisessä pyrittiin jäsenmaiden talouksien yhtenäistämiseen eli konvergenssiin ja euron haluttiin lähentävän talouksia keskenään. Maastrichtin sopimukseen kirjattiin konvergenssikriteerit, joilla määriteltiin mm. budjettialijäämän taso sekä hintavakaus. Nämä kriteerit toimivat myös eurojäsenyyden ehtoina. (Clerc & Elo 2014, 154.) Sopimus Euroopan Unionista eli Maastrichtin sopimus allekirjoitettiin 1992. Sopimus ratifioitiin ja tuli voimaan vuonna 1993, missä oikeudellisesti sovittiin EMU:n perustamisesta. Amsterdamin perussopimuksessa 1997 määriteltiin vakaus- ja kasvusopimuksen (Stability and Growth Pact, SGP) sitoumukset. Jäsenmaiden oli tarkoitus joutua alijäämämenettelyyn, jos ne rikkoivat Maastrichtin sopimuksen kriteerejä. Euroalue aloitti toimintansa 1999. (Lindgren 2024, 151.) Nämä kolme vaihetta viimeisteli yhteisvaluutta euron käyttöönotto vuonna 2002. (Euroopan Keskuspankki 2023; Clerc & Elo 2014, 142.)

2.2 Eurokriisin vaiheista

Euroalueen kriisi puhkesi loppuvuodesta 2009 ja kesti ainakin vuoteen 2015. Eurokriisin syntyminen aiheutti shokin EU:n institutionaaliselle tasapainolle ja aiheutti taloudellis-

poliittis-sosiaalisen kriisin. Samalla Euroopan talous- ja rahaliiton luomat välineet osoittautuivat riittämättömiksi kriisin ratkaisemisessa. (Miettinen 2019, 134.) Eurokriisin taustalla julkinen velka ei ollut kriisin koko kuva, vaan taustalla oli useita tekijöitä. (Miettinen 2024, 16). Velkaantumisen taustalla vaikutti alijäämämaiden osalta pidemmän aikavälin rakenteellisia ja institutionaalisia tekijöitä. (Patomäki 2012, 78–79; Mahnkopf 2012.) Osassa maista ongelman juurisyy oli huomattava yksityinen velka, joka aiheutti myös painetta eurooppalaiselle pankkijärjestelmälle. Koko kriisin taustalla olivat myös jo pitkään jatkuneet epätasapainot euroalueen sisällä. (Miettinen 2024, 16.) Eurokriisiin ovat syyllisiä myös EU:n institutionaaliset rakenteet ja niiden puutteet, joissa euroalueen maiden erot ovat tulleet paljon esille. Esimerkiksi juuri Maastrichtin sopimuksessa sovittu Vakaus- ja kasvusopimuksen (Stability and Growth Pact, SGP) olisi pitänyt estää jäsenmaiden korkeat julkiset velat ensitöikseen. (Young & Semmler 2011, 6–7.) Täten yhteisvaluutta euroa voidaan pitää poliittisena projektina ilman, että sen ympärille oli muodostettu tarvittavia instituutioita turvaamaan sen toimintaa myös kriisioloissa. (Korkman 2013, 57–58; Rehn 2019, 29.) Eurokriisin pelättiin moneen kertaan uhkaavan koko euroalueen ja siten eurovaluutan olemassaoloa.

Maailmanlaajuisen finanssikriisin jälkimainingeissa euroalueen maat etenkin Kreikka mutta myös Irlanti, Portugali, Espanja ja Kypros olivat ylivelkaantuneet. Kreikan tilanne oli lähtenyt liikkeelle jo paljon aiemmin, sillä maalla oli ollut jo vaikeuksia täyttää euroon pääsyn lähentymiskriteerejä. Kreikka kuitenkin liittyi euroon vuonna 2001 (Euroopan unioni 2023). Eurokriisin alkuvaiheet koettiin jo finanssikriisin loppupuolella vuonna 2009, kun Kreikka ilmoitti, että valtion velka oli jo 113 prosenttia bruttokansantuotteesta, mikä ylitti melkein puolella Maastrichtin sopimuksen yhteyteen kuuluvan EU:n vakaus- ja kasvusopimuksen kanssa sovitun 60 prosentin julkisen velan rajan. Kreikka paljasti kaunistelleensa omia julkisen talouden ja tilinpidon lukuja ja markkinat reagoivat siihen rajusti (Lindgren 2024, 151). Finanssikriisi voidaan nähdä osasyllisenä maiden kasvaneisiin velkakuluihin ja velanottoon. EU ja muut euromaat havahtuivat vakavan tilanteen äärelle, sillä koko euron tulevaisuus ja euroalueen vakaus olivat vaarassa, ja siksi Kreikkaa oli ryhdyttävä auttamaan veloistaan selviytymiseksi. (Corporate Finance Institute 2020.)

Kriisin aktiivisin vaihe ajoittui vuosiin 2010–2013, jolloin tehtiin isoimpia päätöksiä suhteessa kriisimaihin ja pankkien tukemiseksi. Kreikalle ja muille kriisivaltiolle annettiin taloudellista apua monessa eri muodossa. Ensimmäiset järjestelyt perustuivat valtioiden

välisiin kahdenvälisiin sopimuksiin. (Eurooppa-neuvosto 11.4.2010). Kreikalle ja Irlannille myönnettiin poliittisen kädenväännön ja muiden vaiheiden jälkeen ehdolliset tukipaketit maksukyvyttömyyden estämiseksi. Ehdollisuus tuli Troikan, eli Euroopan komission, kansainvälisen valuuttarahasto IMF:n ja Euroopan Keskuspankin, vaatiman tarkan talouskuripolitiikan (austerity) voimaan saattamisesta kriisimaissa. (Lindgren 2024, 152.) Eurokriisin voidaan sanoa talouskriisin ohella olleen myös sosiaalinen ja poliittinen kriisi, johon juuri tukipakettien ehdollisuusvaatimukset kytkeytyvät.

Vuonna 2010 EU:n jäsenvaltiot perustivat väliaikaisen vakautusmekanismin, jotta ne pystyisivät ylläpitämään rahoitusvakauttaan valtion velkakriisin aikana. Mekanismi muodostui kahdesta lainaohjelmasta: Euroopan rahoitusvakausmekanismista (ERVM) sekä Euroopan rahoitusvakautusvälineestä (ERVV). Rahoitusvakausmekanismin avulla oli tarkoitus vakauttaa markkinoita ja estää kriisin leviäminen. (Euroopan unionin neuvosto 2010.) Molemmilla lainaohjelmilla on käytetty Kreikan, Irlannin ja Portugalin avustamiseksi. (Euroopan parlamentti 2023) Rahoitustuki oli kuitenkin kytketty ehtoihin, joiden avulla varmistettiin, että jäsenvaltiot, jotka saivat tukea, toteuttivat myös tarvittavia finanssipoliittisia uudistuksia, taloudellisia, rakenteellisia ja valvontaan liittyviä uudistuksia. Rahoitustuki oli ennemmin lainaa kuin finanssipoliittista varainsiirtoa. (Euroopan parlamentti 2022). Kuitenkin myöhemmin pysyvä Euroopan Vakaus Mekanismi (EVM) korvaisi aiemmin perustetut vakausvälineet. (Eurooppa-neuvosto 2011.)

Kriisin aikana Kreikalle myönnettiin kaikkiaan kolme tukipakettia, joista myöhemmät myönnettiin vuonna 2012 ja 2015 (Yle uutiset 2018). Huolimatta kaikista EU:n jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten ponnisteluista markkinoiden pelkojen lievittämiseksi ja tilanteen hallintaan palauttamiseksi, kriisin koettelemien maiden korot alkoivat laskea merkittävästi vasta vuonna 2013. Kaksi suurta kriisin ratkaisemiseen tähtäävää interventiota olivat: Euroopan keskuspankin (EKP) harjoittama poikkeuksellisen elvyttävä rahapolitiikka ja jäsenmaiden hyväksymät EU:n finanssi- ja talouspoliittiset uudistukset. Eurokriisin hoidossa Euroopan keskuspankilla oli tärkeä rooli, sillä eurokriisin kuluessa se toteutti poikkeuksellisia toimenpiteitä kuten 2012 valtiolainojen osto-ohjelman, joilla pyrittiin euroalueen vakauttamiseen ja deflaation torjumiseen. Lupauksena oli auttaa vaikeuksiin joutuneita maita ostamalla niiden valtiolainoja ilman rajoituksia. Keskuspankin silloisella pääjohtajalla Mario Draghilla oli myös merkittävä rooli kriisin hoidossa ja etenkin hänen ”whatever it takes” -lausunto euroalueen koossapitämiseksi oli ratkaiseva markkinoiden

rauhottamiseksi ja oli koko kriisiä ajatellen yksi keskeisimmistä päätöksistä. (Miettinen 2019, 135.)

Vuonna 2014 Irlanti ja Portugali onnistuivat luopumaan tukiohjelmistaan, kun taas Kypros ja Kreikka pääsivät osittain takaisin rahoitusmarkkinoille. Vaikka Kreikan kriisi jatkui, kriisin akuutti vaihe päättyi vuonna 2015, kun tartuntariski euroalueella oli hallinnassa. (Wasserfallen, Leuffen, Kudrna & Degner 2018, 5.)

Eurokriisin keskeiset seuraukset liittyivät ennen kaikkea eurooppalaisen talouspolitiikan ja sitä säätelevien periaatteiden, eurooppalaisen talouskonstituution, muutoksiin. Euroopan komission valta lisääntyi vuonna 2010 perustetun eurooppalaisen ohjausjakson (European Semester) kautta (Miettinen 25.9.2020). Ohjausjakson kautta Komissio ryhtyi tarkastelemaan jäsenmaiden budjetteja ja antamaan suosituksia julkisiin menoihin, eläkejärjestelmiin ja työmarkkinoihin liittyvissä kysymyksissä. (Miettinen 2019, 134–135.) Koska monet tulkitsivat kriisin johtuneen kasvu- ja vakaussopimuksen heikkoudesta, tuota sopimusta täsmennettiin tietyiltä osin Fiscal Compact -nimellä tunnetulla finanssipoliittisella sopimuksella, josta sovittiin joulukuussa 2011 Eurooppa-Neuvostossa. Sopimuksella komissiolle annettiin lisää valtaa sen valvomiseen. (Bulmer 2022, 175.) Sopimuksen ydin oli se, että jäsenvaltioiden edellytettiin vievän kansalliseen lainsäädäntöönsä finanssipoliittinen sääntö, joka vahvistaisi vakaus- ja kasvusopimuksessa määritettyjen budjetti- ja velkasääntöjä ja varmistaisi julkisen talouden rakenteellisen tasapainon saavuttamisen. Esikuvana oli Saksassa omaksuttu ”velkajarru”. (Kajaste 2012, 175–176.) Lisäksi talous- ja rahaliiton (EMU) vakautta pyrittiin edistämään myös uuden pankkiunionin avulla. (Miettinen 2024, 16.) Kriisin aikana EU:n ja euroalueen politiikkakoordinaatiota sekä talouden hallintaa ja ohjausta vahvistettiin myös two-pack ja six-pack-säädöksillä, jotka täydentävät kasvu- ja vakaussopimusta sekä koskevat kansallisia budjettimenettelyjä. (Kajaste 2012, 175, 176.)

2.3 Eurokriisistä ja Saksasta

Saksan politiikkaa jo ennen eurokriisiä ohjasivat tietyt ehdollisuudet vakauskulttuurin ja EU-integraation välillä. Tämä tasapainoilu päti myös jo liittokansleri Helmut Kohlin integraatiomyönteisen linjan (1982–1998) sekä Maastrichtin sopimuksen talous- ja rahaliiton muotoilun aikana. (Bulmer 2022.) Simon Bulmerin ja William Patersonin mukaan

Saksan liittotasavallan perimmäisiä periaatteita voidaan sanoa olevan fiskaalinen vakauskulttuurin sitoutuminen sosiaaliseen markkinatalouteen. Samalla keskeistä oli myös uuden valtion poliittisen ja taloudellisen integraation sitominen Euroopan integraatioon sekä Atlantin liittoon. (Bulmer & Patersen 2019, 21–52.) Saksan preferenssit Euroopan talous- ja rahapoliittinen yhdentymisen suhteen olivat tasapainon löytäminen näiden periaatteiden väliltä. (Bulmer 2022, 170).

Saksan talouspolitiikan tunnusomaisia piirteitä ovat historiallisesti olleet tiukka budjettikuri, sääntöperustaisuus sekä tiukka ero raha- ja finanssipolitiikkaan. EU:n tasolla tämä on tarkoittanut sisämarkkinoiden kytkemistä vahvaan kilpailulainsäädäntöön, mutta myös velka- ja budjettisääntöihin perustuvan ”talouskonstituution” puolustamista. Talous- ja rahaliiton toiminnassa nämä ovat vahva osa sen institutionaalista rakennetta. (Miettinen 2019, 128; Miettinen 25.9.2020.) Yleisesti Saksa on korostanut jokaisen maan vastuuta omasta taloudestaan, ja se on suhtautunut kielteisesti yhteisvastuullisten mekanismien, kuten yhteisten joukkovelkakirjojen, eurobondien, käyttöönottoon. Tätä periaatteiden kokonaisuutta kutsutaan usein ”vakauskulttuuriksi” ja sen taustalla olevaa ajattelutapaa ordoliberalismiksi. (Miettinen 25.9.2020.)

Liittokansleri Merkel halusi kriisin aluksi minimalistisen lähtökohdan, jossa kaikki jäsenmaat huolehtisivat omista talouksistaan velkasääntöjen puitteissa. (Meiers 2015, 23). Kreikan talouden vääristelyjen lukujen tullessa julkisiksi, Merkel koki, että kriisi on muualla, eikä Saksan väliintuloa tarvittu. (Meiers 2015, 18.) Merkel oli etunenässä vaatimassa Kreikkaa ja muita velkojen kanssa ongelmissa olevia jäsenmaita itse ratkaisemaan vaikeudet, koska vakaus- ja kasvusopimusta oli rikottu. Merkel toimi tiukasti jo laadittujen sääntöjen noudattamisen vaatijana. (Meiers 2015, 19.) Kuitenkin pian osoittautui selväksi, että kriisiin puuttumattomuus johtaisi kriisin hallitsemattomiin seurauksiin (Meiers 2015, 23).

Finanssimarkkinoiden reaktiolla oli Saksan hallitukseen erityinen vaikutus kriisin aktiiviseen hoitoon lähtemiseksi, aikaisemmasta minimalistisesta lähestymistavasta eroten. Kreikka ei ollut ainut, jolla oli ongelmia, vaan myös muut euromaat kuten Portugali ja Espanja olivat ajautumassa ongelmiin. Finanssimarkkinat eivät enää uskoneet, että euromaiden reaktio kriisin hoitamiseksi oli riittävä koko euroalueen hajoamisen uhan torjumiseksi. (Meiers 2015, 24; Patomäki 2012, 71–72.) Merkel tuli siihen tulokseen, että Kreikan euroero ei tekisi EU:sta vahvempaa, vaan olisi Saksan, että koko EU:n kannalta

olennaista pitää Kreikka mukana eurossa koko euroalueen säilymisen takaamiseksi. Kuitenkin jo aiemmin globaali finanssikriisi oli melkein kaatanut koko talousjärjestelmän. Kreikan lähteminen voisi tarkoittaa samaa koko euroalueelle. (Meiers 2015, 24.) Euroalueen vakauttaminen ja sen säilyminen oli ratkaisevan tärkeää Saksan intresseille. Sitä tulisi viime sijassa puolustaa myös vastaamalla muiden maiden veloista (Meiers 2015, 25).

Eurokriisin aikana Saksa kuitenkin Euroopan suurimpana taloutena vastasi isoimman maksajan roolista eurojärjestelmän tukipaketeissa ja vakausmekanismeissa. Tosiasia on kuitenkin eurokriisin aikana ollut se, ettei muutoksia ole voitu tehdä ilman Saksan hyväksyntää ja iso osa 2010–2014 aikana tehdyistä finanssipoliittisista uudistuksista tehtiin nimenomaan Saksan aloitteesta. (Miettinen 2019, 137.) Saksan hallituksen ensisijaisina tavoitteina oli vahvistaa ja kiristää euroalueen taloussääntöjä. Esimerkiksi Euroopan vakausmekanismi (EVM) sisälsi Angela Merkelin ja Saksan hallituksen haluamia vaatimuksia ja sen käytölle tiukkoja rajoituksia. EVM:n käyttö tuli rajoittaa vain välttämättömään, jos unionin koko vakaus olisi vaarassa. Rahoitusavun vastineeksi vaadittiin tiukkoja ehtoja mm. julkisen talouden sopeutustoimia. Samoin Euroopan Komissiolle annettiin valvontavaltaa suhteessa valtioiden kansallisiin budjetteihin ja sille annettiin valtaa asettaa sakkoja jäsenmaille, jotka rikkoivat vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Rahoituksen myöntämiseen vaadittiin jäsenmaiden kesken yksimielisyyttä, mikä takaisi sen, että Saksa voisi tarpeen tullen hyödyntää veto-oikeutta. (Meiers 2015, 26.)

Timo Miettisen mukaan voidaan sanoa, että eurokriisissä Saksa sai omaa linjaansa läpi kriisin hoidossa. Kriisin hoito ei kuitenkaan mennyt Saksalta ilman vastentahtoisiakaan myönnytyksiä liittyen euromaiden pelastuspaketteihin sekä Euroopan Keskuspankin tekemiin osto-ohjelmiin, euroalueen koossapysymisen takaamiseksi. Miettisen mukaan Saksan kriisinhoidon linja oli ideologinen pragmatismi, josta sen tekemät joustot omista suojelluimmista periaatteista kertovat. Saksan vientiteollisuuden kuitenkin tiedettiin hyötyvän voimakkaasti euron heikkoudesta. (Miettinen 25.9.2020.) Saksa on ja on ollut euroalueen vahvin talous jo pitkään. Euroalueen velkakriisin aikana Saksaa on monesta suunnasta syytetty siitä, että se on hyötynyt eniten eurosta muiden, etenkin Etelä-Euroopan maiden kustannuksella. (Young & Semmler 2011, 3–5.) Euroalueen myötä maiden talouksien eroavaisuudet ovat tulleet vahvasti esille ja samalla järjestelmät ovat supistaneet jäsenmaiden mahdollisuuksia vaikuttaa omien talouksien kilpailukykyyn, koska yhteisvaluutta on sulkenut pois mahdollisuuden valuutan devalvoimisen eli arvon laskemisen. (esim. Mahnkopf 2012). Kuitenkin Saksan suuri linja kriisinhoidossa on

noudattanut ordoliberaalia visiota sääntöperustaisesta talous- ja rahaliitosta (Miettinen 2019, 137). Palaan ordoliberalismiin turvallistamisen välineiden kokoelmaa koskevassa keskusteluosuudessa.

3 TURVALLISUUDEN TUTKIMUKSESTA

Akateeminen turvallisuustutkimus lähti kasvuun toisen maailmansodan jälkeen (McSweeney 1999, 25). Voidaan kuitenkin sanoa, että turvallisuustutkimukselle keskeiset käsitteet kuten valtio, suvereniteetti sekä sotilaallinen turvallisuus ovat olleet kansainvälisten suhteiden tutkimusalan osana sen syntyhetkistä lähtien. Kansainvälisten suhteiden alalla turvallisuuden tutkimus onkin noussut yhdeksi tärkeimmistä tutkimusaloista (McSweeney 1999, 25). Turvallisuuden tutkimukseen haasteensa on tuonut se, että tiedeyhteisö ei ole päässyt yksimielisyyteen siitä, mitä turvallisuudella oikeastaan tarkoitetaan. (kts. esim. McSweeney 1999, 13–19, Williams & McDonald 2018, 1.)

Turvallisuuden tutkimuksen kulta-aikana voidaan pitää 1950- ja 1960-lukuja, jolloin tutkijat saivat arvostusta sotilaallisen strategian asiantuntijoina. Samalla he olivat saavuttaneet läheiset suhteet sekä länsimaisten valtiojohtajien että niiden ulko- ja turvallisuuspolitiikan kanssa. (Garnett 1970, 24.) Kulta-aikana läntisten hallitusten luottamus perustui akateemisten instituutioiden käsitteiden luontiin, tutkimukseen sekä käytännön politiikkasuosituksiin. (Freedman 1998, 51.) Kylmän sodan aikana turvallisuustutkimuksen keskeisimpinä kiinnostuksen kohteina olivat mm. valtio, strategia, tiede sekä status quo eli vallitseva asiantila. Tuona aikana turvallisuustutkimus keskittyi enimmäkseen poliittisen realismin suuntauksen ylläpitämiseen. (Williams & McDonald 2018, 3.) Turvallisuustutkimuksen kehityssuuntaan 1990-luvulla vaikutti oleellisesti Barry Buzanin vuonna 1983 julkaistu kirja ”People, States and Fear” (Williams & McDonald 2018, 4). Buzan nosti esiin tuolloin, että turvallisuus ja turvallisuusuhat koskevat myös muita toimijoita kuin valtioita. (Buzan 1983, 1–3.)

Kun kylmän sodan loputtua lännen ja idän välisen sotilaallisen konfrontaation uhka väistyi, sai turvallisuuden tutkimuksen ajattelun muutos myös lisäpontta. Buzanin, Waeverin & de Wilden (1998, 1) mukaan turvallisuustutkimuksessa ovat vastakkain niin sanottu suppea ja laaja turvallisuuskäsitys. Suppea turvallisuuskäsitys on perua traditionalistien ajattelusta, jonka mukaan turvallisuus kysymykset löytyvät vain sotilaallisen turvallisuuden ja

voimankäytön sektoreita. Laajassa, tuohon aikaan uudessa, turvallisuuskäsityksessä turvallisuuskysymykset laajennetaan myös yhteiskunnan muille sektoreille kuten talouteen, ympäristöön ja yhteiskunnan tasolle. (Buzan, Waever & de Wilde 1998, 1–2.) Kylmän sodan loppupuolella turvallisuudeksi ei enää laskettu vain sotilaallisia uhkia vaan turvallisuuskäsitys laajentui pitämään uhkina myös muilta yhteiskunnan sektoreilta tulevia valtion olemassaoloa vaarantavia tapahtumia. (Nyman 2018, 101.)

Uusi laajempi turvallisuuskäsitys asetti painetta suppealle sotilaallisen turvallisuuden näkökulmalle ja siten vaati tieteenalan uudistusta (Buzan et al. 1998, 3). Jo kylmän sodan aikana keskustelu suppeasta ja laajasta turvallisuuskäsityksestä sai alkunsa. Samalla myös turvallisuuden tutkimus keskittyi melkein kokonaan ainoastaan sotilaallisen konfliktin tai ydinsodan uhan mahdollisuuksiin. (Buzan et al. 1998, 2). Turvallisuuskäsityksen laajentamista pelästyneet perinteisen turvallisuuskäsityksen kannattajat, traditionalistit, argumentoivat, että laajentuminen vaarantaisi käsitteen yhtenäisyyden ja siten turvallisuustutkimuksen johdonmukaisuuden (Buzan, Waever & de Wilde 1998, 2). Buzan, Waever & de Wilde (1998, 1) tunnustavat, että turvallisuuskäsityksen laajentaminen sisältää omat ongelmansa. Vaikka vähitellen traditionalistit olivat valmiita myöntymään pelkästä ehdottomasta valtiokeskeisyydestä, painottivat he edelleen juuri sotilaallisten turvallisuusuuhkien keskeistä roolia tieteenalan keskiössä. (Buzan et al. 1998, 3). Uuden, laajemman turvallisuuskäsityksen tarkoituksena on laajentaa turvallisuusajattelu myös muille ei-perinteisille turvallisuuden aloille kuten taloudelliselle, yhteiskunnalliselle ja ympäristön sektoreille. Siinä missä perinteinen turvallisuusajattelu ulottuu vain valtion ja sotavoimien aloille. (Buzan, Waever & de Wilde 1998, 1). Perinteisen turvallisuuskäsityksen keskiössä on valtio, koska ajateltiin, että turvallisuus liittyy juuri valtiota koskevien sotilaallisten uhkien minimoimiseen (Buzan, Waever & de Wilde 1998, 2–3).

Turvallistamisteorian katsottiin vastaavan kylmän sodan jälkeen kansainvälisessä järjestelmässä tapahtuneisiin muutoksiin. Uuden viitekehyksen luomisella turvallisuusanalyysille pyrittiin tyydyttämään sekä perinteisen turvallisuuskäsityksen kannattajia että laajemman turvallisuuskäsityksen puolesta puhujia. (Nyman 2018, 102.) Keskustelussa turvallisuustutkimuksesta keskeisiä kysymyksiä ovat esimerkiksi mitä on turvallisuus, kenen turvallisuudesta puhutaan, mikä lasketaan turvallisuusuhaksi sekä kuinka turvallisuus voidaan saavuttaa. (McDonald & Williams 2018, 6–9.) Huolimatta turvallisuuden tutkimuksen alalla tapahtuneista muutoksista turvallisuustutkimusta vaivaa edelleen kaksi keskeistä ongelmaa. Ensinnäkin valtioiden lisäksi tulisi nähdä muitakin

merkittäviä toimijoita tai viitekohteita turvallisuuden kannalta, vaikka valtioiden väliset suhteet ovat maailmanpolitiikan turvallisuusdynamiikkaa edelleen vahvasti määrittäviä. Toiseksi turvallisuustutkimusta määrittää edelleen länsimaisten tekijöiden ja länsimaisten hallitusten valta sen kirjoittamisessa. Myös realismin tradition ylläpito nähdään ongelmallisena. (Williams & McDonald 2018, 4.) Tutkielmassani turvallistamisella on keskeinen rooli. Kööpenhaminan koulukunnan tai toisen sukupolven turvallistamistutkimus Thierry Balzacqin johdolla eivät ole erillisiä edellä mainituista vajavaisuuksista. Buzan, Waever ja de Wilde tunnustavat valtion keskeisen ja oikeastaan ideaalin aseman turvallisuustoimijana turvallisuustutkimuksessa. He kuitenkin pyrkivät omassa tutkimuksessaan tekemään erottelun valtiokeskeisen ja valtiodominoivan lähestymistavan välillä. Turvallisuus on kilpailevien toimijoiden aluetta, ja sieltä valtio on historiallisesti perinyt turvallisuuteen liittyvät tehtävät ja on niin sanotusti rakenteellisesti sopiva toimija siihen tarkoitukseen. (Buzan, Waever & de Wilde 1998, 37.)

3.1 KÖÖPENHAMINAN KOULUKUNTA

1990-luvulla ryhmä tutkijoita, jonka ydinjoukko toimi Kööpenhaminan rauhantutkimusinstituutissa (COPRIssa), ryhtyi kehittämään turvallistamisteoriaa ymmärtääkseen turvallisuusdynamiikan muutoksia. (Nyman 2018, 101). Kööpenhaminan koulukunnan keskeisimpiä ajattelijoita ovat Ole Waever, Barry Buzan sekä Jaap de Wilde. Heille keskeisimpiä tutkimuskohteita olivat juuri turvallisuus ja turvallistaminen. Esimerkiksi Ole Waeverin (esim. Waever 1995; Waever 1997) aiempi tuotanto on vaikuttanut turvallistamisen teorian syntymisen taustalla. Merkittävänä tekijänä Kööpenhaminan koulukunta on toiminut juuri turvallisuuskäsityksen laajentamisessa, jossa traditionalistien vaalima suppea, pelkälle sotilaalliselle sektorille ulottuva, turvallisuuskäsitys on laajennettu myös muille ei-sotilaallisille kansainvälisten suhteiden aloille. Ralf Emmersin (2016, 169) mukaan Kööpenhaminan koulukunnan tuomaa lisäarvoa turvallisuustutkimukselle löytyy turvallisuuden uudelleenkäsitteellisistä ja turvallisuusagendan uudelleenmäärittelemisestä molempien oltua muutoksen alaisia kylmän sodan lopulla.

Michael C. Williamsin mukaan Kööpenhaminan koulukunnalla on vahvat juuret kansainvälisten suhteiden realismin perinteessä. Hän argumentoi myös, että koulukunta

hyödyntää sosiaalista konstruktivismia omassa ajattelussaan. Kööpenhaminan koulukunnan teoriassa käsite turvallistaminen juontaa juurensa Carl Schmittin 1920–1930-lukujen Realpolitik -käsitteeseen, jolla on ollut ratkaisevaa merkitystä sodanjälkeisen realismin ajattelijoihin kuten Hans Morgenthau'hun. (Williams 2003, 512.) Schmittiläisellä ajattelulla (Schmitt 2015, ks. 23–32) on muutenkin ollut merkittävä vaikutus Kööpenhaminan koulukunnan ajattelussa, sillä se, mikä Schmittin ajattelussa muodostaa poliittisen, muodostaa Kööpenhaminan koulukunnan turvallistamisen prosessin. Molemmat prosessit tapahtuvat tietynlaisen puheaktin kautta. (Williams 2003, 516.) Williamsin mukaan Kööpenhaminan koulukunnan ajattelu turvallisuudesta noudattelee melkein täsmälleen identtistä käsitystä, jonka Schmitt on määritellyt poliittisen käsitteelleen (Williams 2003, 515).

Williamsin mukaan Kööpenhaminan koulukunnan ajattelu turvallisuuden olemuksesta perustuu eksistentiaalsiin uhkiin sekä normaalista poikkeavan politiikan toimenpiteisiin, jotka Schmittin ajattelun pohjalta heijastavat ulossulkemisen ja vihanpidon politiikkakäsitystä (Williams 2003, 515). Samalla myös turvallistamisen asettu normaalienu politiikkatoimenpiteiden yläpuolelle ja siten se resonoi Schmittin hätätilan -politiikan sekä päätöksien kanssa (Williams 2003, 515). Kööpenhaminan koulukunnalle turvallisuuden määrittäminen tietynlaisen puheaktin kautta pohjautuu kuitenkin ymmärrykseen vihanpidon, päätöksen ja hätätilan politiikasta, jolla on vahvasti juuret juuri Schmittin ajattelussa poliittisesta järjestyksestä (Williams 2003, 515).

Kööpenhaminan koulukunta painottaa, että turvallisuudessa on kyse selviytymisestä, mikä pohjautuu perinteiseen turvallisuuskäsitykseen (Buzan et al. 1998, 36). Kööpenhaminan koulukuntaa voidaan pitää realistisen ja konstruktivistisen koulukunnan synteessä, sillä turvallisuus nähdään kuitenkin sosiaalisesti ja uhka subjektiivisesti rakentuneena ja turvallistamisen onnistuminen vaatii turvallistajalta kielen avulla turvallisuusuhan rakentamisen. (Emmers 2016, 172.) Siten lähestymistapaa voidaan pitää konstruktivistisena. Kuitenkin jo Michael C. Williams (2003, 512) nosti artikkelissaan esiin, että Kööpenhaminan koulukunnan ajattelussa on myös realistisen koulukunnan rakenteita. Käsitys eksistentiaalisista uhista ja selviytymisestä ajaa koulukunnan myös osaksi realistista traditiota (Emmers 2016, 172). Samalla turvallisuusuhka tai -huoli tulisi esittää eksistentiaalisena uhkana. Kuitenkin tästä huolimatta koulukunta laajentaa turvallisuuskäsitystä laatimalla viisi eri turvallisuuskategoriaa, joiden kautta

turvallisuuskäsitys laajenee kattamaan myös ei-sotilaallisia ja ei-perinteisiä viitekohteita kuten yhteiskunnat, ympäristön sekä talouden. (Buzan et al. 1998).

3.1.1 Turvallistaminen ja turvallistamisen prosessi

Barry Buzan, Ole Waever sekä Jaap de Wilde esittelivät ensi kertaa turvallistamisen teoriasa teoksessa *Security: A New Framework For Analysis* vuonna 1998. Teoksen pyrkimyksenä on luoda uusia viitekehys turvallisuuden analyysille, jossa turvallisuusuhat nähdään laajan turvallisuuskäsityksen kautta myös ei-sotilaallisella ulottuvuudella. Samoin teos luo viitekehysten Kööpenhaminan koulukunnan turvallistamisteorialle. Kööpenhaminan koulukunta muodostaa spektrin, (ks. kuva Emmers 2016, 170) jossa asia tai ongelma voidaan jakaa ei-politisoituihin, politisoituihin sekä turvallistettuihin. Kun asia on ei-politisoitunut, se ei ole päässyt osaksi julkista keskustelua vaan tulee ratkaistavaksi poliittisen tason ulkopuolella. Kun asia on politisoitu, se tulee osaksi julkista keskustelua, ja se vaatii toimenpiteitä joko valtion tai kansainvälisellä tasolla. Jos taas asia tai ongelma esiintyy spektrin toisessa päässä, turvallistaja esittää asian tai ongelman puheaktin kautta turvallisuuskysymyksenä ja eksistentiaalisena uhkana viitekohteelle. Turvallistaja vaatii normaaleista toimenpiteistä poikkeavia toimia viitekohteen olemassaolon takaamiseksi. Kohdeyleisön on hyväksyttävä, voidaanko turvallistamista pitää onnistuneena. Turvallistamista voidaan oikeastaan pitää äärimmäisenä politisoinnin muotona. (Buzan, Waever & de Wilde 1998, 23–25.)

Onnistuneella turvallistamisella on kolme vaihetta: eksistentiaaliset uhat, hätätilatoimina sekä vaikutukset toimijoiden välisiin suhteisiin, kun säännöistä on päästy eroon (Buzan, Waever & de Wilde 1998, 26). Turvallistamisen kautta pyritään ensisijaisesti selvittämään kuka turvallistaa, mitä turvallistetaan sekä ketä/keitä varten turvallistetaan. (Buzan, Waever & de Wilde 1998, 32). Turvallistamisen prosessi lähtee ennen kaikkea sen retorisuudesta (Buzan et al. 1998, 24–26). Kööpenhaminan koulukunnan mukaan turvallisuus on puheakti, kun jotain sanotaan, jotain tehdään (Buzan et al. 1998, 23–24). Turvallistaja esittää retoriikkansa avulla jonkin asian tai ilmiön turvallisuusuhkana, koko yhteiskunnan selviytymistä uhkaavana sekä normaaleista käytänteistä poikkeavia toimia vaativana uhkana. Nostamalla uhan normaalin politiikan yläpuolelle eksistentiaaliseksi uhaksi, uhkaan puuttumiseksi turvallistajalle annetaan mahdollisuus normaaleista poikkeavien toimien

käyttämiseksi. Samalla voidaan saavuttaa haluttuja tavoitteita, jotka eivät olisi mahdollisia ilman poikkeavia toimenpiteitä. (Buzan et al. 1998, 24–26.)

Buzan et al. näkevät turvallistamisen on myös intersubjektiivisena eli toimijoiden välillä tapahtuvana toimintana, jossa eksistentiaalinen uhka muodostetaan mahdollisimman suuren poliittisen vaikutuksen saamiseksi kohdeyleisön kautta (Buzan, Waever & de Wilde 1998, 25, 30). Turvallistamisen onnistumisen varmistaa juuri kohdeyleisö, jonka turvallisuuspuhe on vakuuttanut. (Buzan et al. 1998, 31) Kuitenkaan toimijan ja yleisön välinen suhde ei ole tasaväkinen, vaan turvallistamisen onnistumisen mahdollisuus voi vaihdella toimijan position mukaan (Emt, 31). Vaikka Kööpenhaminan koulukunta painottaa intersubjektiivisuutta ja yleisön roolia turvallistamisen yhteydessä, on se saanut kritiikkiä juuri yleisön roolin sivuuttamisesta ja vähälle huomiolle jättämisestä. (esim. Balzacq 2005; Leonard & Kaunert 2011; McDonald 2008).

Turvallistamisen onnistumiselle voidaan pitää olennaisina myös ns. fasilitoivia olosuhteita, joiden avulla turvallistamistilannetta voidaan edistää. Fasilitoivat olosuhteet eivät kuitenkaan takaa turvallistamisen onnistumista mutta onnistunut puheakti toimii niiden puitteissa. Nämä voidaan jakaa kahteen kategoriaan: 1. sisäiseen, kielelliseen ja kielipilliseen kategoriaan sekä 2. ulkoiseen, kontekstuaaliseen ja sosiaaliseen kategoriaan. Sisäiseen kategoriaan kuuluu erityisesti tietynlaisen juonen rakentaminen, jossa turvallisuuspuhe rakennetaan aina eksistentiaalisesta uhasta kyvyttömyyteen edetä normaalien toimien kautta. Ulkoisessa kategoriassa on merkityksellistä turvallistajan tarpeeksi vaikutusvaltainen positio, jotta hän voi vakuuttaa yleisönsä uhan todellisuudesta. Lisäksi merkityksellistä on uhan ominaisuuksien kuvaaminen, jotta uhkaa voidaan pitää vakavasti otettavana. (Buzan et al. 1998, 32–33.)

Turvallisuuden tutkimuksessa on tehty jo kauan aikaa sitten erottelu objektiivisen ja subjektiivisen uhkien välille. Todellisia esimerkiksi sotilaallisia turvallisuusuhkia pidetään objektiivisina, kun taas subjektiivisia uhkia pidetään sosiaalisesti rakentuneina. Kööpenhaminan koulukunta suhtautuu kriittisesti objektiivisiin uhkiin, koska turvallisuusteoria ei ole kehittänyt ns. objektiivista menetelmää määrittää uhkia. Lisäksi myös objektiiviseksi ajateltu sotilaallinen uhka voi sisältää sosiaalisesti rakennetun tulkinnan mahdollisuuden. Yleisesti valtioilla on erilaisia kynnyksiä nimetä uhkia. Lisäksi ei ole poliittisesti tai analyttisesti mielekäästä yrittää määritellä objektiivista turvallisuutta. Kööpenhaminan koulukunta haluaa korostaa sitä, että eri toimijat määrittelevät

subjektiivisesti turvallisuutta yhdessä yleisön kanssa, eikä se ole tulkittavissa objektiivisesti. (Buzan et al. 1998, 30–31.) Keskeisempää uhkien objektiivisuuden ja subjektiivisuuden määrittelyn sijaan turvallistamisessa on se, kuinka toimijat ja yleisö turvallistavat asioita ja ilmiöitä poliittisen toimintamallin avulla. (Buzan et al. 1998, 33–34.)

3.1.2 Turvallistamisen käsitteet

Seuraavaksi siirryn kuvaamaan Kööpenhaminan koulukunnan turvallistamiselle keskeisiä käsitteitä. Jotta voimme tarkastella turvallisuutta puheaktin näkökulmasta, on tehtävä erottelu kolmen eri yksikön välillä, jotka ovat osallisia turvallisuusanalyysissä (Buzan et al. 1998, 35). Vaikuttavia tekijöitä ovat turvallistamisen viitekohde, turvallistaja sekä funktionaaliset toimijat. (emt., 36). Lisäksi keskeinen Kööpenhaminan koulukunnan turvallistamisteoriaan ja turvallistamisprosessin onnistumiseen vaikuttava tekijä on kohdeyleisö. Turvallistamisen kohdeyleisö loppujen lopuksi määrittelee sen, onko turvallistaminen onnistunut, koska kohdeyleisön täytyy hyväksyä turvallisuushkaan kohdistetut poikkeukselliset toimenpiteet (emt., 25).

Turvallistamisen viitekohde (referent object) on asia tai ilmiö, joka nähdään olevan eksistentiaalisien uhkien kohteena. Samalla myös viitekohteella sanotaan olevan legitimitetti selviytymiseen. Kuten perinteiseen turvallisuuskäsitykseen ja sotilaallisen turvallisuuden sektoriin kuuluu, on selviytyminen ja ennen kaikkea turvallistaminen enimmäkseen luettu kuuluvaksi valtioon tai kansaan. Kööpenhaminan koulukunta kuitenkin pyrkii laajentamaan tätä käsitystä tekemällä mahdolliseksi ja näkyväksi sen, että turvallistaja voisi pyrkiä tekemään mistä tahansa subjektista, ilmiöstä tai asiasta turvallistamisen viitekohteen, jonka olemassaolon uhkaan voidaan vedota. (Buzan, Waever & de Wilde 1998, 36.) Yleisimmin selvästi rajattuja kollektiiveja (kansa ja valtio) pidetään onnistuneimpina viitekohteina. Rajatut kollektiivit voivat kilpailla muiden rajattujen viitekohteiden kanssa ja on omiaan vahvistamaan me-tunnetta kollektiivin sisällä. (emt., 36–37.) Vaikka valtio ja kansa osoittautuisivat enimmäkseen ainoiksi toimiviksi viitekohteiksi, mikä vastaisi hyvin suppeaan turvallisuuskäsitykseen ja ainoastaan sotilaallisen turvallisuuden olemassaoloon. Kööpenhaminan koulukunta antaa tunnustusta sille analyttiselle ja poliittiselle totuudelle, että valtion ja turvallisuuden välillä on tiukka side. Olisi silti kapeakatsantoista sulkea ulos

myös muita mahdollisia viitekohteita, jossa valtio ei olisi dominoivana. (Buzan et al. 1998, 37.)

Turvallistaja (securitizing actor) on henkilö, toimija tai ryhmä, joka suorittaa puheaktin. Puheakti on turvallistamisen prosessin lähtökohta. Asiasta voi tulla turvallisuuskysymys vain puheaktin kautta. Kielen avulla turvallistaja esittää ongelman turvallisuuden nimissä sekä samalla pyrkii vakuuttamaan puheaktin diskurssilla kohdeyleisön olennaisesta uhasta tai vaarasta. Turvallistajan on saatava kohdeyleisön hyväksyntä eksistentiaaliseen uhkaan vastaamiseksi ja epätavallisten toimien käyttämiseksi. (Buzan et al. 1998, 23–24.) Puheakti on siis diskursiivinen esitys jostain asiasta turvallisuushkana. Turvallistajana toimii yleensä poliitikot, virkamiehet, hallitus, lobbarit tai muut painostusryhmät. Turvallistaja julistaa jonkin asian, subjektin tai ilmiön (viitekohteen) olemassaolon uhatuksi (Buzan, Waever & de Wilde 1998, 36). Alan Collins on nostanut esiin, että etenkin poliittisella eliitillä ja valtiojohtolla on erityinen mahdollisuus kohdeyleisön vakuuttamiseen yli kaikkien muiden poliittisten toimijoiden (Collins 2005). On aina poliittinen valinta turvallistaa tai hyväksyä turvallistaminen (Buzan, Waever & de Wilde 1998, 29).

Useimmiten turvallistaja ja turvallistamisen viitekohde ovat eri tahoja, sillä on heille vaikeampaa hakea kohdeyleisöltä tukea oman olemassaolonsa turvaamiseksi. Turvallistajan tehtävänä on yleensä puolustaa viitekohteen turvallisuutta. (emt., 40.) Turvallistajana voidaan nähdä myös yksilöitä mutta yleisesti on perustellumpaa nähdä heidät jonkin kollektiivin (puolue tai valtio) tai hallinnon instituution edustajana, joissa he ovat arvovaltaisina edustajina (emt., 40–41).

Turvallistamisen kohdeyleisöllä (audience) on myös merkitystä, sillä turvallistaja pyrkii saamaan juuri kohdeyleisön hyväksynnän normaalista poikkeaville toimille, jotta viitekohteen eksistentiaaliseen voidaan vastata (Buzan, Waever & de Wilde 1998, 41). Kööpenhaminan koulukunnan määritelmää kohdeyleisöstä vaivaa kuitenkin sen heikko määrittelemisen. Samalla myös kohdeyleisön rooli Kööpenhaminan koulukunnan teoretisoinnin kannalta ei saa paljoltikaan huomiota. Toisen sukupolven turvallistamisteoriaa rakentanut Thierry Balzacq on huomauttanut juuri Kööpenhaminan koulukunnan kohdeyleisön roolin mitättömyydestä (Balzacq 2005; McDonald 2008). Samalla myös Léonard & Kaunert 2011, 58–59). ovat huomauttaneet, että yleisön aseman määrittelemisen on jäänyt vähintään epäselväksi, vaikka sillä olisi keskeinen rooli turvallistamisen

onnistumisessa. Turvallistamista ei ole, jos sillä ei ole yleisön hyväksyntää. (Buzan, Waever & de Wilde 1998, 25–31.)

Funktionaalinen toimija (functional actor) on toimija, jolla on vaikutusta tietyn sektorin alueella, jolla turvallistaminen tapahtuu. Funktionaalinen toimija ei ole viitekohde tai itse turvallistaja, vaan näiden välissä operoiva toimija. Funktionaalisella toimijalla voi olla merkitystä vaikuttamassa turvallisuuden alalla vaikuttaviin päätöksiin. Jos kyse on esimerkiksi eurokriisin turvallistamisesta, funktionaalinen toimija voisi olla esimerkiksi pankkisektori. (Buzan, Waever & de Wilde 1998, 36.)

3.2 TOISEN SUKUPOLVEN TURVALLISTAMISTEORIA

Kritiikki Kööpenhaminan koulukunnan turvallistamisteoriaa kohtaan on ollut iso, joten sitä on lähdetty rakentamaan uuteen suuntaan. Esimerkiksi ranskalaisen turvallisuustutkija Thierry Balzacq on hahmotellut koulukuntajakoa eri suuntauksien välille. Thierry Balzacq jakaa turvallistamistutkimuksen kahteen koulukuntaan: filosofiseen ja sosiologiseen koulukuntaan. (Balzacq 2011a, 1.) Kööpenhaminan koulukuntaa hän pitää filosofisen koulukuntaan kuuluvana, koska sen juuret ovat kielen filosofiassa. Kööpenhaminan koulukunta lähtee siitä, että turvallistaminen tapahtuu puheaktin kautta ja siten turvallistettu asia tulee tämän äärimmäisen politisoitumisen kautta turvallisuuden alueelle (Buzan, Waever & de Jaap 1998, 23–24). Thierry Balzacq on kritisoinut Kööpenhaminan koulukunnan turvallistamista sen turhasta diskursiivisesta muodollisuudesta. Oletus pelkästä puheaktista tekee turvallisuudesta vain käytännön toimenpiteen. Puheaktin ytimessä on performatiivisuus ja siten lausumalla jonkin asian turvallisuusuhkana kyseinen toimija rakentaa maailmaa. (Balzacq 2005, 175; Balzacq 2011a, 4.)

Thierry Balzacqin hahmottelemaa toisen sukupolven turvallistamisteorian voidaan sanoa edustavan sosiologista koulukuntaa. Se on ottanut inspiraatiota sekä puheakteista että yhteiskuntateoriasta, joka liittää turvallistamisen käytännöt, kontekstin sekä valtasuhteet sen tarkastelemisen ytimeen. Toisen sukupolven turvallistamisteoria kuitenkin tunnistaa diskurssien tärkeyden turvallisuusongelmien synnyssä. (Balzacq 2011a, 1.) Kuitenkin sosiologisen näkökulman mukaan turvallistaminen tulisi ymmärtää strategisena pragmaattisena prosessina tiettyjen olosuhteiden osana tai vallitessa. Turvallistamisesta puhutaan etenkin kontekstin, toimien ja voimasuhteiden näkökulmasta, joiden kautta

uhkakuvien muodostuminen tapahtuu. Tässäkin turvallisuusongelmia voidaan tarkastella diskursiivisten toimien kautta, mutta on myös mahdollista, ettei turvallisuusongelmiin liity diskursiivisia toimia eli turvallistamisnäkökulma voi Balzacqin mukaan olla joko diskursiivinen tai ei-diskursiivinen. Tällä Balzacq sanoo tarkoittavansa sitä, että turvallisuusuhat voivat olla suunniteltu tai uhat voivat ilmetä erilaisten käytäntöjen kautta, joiden alkuperäisenä tarkoituksena ei ollut ensinnäkään nähdä asiaa turvallisuusuhkana. (Balzacq 2011a, 1–2.) Tässä on taustaa juuri yhteiskuntateoriasta, josta sosiologinen koulukunta on saanut inspiraatiota. Turvallistaminen valaisee sitä, että mikään asia itsessään ei ole uhka ennen kuin asiasta tehdään turvallisuuskysymys diskursiivisen politiikan kautta (Balzacq 2011a, 1).

Toisin kuin Kööpenhaminan koulukunnan turvallistamisprosessi, Balzacq määrittelee turvallistamisen kokoelmaksi toimia, jossa heuristiset artefaktit eli pääteltävissä olevat rakennelmat (metaforat, politiikan välineet, analogiat, kuvat, stereotyytit, tunteet) turvallistaja mobilisoi kontekstuaalisesti. (Balzacq 2011a, 4.) Keskeiseksi tulee se, että turvallistajan tulee pyrkiä saamaan yleisö rakentamaan oman yhtenäisen verkoston (tunteista, aistimuksista, näkemyksistä, intuitioista) viitekohteen (eli uhkana nähtävän asian) kriittisistä haavoittuvuuksista, jotka osuvat yhteen turvallistajan valintojen sekä toiminnan syiden kanssa (Balzacq 2011a, 3). Tämä tapahtuu tutkimalla viiteobjektia (eli asiaa tai ilmiötä, jonka koetaan olevan uhan kohteena), siten, että sopivaa politiikka olisi ryhdyttävä toteuttamaan välittömästi uhan kehityksen estämiseksi (Balzacq 2011a, 3). Turvallistamisen teoriassa on siis ennen kaikkea kysymys niiden syiden ja seurauksien havaitsemisesta ja avaamisesta, joiden kautta turvallistaja haluaa vakuuttaa yleisön sen tulkinnasta koskien tiettyä ilmiötä/asiaa/tapahtumaa (Balzacq 2011a, 22–23).

Turvallistamisen viitekehyksen ymmärtäminen vaatii John Langshaw Austinin kielenfilosofian ja kielen performatiivisuuden kehittymisen filosofian avaamista (Balzacq 2011a, 4). Puheaktin filosofia voidaan tulkita siirtymänä pois kuvailevasta kielioppiajattelusta sekä generatiivisesta kielioppiajattelusta. Kuvailevan kielioppiajattelun mukaan kielessä olisi vain kysymys äänestä ja tarkoituksesta, kun taas generatiivinen kielioppiajattelu minimoi totuuden ehdollisen merkityksen kriteerit eli on linjassa generatiivisen positivismin kanssa, keskittyen siihen, onko sanottu todennettavissa oikeaksi tai vääräksi. Molempien oletuksena on kielellisen viestinnän keskittyminen sanojen, lauseiden ja symboleihin itsessään. (Balzacq 2011a, 4.) Puheaktin teoriassa taas painotus on

kielen toiminnassa eli asioiden tekemisessä ja siirtyy symboleista, sanoista ja lauseista tuottamaan puheaktin performanssin. (Searle 1969, 16).

Turvallistamisen teoretisoinnissa Thierry Balzacq käyttää John L. Austinin jaottelua, jossa hänen mukaansa jokainen lause välittää kolmenlaisia akteja, jotka muodostavat puheaktin tilanteen. Austin on jakanut aktit lokutiiviseen, illokutiiviseen ja perlokutiiviseen aktiin. Lokutiivisella aktilla tarkoitetaan merkityksellisen lausuman ja sen asiasisällön tuottamista. Illokutiivinen akti on usein performatiivinen ja siten antaa kuulijan ymmärtää, millaiseksi lausuma on tarkoitettu: pyritäänkö sillä esimerkiksi informoimaan, varoittamaan tai käskemään. Perlokutiivisella aktilla taas pyritään selvittämään sitä, millainen vaikutus lausumalla oli sen kuulijaan ja mitä lausumalla saavutetaan eli viitataan lokutiivisen aktin seurauksiin. Perlokutiivisen aktin kautta selvitetään, tuleeko kuulija esimerkiksi yllätetyksi, vakuutetuksi, harhaanjohdetuksi. (Austin 1975, 109.) Puheaktin tilanne muodostuu näiden kolmen elementin erilaisesta kielenkäytöstä.

Perlokutiivinen akti ei itsessään kuulu kirjaimellisesti puheaktiin, koska se on kielelliseen aktiin saatu syy-seuraussuhteen ilmaus. Balzacqin mukaan illokutiivinen ja perlokutiivinen akti usein sekoitetaan toisiinsa, koska osittain puhujan tarkoituksesta saada puheaktissaan aikaan perlokutiivinen vaikutus, joka halutaan usein mukaan puheaktin seurauksena. (Balzacq 2011a, 5.) Koska haluan tutkia sitä, miten Angela Merkel turvallisti eurokriisin ja Balzacq näkee turvallisuusongelman diskursiivisena ja ei-diskursiivisten toimien kokoelmana, tutkin puheaktien purkamista lokutiiviseen, illokutiiviseen ja perlokutiiviseen aktiin ja siten pystyn tutkimaan puheakteja sekä niiden seurauksia. Tutkin Angela Merkelin eurokriisistä luomia kehyksiä eli illokutiivisiä akteja sekä politiikan välineitä eli perlokutiivisiä seurauksia eurokriisin ratkaisemiseksi.

Balzacqin mukaan Kööpenhaminan koulukunta ei ota turvallistamisteoriassaan huomioon tarpeeksi perlokutiivista aktia, jonka avulla kuulijan ja yleisön asema tulee turvallistamisprosessissa otetuksi huomioon. Balzacq korostaa turvallistamisen intersubjektiivista eli toimijoiden välistä luonnetta, jonka tarkoituksena on saada reaktion myös ns. toiselta eli yleisöltä. (Balzacq 2011a, 5–6.) Kööpenhaminan koulukunta painottaa lokutiivisen ja illokutiivisen aktien toimintaa ja siten sivuuttaen yleisön roolin turvallistamisen vahvistamisessa. (esim. Balzacq 2011a; Stritzel 2007). Turvallistamisen keskeinen ajatus siinä, että ilmiö tai asia tarvitsee tarpeeksi näkyvyyttä, jotta ilmiö saa

yleisön hyväksynnän. Tämä myös mahdollistaa vallassa olevien käyttää kaikkia mahdollisia keinoja kyseisen uhan torjumiseen (Balzacq, Léonard & Ruzicka 2016, 495).

Balzacin mukaan turvallistaminen tarvitsee enemmän teoreettista otetta juuri intersubjektiiivisuuteen eli subjektien välisyyteen, kontekstiin sekä välineisiin. Käytännön sovellettavuuden parantamiseksi Balzacq listaa turvallistamisen kolme keskeistä oletusta: yleisön keskeisyyteen, toimijuuden ja yleisön keskinäisriippuvuuteen sekä dispositiivit uhkakuvien luomisessa. Balzacqin mukaan dispositiivisit ovat turvallistamisen käytäntöjä, joko diskursiivisia tai ei-diskursiivisia, jotka muodostavat toimien kokonaisuuden (Balzacq 2011a, 22). Balzacin mukaan kokonaisvaltaisen turvallistamisteorian luonti tarvitsee juuri näiden tekijöiden huomiointia. (Balzacq 2011a, 8.)

Kööpenhaminan koulukunnan turvallistamisen viitekehyksen painottuessa turvallistavaan puheaktiin ja sen analysoimiseen, kun taas Balzacqin toisen sukupolven turvallistamisteoria tuo analyysiin laajempia mahdollisuuksia turvallistamisen analyysin tarkastelemiseen mm. turvallistamisprosessissa läsnä olevien toimijoiden valtasuhteisiin, kielellisiin, strategiaan ja retorisiin keinoihin sekä yleisön vahvempaan asemaan sekä turvallistamisen laajempaan kontekstiin. Balzacqin ajatus toisen sukupolven turvallistamisesta lähtee siitä, että Kööpenhaminan koulukunnan tulkinta ei tarjoa kokonaisvaltaista lähestymistapaa turvallistamiseen vaan keskittyy ainoastaan puheaktin analysoimiseen. Balzacq haluaa tuoda esiin myös intersubjektiiivisuuden eli yleisön keskeisyyden, jonka Kööpenhaminan koulukunta on sivuuttanut, mukaan turvallistamisen prosessin analysoimiseen. Tutkielman analyysi perustuu lähinnä Balzacqin viitekehyksen käyttöön, kun analysoin Angela Merkelin eurokriisistä toteutettua turvallistamista. Tässä tutkielmassa eurokriisin kohdeyleisönä toimii Saksan kansa, jonka tulee vakuuttua turvallistamisesta.

3.2.1 Yleisön keskeisyys

Toisen sukupolven turvallistamisteoria tarvitsee onnistuakseen toiminnan hyväksyvän yleisön. Hyväksyvällä yleisöllä on suora kausaalinen yhteys kyseessä olevan ilmiön kanssa. Samassa myös sillä on kykyä mahdollistaa turvallistajan toimet uhan voittamiseksi (Balzacq 2011, 8–9.) Balzacqille yleisön suostuttelu tarkoittaa perlokutiivisen vaikutusta eli puheaktista saavutettua seurausta, hyväksyntää tai reaktiota. Turvallistajan tulee saada sovitettua oma tapansa puhua yleisön kokemukseen vakuuttaakseen heidät. (Balzacq 2011a,

9.) Murray J. Edelman (1988) argumentoi, että turvallistajan tulee olla myös kyvykäs identifioimaan yleisön tunteita, tarpeita sekä intressejä turvallistajan oman käsityksen lisäksi uhkaavasta epätavallisesta tilasta. Siten turvallistajan oma käsitys ei ole ainoastaan keskiössä turvallistamistilanteen onnistumisessa. Omassa tutkielmassani Saksan kansa edustaa yleisöä, jonka hyväksynnän Merkel tarvitsee oman toimintansa edistämiseksi.

Turvallistaja hakee toiminnallaan yleisöltä kahdenlaista tukea, moraalista ja muodollista. Näitä ei tule sekoittaa keskenään, vaan tuen muoto vaihtelee sen perusteella, onko yleisönä tavallinen kansa vai esimerkiksi valtion instituutio ja sen edustajat. Turvallistajan tavoitteena on mahdollisimman laajan yleisön tuen toiminnalleen. Balzacq ei katso pelkän moraalisen tuen saamisen olevan riittävä, sillä yleensä päätökset, etenkin poliittisissa ja valtion instituutioissa, vaativat virallisen päätöksenteon toimenpiteitä tietyn toimen voimaansaattamiseksi. Turvallistaja hakee etenkin tukea yleisöltä, joiden asenteilla on suoraa myötävaikuttavaa yhteyttä tavoiteltavien tavoitteiden kanssa. Mitä yhteneväisempi turvallistamista tukeva joukko on, sitä todennäköisemmin asia tulee onnistuneesti turvallistetuksi. (Balzacq 2011a, 9.)

Toimijuudesta on paljon määritelmiä. Turvallistamisessa sanojen ilmaisun valta riippuu kontekstista, valtapositiota pitävästä toimijasta, joka lausuu kyseiset sanat, yleisölle tarkoitettujen lausuntojen suhteellisesta oikeellisuudesta sekä tavasta, jolla turvallistaja esittää asiansa eli diskursiivisesta strategiasta. Kuitenkaan siitä, mitä turvallistaja haluaa saavuttaa omilla lausunnoillaan, ei ikinä ole täyttä varmuutta, koska ei voida olla varmoja tarkoittaako toimija todella sitä, mitä sanoo. Poliitiikan alueella auktoriteettiasema on keskeisessä asemassa, koska yleensä valtapositiossa olevat pystyvät kertomaan omia mielipiteitään, jotka voidaan saada konkreettisiksi teoiksi ja muutoksiksi yhteiskunnassa. Voidaan nostaa esiin kysymykset yleisesti siitä, kenellä on valtaa puhua kyseisistä asioista ja kuka saa osallistua keskusteluun. (Balzacq 2011a, 25.) Yleensä valtaapitävät ja tavalliset kansalaiset ovat epäsymmetrisessä suhteessa tietoon käsiin pääsemisessä. Koska tavallisilla kansalaisilla ei ole kaikkea tietoa uhan ajallisesta läheisyydestä verrattuna valtion johtoon, tulee kansan yleensä luottaa valtion tarjoamiin diskursseihin ja luottaa, että taustalla on hyvät syyt, tietäen, ettei valtion virkamiehet voi paljastaa kaikkea tietoa. (Balzacq 2011a, 25–26.)

3.2.2 Toimijan ja yleisön keskinäisriippuvuus

Turvallistamisen onnistuminen ei yksinään riipu vain puheaktista, vaan on hyvä todeta, että turvallistamisen onnistumiseen vaikuttaa myös kulttuurillisia, sosiaalisia ja historiallisia tekijöitä. Turvallisuuden semanttinen eli merkitysopillinen kokoelma tarkoittaa tekstuaalisten ja kulttuurillisten merkityksien kokoelmaa, joiden nojalla turvallisuuden performatiivisuus ilmenee. Tekstuaalisilla merkityksillä voidaan tarkoittaa kielen (puhutun tai kirjoitetun) kautta saavutettua tietoutta. Kulttuurisilla merkityksillä taas Balzacq tarkoittaa aiemman vuorovaikutuksen tai tilanteiden avulla kertynyttä tietoa. (Balzacq 2011a, 11.)

Balzacq aloittaa toimijan ja kontekstin keskinäisriippuvuuden tarkastelemisen Kööpenhaminan koulukunnan ajatuksesta, että kieli on performatiivista eli maailmaa voidaan muuttaa puhumalla turvallisuudesta. Tätä performatiivisuutta voidaan kutsua myös puheaktin illokutiiviseksi vaikutukseksi. Kuten jo aiemmin mainittu, Kööpenhaminan koulukunnan puheakti muodostuu lokutiivisen ja illokutiivisen aktin ympärille. Täten puheaktin toteutetaan tiettyjen ennalta määrättyjen sääntöjen mukaan ja konteksti saadaan muuttumaan sen mukaisesti, että muodollisesti turvallinen saadaan muuttumaan turvattomaksi. (Balzacq 2011a, 11.) Tästä näkökulmasta katsottuna Balzacq pitää keskeisenä kielen abduktiivista voimaa eli sitä, että turvallisuuden käsitteellä kontekstia saadaan muutettua siinä, missä se ilmenee. Turvallisuuslausunnot siis toimivat eräänlaisena ohjenuorana tilanteen rakentamiselle ja luomiselle. (Balzacq 2011a, 11.)

Kööpenhaminan koulukunta lähtee kategorisoimaan uhat subjektiivisiksi ja objektiivisiksi (Buzan et al. 1998, 33). Balzacq erottelee uhat institutionaalisiksi sekä ulkoisiksi uhiksi. Institutionaaliset uhat ovat toimijoiden välisen viestinnän tuotteita. Siinä missä Kööpenhaminan koulukunta on sivuuttanut ulkoisten uhkien tärkeyden. Ulkoisten uhkien olemassaolo ei riipu toimijoiden välisestä viestinnästä ollakseen todellisia uhkia yhteiskunnille. (Balzacq 2011a, 12.) Kuten aiemmin jo Balzacq on kuvannut, turvallistaminen on onnistunut silloin kun sekä turvallistaja että yleisö pääsevät yhteisymmärrykseen kuvaillusta turvallisuushasta eli yleisön tulee myös tulla vakuuttuneeksi asiasta (Balzacq 2011a, 12). Tämän näkökulman Balzacq jakaa Kööpenhaminan koulukunnan kanssa (Buzan et al. 1998, 31). Turvallisuus ongelmaa ei olisi ilman kieltä. Uhat ovat ”tuolla jossain” ja täysin riippuvaista siitä, miten ne kielellisesti kuvataan (Balzacq 2011a, 12).

Kieli ei aina rakenna todellisuutta, vaan ainoastaan pyrkii muokkaamaan käsitystämme siitä. Ei ole siis empiirisesti tai teoreettisesti uskottavaa ajatella, että kieli määrittäisi ongelman olemuksen. (Balzacq 2011a 11.) Merkittäväksi turvallisuushkien analysoimisessa tulee ulkoisten kontekstien ymmärtäminen ja objektiivisten ulkoisten kehitysten vaikutukset turvallistamiseen (Emt, 13). Tässä toimijan ja kontekstin riippuvuus tulee hyvin esille ja samoin ero toisen sukupolven turvallistamisteorian ajattelussa Kööpenhaminan koulukuntaan. Kööpenhaminan koulukunnan ajatus kontekstin merkityksestä lähtee siitä, että puheakti eli illokutiivinen akti muokkaa kontekstia. Balzacqin ajastus tästä on se, että onnistuminen yleisön vakuuttamisessa eli perlokutiivisessa aktissa vaatii myös ulkoisen kontekstin huomioimista eli onnistuuko turvallistaja liittämään turvallistamisen yleisön kokemuksiin heikkouksiin turvallisuudesta. Turvallistamisessa ja sen onnistumisessa, sen ajoituksella ja ympäristöllä on paljon merkitystä. (Balzacq 2011a, 13.)

Turvallisuuspuheen jälkeen yleisö ryhtyy pohtimaan, voidaanko uhkaa pitää todellisena. Tästä Balzacq on Kööpenhaminan koulukunnan kanssa samaa mieltä (Balzacq 2011a, 13). Juuri tässä kontekstilla on merkitystä, koska konteksti avulla tietyt aspektit valikoituvat ja toiset haihtuvat. Turvallistaminen rakentuu voimien symbolisessa kontekstissa, joka määrittelee sen mitä turvallistamistapahtuma yleisölle tarkoittaa ja milloin tapahtuman konteksti on oikea, jotta yleisö voi tukea turvallistajan puhetta. (Balzacq 2011a, 15.) Mitä tulee kontekstiin, olennaista on se, että yleisö ymmärtää turvallistamispuheen uhasta ja he osaavat tulkita oikein ne oikeassa kontekstissa. (Sapiri 1934, 492). Kontekstin muuttamisella on merkitystä turvallistamisen ja turvallisuuden kannalta. Tämä on olennaista turvallistamisen onnistumisessa. Konteksti on riippuvaista turvallistajan kyvystä tuottaa se ymmärrettävässä muodossa yleisölle tulkittavaksi.

Turvallistamispuhetta voidaan pitää kielellisinä merkkeinä, joiden tarkoituksena on suunnata yleisön huomio johonkin tiettyyn asiaan, henkilöön, ideaan, tapahtumaan tai ennustettuun tapahtumaan (Sapiri 1934, 492). Turvallisuus on Edward Sapirin ajattelun ja Balzacin tulkinnan mukaan siis symbolista. Turvallistaminen voidaan tulkita monitasoisena prosessina, jossa erilaiset tekijät, kuten historialliset, muokkaavat käsitystämme turvallistamisen onnistumisesta. Pelkkien puheaktien tulkitseminen ei ainoastaan riitä turvallistamisen onnistumiseksi, vaan turvallisuuden semanttinen eli merkitysopillinen kokoelma kielellisine ja kulttuurillisine merkityksine luovat viitekehyksen, jonka kautta turvallisuuspuhe voidaan ymmärtää eri kontekstien kautta. (Balzacq 2011a, 11–15.)

Oman tutkielman kannalta hyödynnän tätä turvallistajan ja kontekstin välistä riippuvuussuhdetta juuri Merkelin luomien uhkakuvien löytämisessä aineistosta kehysanalyysiosiossa.

3.2.3 Turvallistamisen välineet

Olen nimennyt Thierry Balzacqin termin *security tools/instruments* turvallistamisen välineiksi, koska Grete Vaatmann (2022) on käyttänyt omassa maisterintutkielmassaan Thierry Balzacqin teoretisoinnissa tätä suomennosta. Koin järkeväksi nimetä tutkielmassani termin samoin.

Alkujaan turvallistaminen on argumentatiivinen prosessi mutta kuitenkin prosessin edetessä turvallistaminen saa muotonsa tiettyjen dispositiivien kautta. (Balzacq 2011a, 15, 18.) Turvallistamisen välineet syntyvät puheaktien seurauksena. Turvallistamisen prosessi koostuu sekä diskursiivisen sekä ei-diskursiivisen tason prosesseista. Niiden tutkiminen onnistuu Balzacqin mukaan vain lähtemällä tutkimaan juuri turvallistamisen välineitä (Balzacq 2011a, 15). Tässä ero Kööpenhaminan koulukunnan ajattelussa tulee kaikkein selvimmin esille, koska Kööpenhaminan koulukunnan ajattelussa puheakti on prosessin keskeisimmässä osassa ja sivuuttaa ei-diskursiivisen tason eli turvallistamisen välineiden osuuden turvallistamisen prosessissa. Balzacqin turvallistamisteorialla selvitetään myös sitä syy-seuraussuhdetta, joka syntyy turvallistajan ja turvallistamisen yleisön välille, jossa molemmat ovat vastaanottavaisia ja responsiivisia. Valta tässä viestintätilanteessa on epäsymmetristä.

Turvallistamisen välineet voidaan jakaa regulatiivisiin eli säänteleviin sekä kapasiteettiin liittyviin välineisiin eli suoritukseen perustuviin välineisiin. Regulatiivisten välineiden kuten valtion lainsäädäntö sekä perustuslaki, tarkoituksena on normalisoida kohdeyksilöihin kohdistuva käytös. Tällaisten välineiden tarkoituksena on vaikuttaa kyseisiin yhteiskunnallisiin toimijoihin sallimalla tietynlaisia käytäntöjä uhan vähentämiseksi. Tähän kuuluvat myös tietynlaisen poliittisen toiminnan kieltäminen, joka voidaan nähdä uhkana tai riskinä mutta samalla voidaan kuitenkin edistää tiettyjä käsityksiä uhasta. Regulatiiviset välineet luovat viitekehyksen, jossa suoritukseen perustuvat välineet pystyvät operoimaan. (Balzacq 2011a, 17.)

Turvallistamisen välineiden toinen ryhmä on kapasiteettiin/suoritukseen perustuvat välineet. Niitä voidaan kutsua myös mahdollistaviksi taidoiksi, koska ne antavat yksilöille, ryhmille ja muille toimijoille mahdollisuuden tehdä päätöksiä ja toimintoja, joilla on mahdollista kohtuulliseen onnistumiseen. Regulaatiiviset välineet suurimmaksi osaksi perustuvat hallinnon prosesseihin, suoritukseen perustuvat välineet taas mahdollistavat erityisten menettelytapoja ulkoisen kuripidon ja järjestyksen ylläpitämiseen yksilöiden ja ryhmien suhteen eli suoritukseen liittyvät välineet liittyvät eri toimijoiden hallitsemiseen. Suoritukseen liittyvät välineet sisältävät muun muassa informaatiota, koulutusta, voimankäyttöä sekä muita tarpeellisia resursseja tietyn politiikan ja päätöksenteon mahdollistamiseksi. (Balzacq 2011a, 17.)

Turvallistamisen välineet ovat työkaluja, joiden kautta turvallisuuden asiantuntijat ajattelevat uhkia. Juuri välineiden kautta saadaan taustatietoa uhasta sekä tavoista, kuinka uhka tulisi kohdata. (Balzacq 2011a, 16). Turvallistamisen tarkoituksena on paljastaa se prosessi, jossa turvallistaja saa yleisön vakuuttuneeksi jostain annetusta tapahtuman/tapahtumien kulusta (Balzacq 2011a, 22). Turvallistamisen välineillä on neljä perusominaisuutta. 1. Jokaisella turvallistamisen välineellä on omat niitä määrittelevät ominaisuudet ja piirteet, joiden kautta ne ovat eroteltavissa toisistaan. 2. Eräänlaisina instituutioina ne toimivat siten, että jokaisella välineellä on omat toimintaprosessinsa ja -mekanisminsa. Välineillä siis voidaan muuttaa sosiaalisia suhteita merkittäväällä tavalla. Esimerkiksi ydinase ei ainoastaan tuo turvallisuuden tuntua valtiolle, jolla on kykyä suunnitella ja tuottaa sellainen vaan se vaikuttaa myös merkittävästi kyseisen valtion suhteisiin muiden valtioiden kanssa ja samalla muuttaa koko kansainvälisen järjestelmän asetelmaa. 3. Turvallistamisen välineillä voidaan myös uudelleenmäärittää julkista toimintaa ja sitä, mitä asioita tai ilmiöitä voidaan nähdä uhkina. 4. Välineillä voidaan siis ilmentää tiettyä kuvaa uhasta ja laajassa mielessä kuvaa siitä, mitä uhalle tulisi tehdä ja ratkaista. (Balzacq 2011a, 16.)

Turvallistamisen välineet ovat tunnistettavissa olevia sosiaalisia ja teknisiä dispositiiveja, jotka ilmentävät tiettyjä uhkakuvia, joiden kautta julkinen toiminta voidaan määrittää uhkaan vastaamiseksi (Balzacq 2011a, 16). Välineet muuttuvat yleensä käytäntöjen kautta ja vaikuttavat käytäntöihin itsessään (Balzacq 2011a, 18). Yksittäisiä välineitä ovat esimerkiksi yksittäiset lait ja välineiden isommat kokoelmat muodostuvat useista samalaisista toimista ja toimenpiteistä. Välineiden toimivuus vaihtelee niiden vaikutuksien perusteella. Joskus välineillä on vain epäsuoria tai rajoitettuja vaikutuksia. Välineiden

toimivuus vaihtelee myös tilanteen mukaan, ja kaikki välineet eivät ole toimivia samoissa tilanteissa. Kuitenkin välineen toimimisella on suuri vaikutus turvallistamiseen, koska toiminta on sovittava välineen luonteeseen sopivaksi. Turvallistamisen välineet eivät edusta siis aina puhdasta teknistä ratkaisua julkiseen ongelmaan. Kapea, pelkkään tekniseen näkökohtaan keskittyminen sivuuttaisi kaksi olennaista turvallistamisen välineiden elementtiä, poliittisen ja symbolisen. Turvallistamisen välineet ovat aina poliittisia. Toisin sanoen välineen valinta ja käyttö mutta myös käytöstä johtuvat seuraukset riippuvat aina poliittisista tekijöistä ja samalla vaativat poliittista mobilisaatiota. (Balzacq 2011a, 16–17.)

3.3 EUOKRIISIN TURVALLISTAMISESTA

Turvallistamisen käsitteen soveltamista taloudellisiin tapahtumiin esiintyy harvemmin, koska voidaan ajatella, että esimerkiksi yritysten konkurssit kuuluvat osaksi kapitalistisen talousjärjestelmän normaalia toimintaa. Kuitenkin taloudellisen sektorin eksistentiaalisten uhkien tunnistaminen ja niihin reagoimista voidaan oikeuttaa niiden vaikutuksilla muihin sektoreihin. (Debelle dos Santos 2021, 128.)

Kööpenhaminan koulukunnan mukaan talouden sektorilla isot yritykset ja pankit ovat poikkeuksellisten toimien kohteena, koska niiden romahdettua koko talous ja kansainvälinen rahoitusjärjestelmän vakaus voisivat olla uhattuina. (Buzan et al. 1998, 100–101.) Voimakkaimpina yrityksinä turvallistaa talous ovat olleet Buzan et al. mukaan ovat ne tapaukset, joissa on kyse turvallistamisesta huolimatta taloudellisista tappioista sekä mahdollisesti jopa hyvinvoinnin rapautumisesta. (Buzan et al. 1998, 102.) Eurokriisin retoriikka voidaan tähän taloudellisen turvallistamisen piiriin, koska Buzan et al. pitävät juuri järjestelmätason uhkaa siis suurimpana mahdollisena taloudellisen turvallistamisen ilmiönä. Tämä aiheuttaisi vaikutuksia muille sektoreille. Taloudellisessa turvallisuudessa on kyse ennen kaikkea siitä, missä vaiheessa taloudelliset ongelmat siirtyvät teknisluonteisista ja politisoituneista kysymyksistä turvallisuuden alueelle. Se, mistä syntyy eksistentiaalinen taloudellinen uhka, riippuu viitekohteesta (referent object). Buzan et al. 1998, 103.) Buzan et al. mukaan ainoana taloudellisen turvallisuuden uhkana voidaan pitää tarvetta ylläpitää uudistusohjelmia, jotka pitävät kansalliset talouden linjassa kansainvälisen talouden kanssa. Ilman uudistuksia uhkana on kansallisten talouksien marginalisoituminen sekä tuhoutuminen velkojen laiminlyönnin, investointien menetysten tai valuutan epävakauden

vuoksi. Buzan et al. eivät kuitenkaan näe tällaisten tilanteiden ilmentyvän kovinkaan usein tai saavuttavan eksistentiaalisen uhan tasoa, jotta tilanne voitaisiin nostaa normaalin politiikan yläpuolelle, eksistentiaalisiksi turvallisuushaksi. (Buzan et al. 1998, 105.) Taloudelliset kysymykset kärjistyisivät eksistentiaalisiksi uhiksi silloin, kun niiden vaikutukset näkyvät muilla sektoreilla kuin taloudellisella sektorilla. Vain pelot kansainvälisen talouden romahtamisesta voivat realisoitua talouden turvallisuushkina (Buzan et al. 1998, 116). Kuitenkin eurokriisin kontekstissa tilanne kärjistyi dramaattiseksi Kreikan talouden maksukyvyttömyyden ja koko valuuttaunionin ja euron epävakauden kautta.

Vuonna 2007 alkanutta maailmanlaajuista finanssikriisiä ja sen jälkimainingeissa syntyneitä eurokriisiä voidaan pitää hyvinä esimerkkeinä turvallisuushista taloudellisella sektorilla. Useat toimijat ovat turvallistaneet finanssikriisin useilla tasoilla ja sen on sanottu uhkaavan viitekohteen eksistentiaalista selviytymistä, aina maailmantaloudesta yksilöllisiin toimeentulomuotoihin. (Nyman 2013, 56.) On tärkeää huomata, että joissakin tapauksissa turvallistamisen kieli on tapa ottaa taloudellisia kansallismielisiä kantoja ilman, että joudutaan luopumaan pinnallisista sitoumuksista liberaaliin konsensukseen (Buzan et al. 1998, 115). Taloudellinen toiminta laukaisee usein myös turvallisuus- ja selviytymisongelmia muilla sektoreilla, mikä luo "ylivuotovaikutuksen" (overspill effect) (Buzan et al. 1998, 116).

Eurokriisiä on tutkittu turvallistamisen näkökulmasta aiemminkin, mutta tutkijoiden keskuudessa vallitsee kuitenkin vaihtelevia mielipiteitä, voidaanko turvallistamista pitää sopivana lähestymistapana eurokriisin kontekstissa (Debelle dos Santos 2021, 129). Jonathan White pitää Eurokriisiä selvänä esimerkkitapauksena "häätätilan politiikan" hyödyntämisestä. Tätä ei voida kuitenkaan pitää uutena väitteenä (White 2015). Myös Andreas Langenohlin (2017, 139) mukaan eurokriisiä voidaan tutkia klassisen turvallistamisen näkökulmasta, koska kriisi oli muotoiltu jäsenvaltioiden laiminlyöntien ja pelastamisen kontekstiin eikä pankkien laiminlyöntien ja niiden pelastamisen kautta. Uriel Abulofin (2014, 400) mukaan taas akuutit kriisit muodostavat kyllä vaarakeskusteluja, mutta turvallistamisessa eurokriisin kontekstissa tällaiset turvallistamistoimet, joilla viitataan eksistentiaalsiin uhkiin, eivät välttämättä täytä syvää turvallistamista laajuudeltaan tai mittakaavaltaan.

Peter Nedergaard ja Holly Snaith (2017) ovat analysoineet eurokriisiä turvallistamisen ja turvattomuuden näkökulmasta Kreikan vuoden 2015 kansanäänestyksen ajalta. Nedergaard ja Snaith hyödyntävät makroturvallistamisen näkökulmaa, joka pyrkii systeemitason turvallistamiseen yli yksittäisten valtioiden turvallistamisen. Artikkelissaan he keskittyvät etenkin Euroopan keskuspankin (EKP), Saksan ja Kreikan rooleihin turvallistamisen toteuttamisessa. Nedergaardin ja Snaithin tavoitteena on paljastaa performatiivinen, diskursiivinen ja positionaalinen valta mekanismeina turvallistaminen puhetoimien, turvallistavien toimijoiden ja yleisön osalta eurokriisissä kriittisen diskurssianalyysin kautta. (Nedergaard & Snaith 2017, 3, 8.) Taloustieteen puolella, toisen näkökulman turvallistamiseen on ottanut Andreas Langenohl (2017), joka on tutkinut arvopaperimarkkinoiden poliittista turvallistamista eurokriisin näkökulmasta. Martin Angelov taas on tarkastellut talouden turvallistamista ylikansallisella tasolla eli sitä, onko EU:n eliitti esittänyt mahdollisen euroalueen romahtamisen selviytymisuhkana viidelle talouden pääasialliselle viitekohteelle – yksilöille, yrityksille, tietyille jäsenvaltioille sekä EU:n ja Euroopan taloudelliselle hyvinvoinnille. (Angelov 2012, 5.)

Oikeastaan koko aiempi eurokriisin turvallistamisen tutkimus on toteutettu Kööpenhaminan koulukunnan turvallistamisteorian eri variaatioiden kautta ja siihen parhaiten sopivan diskurssianalyysin kautta. Thierry Balzacqin turvallistamisen teoriaa on aiemmin hyödynnetty etenkin muuttoliikkeiden ja maahanmuuttoon liittyen. (esim. Huysmans 2000; Balzacq, Léonard & Ruzicka 2016). Itse haluan kokeilla toisen sukupolven turvallistamisteoriaa eurokriisin kontekstissa, koska Balzacqin teoria myös mahdollistaa myös muiden menetelmien kuin diskurssianalyysin käytön. Lisäksi Balzacqin teorian hyödyntäminen tuo mahdollisuuden katsoa eurokriisin turvallistamisprosessia uudesta näkökulmasta, etenkin yleisön ja toimijan, kontekstin sekä turvallistajan valtasuhteen kautta. Aiemmat turvallistamisen tutkimukset antavat osviittaa siitä, että eurokriisin tutkimus turvallistamisen näkökulmasta on mielekästä. Aiempi tutkimus eroa omasta näkökulmastani siten, että haluan testata toisen sukupolven turvallistamisteoriaa eurokriisin kontekstissa. Koen valitsemani teoreettisen viitekehyksen soveltamisen tarpeellisenä juuri siksi, ettei sitä aiemmin ole käytetty. Haluan selvittää, turvallistiko Angela Merkel eurokriisin ja jos, niin miten. Tähän Balzacqin näkökulma on tuonut välineitä, joiden kautta pystyn kehysanalyysin kautta selvittämään tämän. Toimijan ja kontekstin avulla tutkin eurokriisin luomia uhkia. Turvallistamisen välineiden kautta selvitän kriisin ratkaisukeinoja. Saksan kansalla, jonka olen valinnut tutkielmani yleisöksi, on myös merkittävä rooli siinä, hyväksyykö se

turvallistajan väitteet turvallistettavasta kohteesta, jotta turvallistamista voidaan pitää onnistuneena.

4 TUTKIELMAN ANALYYSIN TASOT, AINEISTO JA MENETELMÄ

Turvallistamisen tutkimiseksi ensin täytyy selvittää se, millä tasoilla ilmiötä tarkastellaan. Thierry Balzacqin mukaan turvallistamista tarkastellaan toimijan, toimen ja kontekstin tasoilla. (Balzacq 2011b, 35). Balzacqin esittämät analyysin tasot ja niiden keskeiset tekijät olen tiivistänyt aiempien tutkimuksien kanssa yhtenäisiksi. (kts. esim. Hakala 2018, 31–32; Vaatmann 2022, 27.).

Taulukko 1: Analyysin tasot

	Tasot		
	Toimija	Toimi	Konteksti
Yksiköt	-turvallistaja, yleisö, funktionaalinen toimija -valtasuhteet -identiteetit -viitekohde ja viitesubjekti	-kieli- ja lauseopilliset säännöt -heuristiset artefaktit -dispositiivi -turvallistamistoimet	-läheinen eli välitön asetelma, jossa turvallistamien tapahtuu -kaukainen eli sosiopoliittinen ympäristö, kulttuuri ja historia (Balzacq 2011b, 36).

Toimijoiden taso keskittyy niihin toimijoihin ja suhteisiin, jotka muodostavat tutkimuksen alla olevan tilanteen. Toimijoidentaso muodostuu heistä, jotka osallistuvat suorasti tai epäsuorasti turvallisuusuhkien suunnitteluun tai ilmenemiseen sekä heihin, jotka vastustavat näitä. Lisäksi toimijoiden taso muodostuu toimijoiden valtasuhteista, identiteeteistä, jotka sekä rajoittavat että mahdollistavat toimintaa sekä viitekohteesta että viitesubjektista eli mikä on uhattuna ja mitä uhkaa. (Balzacq 2011b, 35–36.)

Toimien taso taas on kiinnostunut diskursiivisista ja ei-diskursiivisista toimista, jotka sitoutuvat turvallistamisen prosesseihin. Kieli- ja lauseopilliset säännöt taas viittaavat käytettävään kieleen, jonka käyttö mahdollistaa toimen. Heurististen artefaktien avulla turvallistaja pyrkii luomaan sopivat olosuhteet, joissa yleisö pystytään mobilisoimaan hyväksymään turvallistaminen. Heuristisia artefakteja ovat esimerkiksi erilaiset analogiat, metaforat, metonymiat, tunteet ja stereotypiat. Toimien tasoon kuuluvat myös turvallisuusdispositiivi eli turvallistamisessa hyödynnettävät välineiden ja toimien

kokoelmat sekä politiikkatoimet, joihin turvallistamisen seurauksena ryhdytään. (Balzacq 2011b, 36.)

Mikään toiminta ei tapahdu tyhjiössä. Kontekstin tasolla Balzacqin mukaan turvallistamisessa on oleellista ymmärtää, millaiseen historialliseen ja sosiaaliseen kontekstiin tapahtumat sijoittuvat. Balzacqin mukaan kontekstia voidaan pitää sekä turvallistamista mahdollistavana tai rajoittavana tekijänä. (Balzacq 2011b, 36–37.) Läheinen konteksti viittaa eräänlaiseen tilaisuuteen tai toimijoiden vuorovaikutuksen genreen (tapaaminen, haastattelu, huippukokous), johon toimijat osallistuvat. Toisaalta kaukainen konteksti taas keskittyy tekstin sisäistettyyn sosiokulttuuriseen toimintakenttään. Kaukaisella kontekstilla voidaan siis esimerkiksi viitata yhteiskuntaluokkaan, toimijan etniseen taustaan, instituutioihin tai paikkoihin, jossa diskurssi esiintyy, kuten ekologiisiin, alueellisiin tai kulttuurisiin ympäristöihin. (Wetherell 2001, 380.)

Balzacq osoittaa myös, että turvallistamisen yksiköitä ja prosessia voidaan eritellä vertikaalisella ja horisontaalisella akselilla, jolloin turvallistaminen asetetaan eri konteksteihin. Vertikaaliselle akselille asettuvat ontologiset ja funktionaaliset eli toiminnalliset turvallistamisen dimensiot. Horisontaaliselle akselille asettuvat semiotiikka (merkitysoppi) ja pragmatiikka (puheaktien ja kielellisten ilmausten kontekstin vaikutusta merkitykseen tutkiva semiotiikan haara). Merkityksien rakentamiseksi pragmatiikka määrittelee kielellisten symbolien kontekstuaalista ja vuorovaikutteista käyttöä (Balzacq 2011a, 28). Turvallistamisprosessiin osallistuvat tekijät ja toimet voidaan nähdä taulukosta. (Balzacq 2011b, 37.)

Pystysuora akseli	Toiminnalliset dimensiot	-kehykset -juonet/tarinat	-toimet/välineet -puhetyyli -heuristiset artefaktit MITEN?
	Ontologiset dimensiot	-toimijat -valta- asemat/suhteet KUKA?	-viitekohde MITÄ?
Konteksti		semiotiikka	pragmatiikka
Vaakasuora akseli (Balzacq 2011b, 37.)			

Taulukko 2: Tutkimuskysymykset

Balzacqin mukaan analyysin asettuminen kolmelle eri tasolle mahdollistaa keskittymisen vain relevanteimmaksi koettuun kysymykseen ja siihen vastaamiseen. Riippuen, haluttiinko selvittää kuka turvallistaa, mitä turvallistetaan tai miten turvallistetaan. (Balzacq 2011b, 37.) Itse keskityn tutkielmassani vastaamaan kysymykseen ”miten turvallistetaan?”. Kuitenkaan kysymykset ”kuka” tai ”mitä” eivät jää vastaamatta vaan olen tehnyt oletuksen tutkielmani kannalta ja määritellyt, että Saksan liittokansleri Angela Merkel (kuka) on turvallistaja ja Eurokriisi (mitä) on turvallistettava ilmiö/tapahtuma sekä samalla turvallisuusuhaksi määritelty tapahtuma. Siten pystyn keskittymään vastaamaan taulukosta löytyvään ”miten”-kysymykseen eli varsinaiseen tutkimuskysymykseeni: miten Saksan liittokansleri Angela Merkel turvallisti eurokriisin? Kuten taulukosta nähdään kysymys ”miten” sijoittuu Balzacqin määrittelyssä semiotiikan ja pragmatiikan välimaastoon, joten päädyin tutkimaan turvallistamisen kehyksiä sekä turvallistamisen välineitä. Tutkielman tutkimuskysymykseen vastatakseni päädyin hyödyntämään kehysanalyysiä. Robert Entmanin määrittelemän kehysanalyysin avulla analysoin liittokansleri Angela Merkelin vuosien 2010–2015 välisiä puheita eurokriisistä. Tarkoituksena oli löytää turvallistajan eli Angela Merkelin rakentamat kehykset eurokriisistä ja käydä läpi kehykset Balzacqin turvallistamisen teorian valossa. Jotta kehysanalyysi ei jättäisi analyysiä vain pintapuoliseksi, päätin myös syventää analyysiäni aiemmalla teoreettisella keskustelulla ja omilla havainnoillani, joiden avulla haluan tuoda esille Merkelin ja hänen hallituksensa turvallistamisen välineitä eli turvallistamisen työkaluja, joiden kautta turvallisuuden asiantuntijat ajattelevat uhkia. Turvallistajat voivat pitää turvallistamisen välineitä turvallistamisesta tulevinä seurauksina eli toimina, joilla he aikovat kohdata uhan. (Balzacq 2011a, 16.)

4.1 Angela Merkelin puheet tutkimusaineistona

Pro gradu -tutkielmani aineisto koostuu Saksan entisen liittokansleri Angela Merkelin kriisin akuutteina vuosina Saksan liittopäiville pitämistä puheista ja puheenvuoroista sekä muualla Saksassa pidetyistä konferenssipuheista, joissa eurokriisi on ollut keskustelun keskiössä. Valitsin juuri Saksan liittokanslerin puheet aineistokseni, koska Saksa ja Angela Merkel olivat eurokriisin hoidossa keskeisessä roolissa. Saksalla on paljon vipuvoimaan suhteessa muihin jäsenmaihiin ja koko eurokriisiin vaikuttaneisiin ratkaisuihin se ollessa EU:n ja euroalueen suurin talous. Aineiston ajankohdaksi olen rajannut vuodet 2010–2015, koska kriisin akuutin vaiheen voidaan katsoa alkaneen 2010 vuonna ja aina jatkuneen vuoteen

2015, jolloin Kreikalle annettiin edelleen tukea. Kuitenkin eurokriisin voidaan myös arvioida päättyneen vasta vuonna 2017 (ks. esim. Elinkeinoelämän tutkimuslaitos 3.4.2017), mutta päädyin kuitenkin rajaamaan ajan vuoteen 2015, jolloin kriisi oli edelleen EU:n agendalla.

Aineiston olen kerännyt Saksan liittokansleritoimiston (*Bundeskanzleramt*) arkistosta, josta löytyvät kaikkien entisen liittokanslereiden ja ministerien puheet arkistoituina. Arkistosta lähdin taas hakemaan puheita mahdollisimman erilaisilla kriisiä kuvailevilla hakusanoilla tai hakusanoilla, jotka voisivat liittyä eurokriisiin (mm. Staatsschuldenkrise, Griechenland, Eurokrise, Euro-Zone Krise). Kävin myös manuaalisesti läpi arkistosta Angela Merkelin vuosien 2010–2015 välillä pitämät puheet, jotta pystyin varmistumaan, etten jättänyt hakusanarajauksen kautta yhtään merkittävää arkistoitua puhetta huomiotta.

Tutkielmani aineisto muodostuu 35:tä Angela Merkelin puheesta ja puheenvuorosta. Puheiden alkuperäinen kieli on saksa. Valitsin Merkelin puheenvuorot aineistokseni, koska puheenvuoroissa hän kuvailee eurokriisiä tarkemmin ja laajemmin kuin muut mahdolliset aineistot. Koin myös hankalaksi ryhtyä keräämään esimerkiksi Eurooppa-Neuvoston jälkeisiä Merkelin medialle antamia kommentteja aineistoksi, koska ne eivät välttämättä olisi muodostaneet yhtä laajaa ja yhtenäistä kokonaisuutta kuin keräämäni puheenvuorot, jotka koen tutkielman kannalta mielekkääksi aineistoksi. Tutkielmani puheenvuoroista muodostuvaa aineistoa voidaan pitää niin sanotusti luonnollisena aineistona, koska se on olemassa tutkimuksestani riippumatta (Ronkainen et al. 2011, 108). Aineiston rajaaminen liittopäiville ja erilaisiin Saksassa pidettyihin konferensseihin mahdollistaa myös Saksan kansan määrittämisen tutkielmani kohdeyleisöksi, mikä on keskeinen osa toisen sukupolven turvallistamisteorian kokonaisuutta.

Valitsin aineistokseni Merkelin puheet alkuperäisellä kielellä, koska koen sen itselleni luonnolliseksi mutta myös siksi, että Merkel pystyy ilmaisemaan itseään paremmin saksaksi, joten uskon saksankielisen aineiston olevan paras mahdollinen tutkielmani onnistumisen kannalta. Aineistona puheenvuorot toimivat myös monitasoisen analyysin toteuttamiseen. Tutkielmani analyysivaiheessa pyrin selvittämään, millaisia kehyksiä Merkel muodostaa eurokriisistä. Tutkielman läpinäkyvyyttä edistääkseni, avaan kehyksieni muodostumista tuomalla esiin aineistoesimerkkejä sekä keskusteluttamalla teoriakirjallisuutta sekä omien havaintojeni että aineistohavaintojen kautta. Samalla myös kaikki aineistoni on saatavilla

lähdeluettelossa, joten muodostamiani kehyksiä pääsee myös jälkikäteen tarkastelemaan aineistoon tutustumisen kautta.

4.2 Kehysanalyysi tutkimusmenetelmänä

Tutkielma menetelmäksi olen valinnut Robert Entmanin (1993) kehysanalyysin, koska sitä on aiemminkin käytetty turvallistamisen tutkimuksessa (kts. esim. Huysmans & Squire 2009; Huysmans 2006; Vaatmann 2022). Kuitenkin kehysanalyysi tunnetaan etenkin viestinnän tutkimuksessa käytettynä menetelmänä (kts. Entman 1993; Gamson & Modigliani 1989; Gitlin 1980). Olen valinnut Entmanin kehysanalyysin, koska se sopii tietyin elementein hyvin yhteen Balzacqin turvallistamisteorian kanssa. Gamson ja Modigliani (1989, 3) määrittelevät kehyksen keskeiseksi organisoivaksi ideaksi, jolla tehdään tapahtumista selkoa ja selvitetään, mikä on asiassa vialla. Kehykset korostavat tiettyä viestinnän kohteena olevaa tietoa tai informaatiopalasia. Näkyvyys on määrittelevää. Entman tarkoittaa sitä, että tiedosta tehdään yleisölle näkyvämpää, merkityksellisempää sekä mieleenpainuvampaa (Entman 1993, 53). Entmanin mukaan kehystämisen tarkoituksena on identifioida tiettyjä suuntauksia tiettyjen kielellisten termien käytössä sekä tarjota tarkempaa ja universaalimpaa ymmärrystä niistä (Entman 1993, 52).

Kehystämisen voidaan ajatella tapahtuman sosiaalisessa prosessissa esimerkiksi poliitikkojen, järjestöjen ja yhteiskunnallisten liikkeiden toimesta, eikä poliittisessa tyhjiössä (Gamson & Modigliani 1989). Siten kehysanalyysissä on esillä myös valta, koska kehystämisessä kiinnitetään huomioita ja nostetaan esiin vain tiettyjä osia todellisuudesta. Kehystäminen yleisesti sisältää valintoja ja näkyväksi tekemistä. Valitessaan tietyn kehyksen valitaan todellisuudesta tiettyjä näkökulmia ja tehdään niistä toisia näkyvämpiä omassa viestinnässä. Näkyvämmiksi tekeminen ja korostaminen voi tapahtua esimerkiksi jonkin ongelman määrittelyn, kausaalisen tulkinnan, moraalisen arvioinnin tai tietyn kohtelun tai ratkaisun edistämisellä. (Entman 1993, 52.) Tässä voidaan löytää yhtäläisyyksiä turvallistamisen kanssa, missä turvallistaja nostaa jonkin asian tai ilmiön turvallisuusuhaksi ja turvallisuusagendalle. Uhkaan tai tapahtumaan on myös välttämätöntä reagoida nopeasti. (Buzan et al. 1998, 24.)

Kehyksien tarkoituksena on korostaa myös tiettyjä viestinnän kohteena olevia informaatiopalasia nostamalla niitä esiin. Näkyväksi tekemisellä Entman tarkoittaa

korostettujen asioiden tekemistä huomattavaksi, merkitykselliseksi ja muistettavaksi yleisöille. (Entman 1993, 53.) Siten valta tulee esille myös yleisön reaktion määrittelemisessä. Siten myös kehysanalyysin yhtäläisyys turvallistamiseen tulee esille myös turvallistamisen prosessin intersubjektiivisuudessa eli yleisön roolin ymmärtämisessä, koska yleisön tulee vakuuttua viitekohteen haavoittuvuudesta. (Balzacq 2011a, 3.) Tässä erityisesti poliitikoilla merkitystä, sillä he usein hakevat omalle agendalleen tukea, ja siten ne myös vaikuttavat yleisön käsitykseen ympäröivästä todellisuudesta. (Entman 1993, 55; Entman 1989.) Toisen sukupolven turvallistamisteoria liittyy myös valtasuhteisiin, sillä turvallistajalla on epäsymmetrinen suhde yleisöön ja pääsy laajempaan saatavilla olevaan tietoon. (Balzacq 2011a, 25–26.)

Robert Entmanin mukaan kehystämisessä on neljä keskeistä piirrettä. Ensinnäkin kehykset määrittelevät ongelmia ja sitä mitä toimija tekee, millä kustannuksella ja hyödyllä. Yleensä nämä hyödyt mitataan yleisillä kulttuurisilla arvoilla. Toiseksi kehystämällä diagnosoidaan seurauksia identifioimalla voimat, jotka synnyttävät ongelmia. Kolmanneksi kehystämällä tehdään moraalisia tuomioita eli arvioidaan kausaalisia toimijoita ja heidän vaikutuksiaan. Neljänneksi kehystämällä ehdotetaan ratkaisuehdotuksia eli tarjotaan ja oikeutetaan ratkaisuehdotuksia tiettyihin ongelmiin sekä ennustetaan niiden todennäköisiä vaikutuksia. (Entman 1993, 52.) Näiden neljän piirteen avulla muodostin analyysikysymykset, joiden avulla poimin aineistosta kehyksen elementit ja muodostan kehykset aineistostani.

Lisäksi Entmanin mukaan kehykset toimivat ainakin neljällä tasolla viestinnän prosessissa: viestijän, tekstin, vastaanottajan sekä kulttuurin tasolla. Entmanin mukaan viestijä tekee tietoisesti ja tiedostamattaan kehystämistä arvioimalla sitä, mitä haluaa sanoa. Viestijä siis jäsentää omia oletuksiaan ja uskomuksiaan kehyksien ohjaamana. Tekstissä taas kehykset tulevat esille ja näkyviksi erilaisten kielellisten valintojen ja keinojen seurauksena esimerkiksi avainsanojen, stereotyyppien, vakiintuneiden lausahdusten ja informaatiolähteiden kautta. Näiden puuttuminen voi olla eräänlaista kehystämistä. Teksteillä on aina myös vastaanottajansa. Kehykset yleensä ohjaavat juuri heidän ajatusmaailmaansa ja päätelmiään. Vastaanottajat voivat joko yhtyä viestijän luomiin kehystyksiin tai irtisanoutua niistä. Tässä voidaan löytää yhtymäkohta Balzacqin turvallistamisen intersubjektiivisuuteen eli toimijoiden välisyyteen. Turvallistamisprosessi ei nimittäin onnistu ilman yleisön antamaa hyväksyntää turvallistajan esittämille turvallistamistoimille. (Balzacq 2011a, 3.)

Kulttuurilla on myös merkitystä kehystyksien kannalta. Kaikissa kulttuureissa on havaittavissa tiettyjä vakiintuneita kyseenalaistamattomia kehyksiä, joihin voidaan helposti turvautua. Ihmiset toistavat näitä kulttuurissa ilmeneviä kehyksiä omissa keskusteluissaan ja diskursseissaan sosiaalisissa ympäristöissään. (Entman 1993, 52–53.) Entmanin viestintäprosessin osista viestijä, teksti sekä vastaanottaja toimivat automaattisesti osana aineistoani. Viestintäprosessin viimeinen osa, kulttuuria, linkittyy myös vahvasti kehyksiin mutta ei näy päällepäin. Siksi ennen analyysiä olen lukenut paljon eurokriisin taustoja ja pyrkinyt ymmärtämään, millaisesta kulttuurisesta kontekstista Merkelin luomat kehykset ovat saaneet vaikutteita. Tätä Saksan kontekstia olen jo pyrkinyt tuomaan esille eurokriisiä ja Saksan roolia siinä erittelevässä luvussa.

Tutkielmani on luonteeltaan laadullinen ja tavoitteenani on muodostaa tieteellisin metodein näkökulma tutkittavasta ilmiöstä absoluuttisen totuuden sijaan. Tutkielmani luotettavuuden ja eettisen arvioinnin kannalta on tutkielmassani otettava huomioon kehysanalyysin heikkoudet. Tutkijoiden keskuudessa puhutaan kehyksien subjektiivisesta valitsemisesta. Tällä tavoin tutkija voi etsiä tietoisesti tai tiedostamattaan tietynlaisia kehyksiä aineistosta (Matthes & Kohring 2008, 259). Kehysanalyysissä heikkoutena voidaan pitää myös sitä, että tutkimuksissa ei ole määritelty kriteerejä, kuinka monia kehyksiä voidaan löytää. Tiettyjen teemojen objektiivinen määrittely on vaikeaa saavuttaa. Kehyksien valideetti ja reliabiliteetti riippuvat voimakkaasti kehyksien läpinäkyvyydestä. Joissain tutkimuksissa jää epäselväksi, miten kehykset on määritelty ja löydetty, sekä mistä elementeistä kehykset on muodostettu. (Matthes & Kohring 2008, 260–263.) Näin ollen Downs (2002, 48) mukaan kehysten huolellinen ja tarkka kuvaileminen voi olla ainoa tapa vakuuttaa lukijat kehyksen olemassaolosta ja pätevyyydestä. Siten kehyksien uskottavuudella on merkitystä. Kehyksien löytäminen ja syntyminen voivat vaihdella myös tutkijoiden kesken ja tämä nostaa esiin huolen kehysten reliabiliteettia eli mittaustarkkuutta kohtaan. Tutkijat eivät ole huomioineet tätä tarpeeksi ja eivätkä ole tarpeeksi avanneet menetelmiään. (Matthes & Kohring 2008, 259–260.)

Kehysanalyysissä neutraaliuteni korostamiseksi tutkin itselleni ennestään tuntematonta aineistoa, vaikka olen pidempään seurannut Saksan politiikkaa ja Angela Merkeliä. Kehyksien suhteen minulla ei ole mitään ennakkokäsityksiä esimerkiksi sen suhteen, millaisia kehyksiä olisi mahdollisesti löydettävissä ja muodostettavissa aineistosta. En ole myöskään rajaamassa kehyksien määrää tai laajuutta etukäteen tutkielman mahdollisimman objektiivisen toteuttamisen varmistamiseksi. Pyrin myös tuomaan esille kehyksien

kokoamisen mahdollisimman läpinäkyvästi kertomalla sen, mistä ja miten kehukset muodostetaan. Kehysanalyysi kuitenkin hämärtää tutkijan henkilökohtaisten valintojen ja suuntausten erottamista, ja siten joku toinen tutkija voisi löytää varmasti myös enemmän ja muunlaisia ja kehyksiä kuin minä. Tutkielman pituusvaatimuksella on myös oma vaikutuksensa kehyksien valintaa ja määrää ajatellen.

Kehysanalyysini etenee siten, että ensin käyn aineistoni läpi Entmanin luoman jaottelun mukaan. Aluksi etsin aineistosta Angela Merkelin ongelmien määrittelyä, syiden diagnosointia, moraalisia arvostelmia sekä ehdotettuja parannus- ja ratkaisukeinoja. Lisäksi peilaan Balzacqin turvallistamisen teoriaa Entmanin kehysanalyysin jaotteluun. Muodostin turvallistamisteorian lähtökohtien sekä Robert Entmanin kehysanalyysin menetelmällisten piirteiden perusteella tutkimuskysymystäni pilkkovia analyysikysymyksiä aineiston läpikäynnin ja analyysin toteuttamiseksi. Analyysikysymyksien avulla onnistuin nostamaan tutkimusasetelmaani ajatellen oleelliset asiat esille ja jakamaan ne kehyksiksi. Aineiston analyysin toteutin nostamaan aineistosta Merkelin esiin nostamia ongelmia, niiden syiden diagnosointia, moraalisia tuomioita sekä parannus- ja ratkaisuehdotuksia, Entmanin kehysanalyysille määrittelemien piirteiden mukaisesti. Kehysanalyysin kautta olen pyrkinyt nostamaan esille neutraalisti kehyksiä, joita Merkel puheissa toi esille. Analyysini tuloksena kehysanalyysissani olen nostanut esiin kolme kehystä: vakauden uhkaaja -kehyksen, vastuullisuuden uhkaaja -kehyksen sekä yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksen.

Koko pro gradu -tutkielmassani olen pyrkinyt mahdollisimman huolelliseen, tarkkaan ja avoimeen työskentelyyn tutkimusprosessini kaikissa vaiheissa. Lisäksi olen pyrkinyt kaikissa tutkielmani osissa mahdollisimman objektiiviseen ja vastuulliseen tutkimuksen tekemiseen sekä huolelliseen aineiston analyysiin. Olen myös avannut omat tulkintani yksityiskohtaisesti ja avoimesti. Samalla peilaten omia tulkintojani aiempaan tutkimuskirjallisuuteen ja valitsemani teoreettiseen viitekehykseen. Seuraavaksi siirryin tutkielmani tulosten avaamiseen.

5 TURVALLISTAMISEN KEHYKSET: UHAN KEHYSTÄMINEN

Kehysanalyysin avulla tuon esille, miten Saksan liittokansleri Angela Merkel turvallistaa Eurooppaa vavisuttaneen talouskriisin turvallisuushaksi diskursiivisesti kehysten avulla. Kehysanalyysi pysyy Kööpenhaminan koulukunnallekin tutussa perinteisessä turvallistamisen tutkimuksen lähestymistavassa, jossa turvallistaminen tapahtuu puheaktien kautta, J. L. Austinin sanoin lokutiivisten ja illokutiivisten aktien kautta. Kehykset ovat turvallistajan kielellisiä strategioita, joilla turvallisuusongelmia luodaan. Tällä tavoin luodaan myös mahdollisuus tietynlaisen politiikan harjoittamiselle. Poliittisten ongelmien, kriisien ja vihollisten rakentamisen, eli turvallistamisen, onnistuminen riippuu vahvasti toimijan kyvystä tunnistaa yleisön tunteita, tarpeita ja intressejä (Edelman 1988, 32–34).

Tutkielmani analyysissä muodostuneet kehykset ovat Saksan liittokansleri Angela Merkelin puheista nostettuja kehystyksiä, joilla turvallistaja pyrkii saamaan kannatusta mutta myös legitimoimaan valintojaan kriisin ratkaisemiseksi. Eurokriisin kehystämisen avulla turvallistaja edistää omia intressejään tuomalla esiin omia tulkintojaan ja moraalisia arvioita eurokriisin tapahtumista sekä politiikan välineitä kriisin ratkaisemiseksi. Turvallistamisen kehysten tutkiminen on merkityksellistä, koska siten voidaan selittää, miten eurokriisistä tehtiin koko Eurooppaa uhkaava kriisi ja miten Merkel hyödynsi turvallistamisen välineitä.

Thierry Balzacq (2011a, 25–26) on asettanut keskeiseksi turvallistamisen teoriassaan toimijan valta-aseman ja uskottavuuden. Liittokansleri käyttää merkittävää valtaa kaikilla politiikan sektoreilla ja hänen puheillaan on niin poliittista kuin yhteiskunnallista merkitystä auktoriteettiasemansa ansiosta. Turvallistajan vaikutusvaltaisella positiolla on merkitystä, kun hän pyrkii vakuuttamaan yleisöään uhan todellisuudesta. Lisäksi merkityksellistä on uhan ominaisuuksien kuvaaminen, jotta uhkaa voidaan pitää vakavasti otettavana. (Buzan et al. 1998, 32–33.) Samalla liittokansleri edustaa merkittävää vallan käyttäjää myös EU:n sisällä Saksan ollessa koko Euroopan talousveturi. Liittokansleri Angela Merkelillä on ollut myös pääsy tietolähteille, jotka eivät ole tavallisten kansalaisten ulottuvilla. Tämä aiheuttaa epäsymmetrisen suhteen hänen ja Saksan kansan välille suhteessa tietoon. Yleensä juuri valtaapitävillä on parhaat mahdolliset keinot ratkaista kriisi ja yleisö myös olettaa tiedostavan tämän.

Seuraavaksi syvennyn avaamaan muodostamani tutkielmani kehykset, jotka olen nimennyt vakauden uhkaaja, yhtenäisyyden uhkaaja ja vastuullisuuden uhkaaja -kehyksiksi. Jokaisen

kehyksen kohdalla olen määritellyt ongelman eli uhan sekä poiminut Merkelin nostamat syyt, moraaliset tuomiot sekä ratkaisuehdotukset. Lisäksi peilaan kehyksiä Balzacqin turvallistamisen teoriaan ja nostan eurokriisin vaiheita aineistoesimerkein esille siinä määrin kuin kehyksen osalta on tarpeen. Olen aineistoesimerkkien kohdalla tehnyt päätöksen pitää sitaatit saksaksi. Analyysitekstiin olen kääntänyt aineistoesimerkin joko omin sanoin tai kääntäjän avulla lisännyt mahdollisimman tarkan suoran sitaatin niihin viitatessani. Kun olen käyttänyt jotain aineistoesimerkkiä, se löytyy aina analyysitekstin jälkeen saksaksi.

Kehyksien määrittelyn jälkeen olen muodostanut aiemman eurokriisiteoriakirjallisuuden sekä eurokriisistä tehtyjen omien havaintojeni perusteella keskusteluosuuden. Tätä kautta olen tuonut esiin Angela Merkelin turvallistamisen välineiden kokoelman eli tavan, jolla Merkelin johdolla kriisiin on vastattu. Ainoaksi välineiden kokoelmaksi olen nimennyt ordoliberalismin.

5.1 Vakauden uhkaaja -kehys

Vakauden uhkaaja -kehyksessä on kyse siitä, että euroalueen ja euron vakaus nähdään olevan uhattuna eurokriisin ja tiettyjen jäsenmaiden vuoksi. Kyseessä on hätätilanne, koska Kreikalla ei ollut tuossa vaiheessa enää pääsyä rahoitusmarkkinoille ja sillä oli vaikutusta koko euron vakauteen. (Merkel 2010b, 1.) Jo kriisin alkuvaiheessa Merkel korosti euron olevan vaarassa yhdessä Saksan kasvun ja vaurauden perustan eli sisämarkkinoiden kanssa. Jos tätä vaaraa ei torjuttaisi, seuraukset voisivat olla arvaamattomia, niin Euroopalle kuin Euroopan ulkopuolellakin. (Merkel 2010c, 1.) Merkelin mukaan kyse on myös siitä, voidaanko euron ja koko eurojärjestelmän finanssivakaus säilyttää kokonaisuudessaan (Merkel 2011b, 12). Sekä Balzacq (2011a, 11–15) että Buzan, Wæver ja de Wilde (1998, 26) toteavat, että turvallisuuspuhe on turvallistajan keino kiinnittää yleisön huomio turvallisuuteen sekä saada yleisö pohtimaan turvallisuuspuheen merkitystä ja oikeutusta. Vakauden kehyksessä Merkelin mukaan eurokriisin synnyttämän talous- ja rahaliiton epävakauden tasapainottaminen on kohtalonkysymys niin Euroopan tulevaisuudelle kuin Saksan tulevaisuudelle Euroopassa. (Merkel 2010b, 2.) Asian esittäminen kohtalon kysymyksenä myös korostaa kriisin ja vakauttamiseen reagoimiseksi kiireellisiä toimia ja siten painottaa kriisiä eksistentiaalisena uhkana. Samalla eurojärjestelmän ja euron vakauden säilyttämisessä on kyse myös koko EU:n tulevaisuudesta.

Worum es tatsächlich geht, wenn wir in diesem Hause über Maßnahmen zum Erhalt der Stabilität der Währungsunion beraten, müssen wir unmissverständlich beim Namen nennen: Es geht um nicht mehr und nicht weniger als um die Zukunft Europas und damit um die Zukunft Deutschlands in Europa. (Merkel 2010b, 2.)

Hier geht es um die Frage, ob die Finanzstabilität des Euro als Ganzes erhalten werden kann (Merkel 2011b, 12).

Der Euro, der zusammen mit dem Binnenmarkt das Fundament für Wachstum und Wohlstand auch in Deutschland darstellt, ist in Gefahr. (Merkel 2010c, 1.)

Die Bundesregierung hat am Montag vor dem Hintergrund der durch Griechenland ausgelösten Krise ein Gesetz zur Stabilisierung der Währungsunion in Europa beschlossen. Die Grundlage für dieses Gesetz ist eine Ultima Ratio, also eine Notsituation. Die Notsituation besteht darin, dass Griechenland faktisch keinen Zugang zu den Finanzmärkten mehr hat. Daraus wären Auswirkungen auf die Stabilität des Euro insgesamt entstanden. (Merkel 2010b, 1.)

Buzan, Waever & de Wilde eivät näe, että tällaisia taloudellisten turvallistamisen tilanteita ilmenisi usein tai että me saavuttaisivat eksistentiaalisen uhan tasoa, jotta tilanne voitaisiin nostaa normaalin politiikan yläpuolelle, eksistentiaalseksi turvallisuushaksi. (Buzan et al. 1998, 105.) Eurokriisin retoriikka voidaan liittää tähän taloudellisen turvallistamisen piiriin, koska Buzan, Waever ja de Wilde (1998) pitävät juuri järjestelmätason uhkaa siis suurimpana mahdollisena taloudellisen turvallistamisen ilmiönä. Jotta taloudelliset kysymykset kärjistyisivät eksistentiaalisiksi uhiksi, näkyvät vaikutukset ennemmin muilla sektoreilla kuin itse taloudellisella sektorilla. Vain pelot kansainvälisen talouden romahtamisesta voivat realisoitua talouden turvallisuushkina (Buzan et al. 1998, 116). Yleisesti poikkeukselliseksi määritelty toimet vahvistavat kuvaa kriisin erityislaatuudesta. Saksalaisessa talousajattelussa yhteisvastuu valtioiden välillä rajoittuu vain äärimmäisiin kriisitilanteisiin (”ultima ratio”), eikä päätösperäistä finanssipolitiikkaa pidetä kovin tärkeänä asiana. (Jokela, Kotilainen, Tiilikainen & Vihriälä 2017, 98–99.) Tilanteen kriittisyyttä kuvaa se, että Merkelin mukaan kriisin alkuvaiheessa euron rahoitusjärjestelmän vakauden ylläpitämiseksi ei löytynyt enää keinoja, siten tämä ”Ultima Ratio” eli äärimmäinen kriisitilanne oli saavutettu ja euro oli kokonaisuudessaan vaarassa. (Merkel 2010c, 2.) Merkel kuvailee eurokriisiä suurimpana haasteena, jonka se on kokenut sitten Rooman perussopimuksen allekirjoittamisen vuonna 1957. Hän pitää tilannetta myös eräänlaisena eksistentiaalisena koetinkivenä, josta tulee selvitä. (Merkel 2010c, 1.) Turvallistamisen keskeinen ajatus siinä, että ilmiö tai asia tarvitsee tarpeeksi näkyvyyttä, jotta ilmiö saa yleisön hyväksynnän. Tämä myös mahdollistaa sen, että vallassa olevat voivat käyttää kaikkia mahdollisia keinoja kyseisen uhan torjumiseen (Balzacq, Léonard & Ruzicka 2016, 495).

Heute sind wir zusammengekommen, um eine Entscheidung zu fällen, die für die Zukunft Deutschlands und Europas noch bedeutender ist; denn jeder von uns spürt: Die gegenwärtige Krise des Euro ist die größte Bewährungsprobe, die Europa seit Jahrzehnten, ja wohl seit Unterzeichnung der Römischen Verträge im Jahre 1957 zu bestehen hat. Diese Bewährungsprobe ist existenziell, und ich füge hinzu: Sie muss bestanden werden. (Merkel 2010c, 1.)

Deshalb gab es zur Sicherung der Stabilität des gesamten Euro-Finanzsystems wenige Tage später keine vernünftige Alternative. Die Ultima Ratio war erreicht; das heißt nichts anderes, als dass der Euro insgesamt in Gefahr war. (Merkel 2010c, 2.)

Vakauden uhkaaja -kehyksessä Entmanin jaottelun kautta syinä esiin Merkel nostaa myös talous- ja rahaliiton rakenteelliset ongelmat sekä euron käyttöönoton aikaiset virheet. Merkelin mukaan kriisin alun taustalla on talous- ja rahaliiton perustaminen, jolloin sallittiin suunnitteluvirheet, jotka iskevät nyt euroryhmään täydellä voimalla. Talous- ja rahaliiton perustamisen jälkeen poliitikot eivät soveltaneet vanhan vakaus- ja kasvusopimuksen periaatteita, eivät soveltaneet niitä täysimääräisesti tai jopa heikensivät näitä periaatteita. (Merkel 2011f, 6.) Yhteisvaluutan ja koko talous- ja rahaliiton epävakauden taustasyinä ja Merkelin moraalisisina tuomioina sanotaan olevan talous- ja rahaliiton ja euron perustamisen aikaisia rakenteellisia puutteita, mutta samalla myös jäsenmaiden sääntöjen noudattamatta jättämisä. Merkelin mukaan juuri nämä tiettyjen jäsenmaiden kohtuuttomat velkatasot muodostavat suuria vaaroja, ei vain maille itselleen mutta myös koko euron vakaudelle. (Merkel 2011b, 7). Samalla vakaus- ja kasvusopimukseen tehdyt heikennykset vuonna 2004 olivat virhe (Merkel 2010c, 8). Kuitenkin ainoana taloudellisen turvallisuuden uhkana voidaan pitää tarvetta ylläpitää uudistusohjelmia, jotka pitävät kansalliset talouden linjassa kansainvälisen talouden kanssa. Ilman uudistuksia uhkana on kansallisten talouksien marginalisoituminen sekä tuhoutuminen velkojen laiminlyönnin, investointien menetysten tai valuutan epävakauden vuoksi. (Buzan et al. 1998, 105.)

Das begann bei der Gründung der Wirtschafts- und Währungsunion selbst, als Konstruktionsfehler zugelassen wurden, die die Euro-Gruppe inzwischen mit voller Wucht treffen. Das hat sich fortgesetzt, als die Politik nach Gründung der Wirtschafts- und Währungsunion schon die Prinzipien, die im alten Stabilitäts- und Wachstumspakt vorgesehen waren, nicht oder nicht vollständig angewandt oder gar aufgeweicht hat. (Merkel 2011f, 6.)

Die Veränderung und Abschwächung des Stabilitätspakts im Jahr 2004 war ein großer Fehler (Merkel 2010c, 8).

Dass wir diese Regelungen so streng gefasst haben und dass kein einzelner Mitgliedstaat mehr dagegen opponiert, ist ein großer Fortschritt; denn von exorbitanten Schuldenständen einiger Mitgliedstaaten gehen große Gefahren aus, und zwar nicht nur für das Land, sondern, wie wir erlebt haben, für die Stabilität des Euros insgesamt. (Merkel 2011b, 7.)

Unser Wegweiser aus der Krise kann deshalb unverändert einzig die schonungslose Analyse ihrer Ursachen sein: Das ist die mangelnde Wettbewerbsfähigkeit einiger Euro-Staaten, das sind grundlegende Fehler in der Konstruktion der Wirtschafts- und Währungsunion, und das ist natürlich die massive Staatsverschuldung. Diese Probleme sind hausgemacht, und diese hausgemachten Probleme müssen wir lösen, ohne Wenn und Aber. Dazu ist es unumgänglich, nichts zu versprechen, was wir nicht halten können, und konsequent das umzusetzen, was wir beschlossen haben. (Merkel 2012c, 1–2.)

Taloudellisessa turvallisuudessa on kyse ennen kaikkea siitä, missä vaiheessa taloudelliset ongelmat muuttuvat teknisluonteisista ja politisoituneista kysymyksistä turvallistetuiksi ja turvallisuuden alueelle. Se, mistä syntyy eksistentiaalinen taloudellinen uhka, riippuu viitekohteesta eli uhan kohteesta (Buzan et al. 1998, 103.) Kuitenkin taloudellisen sektorin eksistentiaalisten uhkien tunnistamista ja niihin reagoimista voidaan oikeuttaa niiden vaikutuksilla muihin sektoreihin. (DeBelle dos Santos 2021, 128.) Voimakkaimpina yrityksinä turvallistaa talous ovat olleet Buzan et al. mukaan ne tapaukset, joissa on kyse turvallistamisesta huolimatta taloudellisista tappioista sekä mahdollisesti jopa hyvinvoinnin rapautumisesta. (Buzan et al. 1998, 102.) Vaikka Merkel ei puhu euron epävakauden ja eurojärjestelmän epävakauden aiheuttamasta turvallisuusuhasta, hahmottelee hän kuitenkin kuvaa EU:lle eksistentiaalisesta perustavaa laatua olevasta asiasta, joka uhkaa eurooppalaista hyvinvointia. Talouden sektorin turvallistamisen onnistuminen vaatii yleensä useampaa yhteiskunnan sektoria koskettavan uhkakuvan luomisen. Vakauden uhkaajat - kehyksen uhan eksistentiaalisuutta korostaa Merkelin sitaatti: ”Olen vakaasti vakuuttunut siitä, että tässä on kyse jostakin hyvin, hyvin perustavanlaatuisesta asiasta. Elämme erittäin tärkeitä kuukausia Euroopan tulevaisuuden kannalta. Tässä kriisissä ei ole kyse enempää eikä vähempää kuin kysymyksestä, voimmeko jatkaa hyvinvointia Euroopassa tulevaisuudessa - -” (Merkel 2012c, 7.)

Ich bin fest davon überzeugt: Es geht dabei um etwas sehr, sehr Grundsätzliches. Wir leben in sehr entscheidenden Monaten für die Zukunft Europas. In dieser Krise geht es um nicht mehr und nicht weniger als um die Frage, ob wir auch in Zukunft in Europa in Wohlstand leben können – angesichts eines sich weltweit völlig verändernden Wettbewerbs. (Merkel 2012c, 7.)

Es geht darum, eine stabile, zukunftsfähige Architektur zu bauen. Aber eigentlich geht es um die Frage, ob sich Europa mit seinen Werten und Interessen im globalen Wettbewerb des 21. Jahrhunderts behaupten kann; das heißt auch, ob Europa seinen Wohlstand, seinen Lebensstandard und seine Art, zu leben, erhalten kann. (Merkel 2012f, 15.)

Merkittäväksi turvallisuushkien analysoimisessa tulee ulkoisten kontekstien ymmärtäminen ja objektiivisten ulkoisten kehitysten vaikutukset turvallistamiseen (Balzacq 2011a, 13). Balzacqin ajastus tästä on se, että onnistuminen yleisön vakuuttamisessa vaatii myös ulkoisen kontekstin huomioimista eli sitä, onnistuuko turvallistaja liittämään turvallistamisen yleisön kokemuksiin heikkouksiin turvallisuudesta. Turvallistamisessa ja sen onnistumisessa, sen ajoituksella ja ympäristöllä on paljon merkitystä. (Balzacq 2011a, 13.) Merkel korostaa kriisin harvinaislaatuista todetessaan, että harvoin ilman historiallisia ennakkotapauksia joudutaan tekemään ratkaisuja, joilla on välittömiä ja kauaskantoisia seurauksia niin Saksan kuin Euroopan tulevaisuudelle. (Merkel 2010b, 2.) Historiallisen esikuvan puute antaa kuvasta kriittisen mutta myös suuruusluokassaan ison ja merkittävän kuvan. Samoin myös sen vaikutuksista. Tämä nostaa esiin myös tarpeen kiireelliselle reagoinnille. Merkel nostaa esiin myös 1930-luvun maailmanlaajuisen talouskriisin, joiden kauhistuttavien seurauksien tulisi Merkelin mukaan toimia vahvana muistutuksena kaikille, jotta sen ajan virheet eivät toistuisi. Tuon ajan virheiden toistaminen kriisistä ulospääsemiseksi tekisi siitä vaikeaa ja samalla toimilla voisi olla vääränlaisia vaikutuksia. (Merkel 2010d, 11–12). Yhteisvaluutan perustamisen yhteydessä euron vakautta edistääkseen Saksa halusi yhteisvaluuttaan liittymisen ehtona Bundesbankin tapaista itsenäistä keskuspankkia, joka huolehtisi tärkeimpänä tehtävänä rahapolitiikasta ja ylläpitäisi sekä budjettikuria että hintavakautta. (Clerc & Elo 2014, 143–144.) Keskuspankin vahvaa roolia Saksassa selittää se, että poliitikoiden ei enää haluta hyödyntävän keskuspankkia poliittisiin tarkoituksiin, ja siten Weimarin tasavallan hyperinflaatiota ei enää haluta toistaa. (Ronkainen 2019, 146–147.) Liittäessään 1920- ja 1930-lukujen talouskriisin ja hyperinflaation traumat esiin haluaa Merkel vakuuttaa saksalaiset kriisin vakavuudesta ja haluaa tuoda turvallisuuskeskustelun ymmärrettäväksi yleisölle.

Das erlegt uns allen, die wir im Deutschen Bundestag unser Volk vertreten, sei es in der Regierung, sei es in der Opposition, eine außerordentlich große Verantwortung auf. Selten gibt es solche Situationen. Selten gibt es Situationen, in denen, erstens, ohne historisches Vorbild, zweitens, mit unmittelbarer Wirkung für den Augenblick und, drittens, mit weitreichender Wirkung für die Zukunft unseres Landes und Europas entschieden werden muss. Heute ist ein solcher Tag. Niemand kann uns, den gewählten Vertreterinnen und Vertretern unseres Volkes, diese Verantwortung abnehmen. (Merkel 2010b, 2.)

Die schlimmen Erfahrungen in der Folge der Weltwirtschaftskrise in den 30er Jahren des letzten Jahrhunderts sollten uns allen eindringliche Mahnung sein, die Fehler von damals nicht zu wiederholen. Wir haben in dieser Krise vieles richtig gemacht; aber wenn wir jetzt auf dem Weg raus aus der Krise Fehler von damals wiederholen würden, wäre das sehr schwierig und könnte wirklich ganz falsche Effekte hervorrufen. (Merkel 2010d, 11–12.)

Hyväksyvällä yleisöllä on yleensä suora kausaalinen yhteys kyseessä olevan ilmiön kanssa. Samassa myös sillä on kykyä mahdollistaa turvallistajan toimet uhan voittamiseksi (Balzacq 2011, 8–9.) Merkel nostaa kuitenkin esiin myös itse Saksan kansan ja sen, miksi vakauttamistoimet ovat välttämättömiä. Merkelin mukaan auttamalla Kreikkaa, auttavat saksalaiset ja Saksa yhteisvaluutan yleistä vakautta ja siten suojellaan myös saksalaisten rahoja. (Merkel 2010c, 1.). Siten vain toimimalla suojellemme valuuttaamme (Merkel 2010b, 7). Merkelin mukaan saksalaiset ovat hyväksyneet Saksan markasta luopumisen sillä hinnalla, että euro olisi vakaampi. Tätä luottamusta ei tulisi horjuttaa missään oloissa. (Merkel 2010a, 8–9.) Vakauden uhkaaja -kehyksessä Merkel nostaa Saksan jonkinlaiseksi euroalueen pelastajaksi, koska hän esittää Saksan takeena luotettavuudesta ja vakaudesta niin kansalaisilleen kuin taloudellekin. Vakaus ja luotettavuus ovat tärkeitä niin Saksalle kuin Euroopan unionille ja euroalueelle, koska Saksaa tarvitaan vakauden ankkurina ja kasvun moottorina. (Merkel 2014c, 8.) Merkel siis luo Saksasta kuvaa jonkinlaisena vakauden ylläpitäjänä, joka pystyy ratkaista kriisin tai ainakin tarjota vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja. Merkelin ajatus vakaudesta ja Saksan tavoitteista Kreikan suhteen vaihtui kriisin edetessä. Aluksi Merkel ei nähnyt muuta vaihtoehtoa kuin jättää Kreikka euroalueen ulkopuolelle mutta vuoden 2015 Kreikalle myönnetyn lainapaketin edistäminen edesauttoi Saksan laajemman tavoitteen pelastamista ja euroalueen säilymistä. (Miettinen 2019, 138.)

Deutschland ist Garant für Verlässlichkeit und Stabilität – für die Bürger wie für die Wirtschaft. Das ist wichtig für unser Land, aber auch wichtig für die Europäische Union und die Euro-Zone; denn Deutschland wird als Stabilitätsanker und Wachstumsmotor gebraucht. (Merkel 2014c, 8.)

Wir schützen also unsere Währung, wenn wir handeln (Merkel 2010b, 7).

Wir helfen Griechenland, weil wir so der Stabilität unserer gemeinsamen Währung insgesamt helfen. Wir schützen das Geld der Bürgerinnen und Bürger unseres Landes – nicht mehr und nicht weniger ist der Auftrag der Bundesregierung genauso wie des Hohen Hauses hier. (Merkel 2010c, 1.)

Denn das deutsche Volk hat im Vertrauen auf einen stabilen Euro seiner die D-Mark aufgegeben. Dieses Vertrauen – das eint die ganze Bundesregierung – darf unter keinen Umständen enttäuscht werden. (Merkel 2010a, 8–9.)

Merkel peräänkuuluttaa vakaus- ja kasvusopimukseen enemmän keinoja, joilla yksittäisten jäsenvaltioiden vakautta vaarantava politiikka voidaan estää (Merkel 2010d, 3). Merkel näkee uhiksi euron vakaudelle mittavat julkisen velan määrät, jotka samalla johtuvat niin sääntelyn puutteesta eli vakaus- ja kasvusopimuksen rikkomisesta sekä moraalikadosta

suhteessa toisiin jäsen maihin. Vakauden uhkaaja -kehityksen Entmanin jaottelun mukaisena ongelman parannus- ja ratkaisuehdotuksena Merkel pitää saksalaiselle talousajattelulle tyypillistä vakauskulttuurin edistämistä EU-tasolle. ”Eurooppa tarvitsee uuden vakauskulttuurin. Mutta saavutamme tämän vain, jos parannamme talous- ja rahoituspolitiikan koordinoitua ja keskinäistä seurantaa kaikissa jäsenvaltioissa.” (Merkel 2010c, 7.) ”Tätä tarkoitusta varten haluan meidän varmistavan ensinnäkin yhdessä kumppaneidemme kanssa, että koko Eurooppa sitoutuu uuteen vakauskulttuuriin, vakauskulttuuriin, joka varmistaa kansallisten budjettien vakautumisen ja pitkän aikavälin vakauden yhteisestä valuutastamme.” (Merkel 2010c, 3.) Vakauden uhkaajien -kehityksellä Merkel hakee mahdollisuutta ordoliberalin talousajattelun kautta tehtävien muutoksien ajamisen kriisin ratkaisemiseksi. Vakauskulttuurin edistäminen tarkoittaisi uudistusohjelmia epävakaudesta kärsiville jäsenmaille.

Der Stabilitäts- und Wachstumspakt erhält deutlich mehr Biss, um eine stabilitätsgefährdende Politik einzelner Euro-Staaten zu verhindern (Merkel 2010d, 3).

Europa braucht eine neue Stabilitätskultur. Erreichen werden wir sie aber nur, wenn wir die wirtschafts- und finanzpolitische Koordinierung und die gegenseitige Überwachung verbessern, und zwar für alle Mitgliedstaaten. Ich will noch einmal daran erinnern, dass der Stabilitäts- und Wachstumspakt nicht nur für die Euro-Staaten gilt, sondern für alle Mitgliedstaaten. (Merkel 2010c, 7.)

Dazu will ich, dass wir erstens gemeinsam mit unseren Partnern dafür sorgen, dass sich ganz Europa einer neuen Stabilitätskultur verschreibt, einer Stabilitätskultur, die für die Konsolidierung der Staatshaushalte und für die langfristige Stabilität unserer gemeinsamen Währung sorgt. (Merkel 2010c, 3.)

Vakauden uhkaaja -kehityksen mukaan eurokriisin eskaloituminen ilman väliintuloa tarkoittaisi koko euroalueen ja yhteisen valuutan hajoamista. Angela Merkelin retoriikan tarkoituksena on varmistaa se, että euron ja talous- ja rahaliiton pelastaminen tapahtuu rakenteellisilla uudistuksilla ja vakauskulttuurin luomisella EU-tasolle, mikä olisi Saksan intressien mukaista. Euroalueen hajoaminen tai Kreikan auttamatta jättäminen ei tulisi ainoastaan kalliiksi Saksalle itselleen vaan koko euroalueelle. Kreikalle tarkoitettuja tukipaketteja alettiin kannattaa, jotta uhka koko euroalueen hajoamisesta saataisiin väistymään. Merkelin ja Saksan erityisenä intressinä oli juuri pitää euroalue koossa. Kuitenkin Merkelin ajattelun muutos suhteessa kriisiin olivat käytännölliset toimet, eivät kriisin rakenteellisiin ongelmiin ja juurisyihin vaikuttaminen. (Meiers 2015, 35.)

Entmanin jaottelun mukaisesti Merkel esittää saksalaisen vakauskulttuurin perustamista eurokriisistä ulospääsemiseksi (Merkel 2012a, 7). Vakausunionin perustamalla Merkelin mukaan euro voittaa, koska vakausunionin tukee vahva vakaus, kasvu ja solidaarisuus. (Merkel 2012a, 2.) On kyse siitä, että haluamme nyt varautua mahdollisiin tuleviin kriisitilanteisiin euroalueen pitkän aikavälin vakauden turvaamiseksi. Tämän saavutamme vakauden kriisinhallintamekanismeja luomalla. Tämä Merkelin mukaan luo turvallisuutta tulevaisuuden varalla. (Merkel 2010e, 4.) Vakauden uhkaaja -kehyksen ratkaisuehdotuksena euron selviäminen ja Euroopan saaminen pois kriisistä on kiinni vakauskulttuurin edistämiseksi. Samalla kehyksessä Merkelin mukaan olisi ryhdyttävä varotoimiin jo nyt Euroopan selviytymiseksi tulevista kriisitilanteista (Merkel 2010d, 4). Kiireellisyys ja kaikkien mahdollisten ratkaisuehdotusten löytäminen liittyvät läheisesti turvallistamiseen, jossa koko euroaluetta uhkaavan kriisin leviäminen on estettävä vaatimalla kokonaisvaltaista ratkaisua kriisin ja kriisin juurisyihin pureutumista. Vakauden uhkaaja -kehyksessä nostettujen varotoimiin ryhtymisen ja syiden ja valuvikojen korjaamiseen ja selvittämiseen vetoamisella pyritään palauttamaan yleisön mutta myös finanssimarkkinoiden luottamusta euroalueen vakauteen. Tämä myös vahvistaa vaikutelmaa, että kriisin ratkaisemiseksi ollaan valmiita tekemään kaikki mahdollinen kriisin ratkaisemiseksi.

Der Euro gewinnt, wenn wir eine Stabilitätsunion schaffen, die diesen Namen tatsächlich verdient, weil sie von einem starken Fundament aus Solidität, Wachstum und Solidarität getragen ist. (Merkel 2012a, 2.)

Eine neue Stabilitätspolitik führt Europa dagegen aus der Krise heraus (Merkel 2012a, 7).

Wir müssen heute Vorsorge zur Bewältigung künftiger Krisensituationen treffen (Merkel 2010d, 4).

Mit diesen neun Punkten zur Schaffung des neuen Krisenmechanismus etablieren wir neue Strukturen. Wir werden Stabilität gewinnen. Dies gibt uns für die Zukunft mehr Sicherheit. (Merkel 2010e, 4.)

Vakauden uhkaaja -kehyksen tarkoituksena on mahdollistaa Saksan talouspoliittisten tavoitteiden ja talousajattelun mahdollistaminen EU-tasolle kriisin ratkaisemiseksi. Vakauskulttuurin retoriikka on esillä koko kriisin ajan Merkelin puheissa. Tämä johdonmukaisuus ja yhdenmukaisuus on vahva strategia vakauden uhkaaja -kehyksen ja sitä edistävän toiminnan uskottavuudelle. Vakauskulttuurin ja vakautta korostavan voimakkaan retoriikan esiin tuomisella halutaan kiinnittää saksalaisten huomio vakautta hajottaviin voimiin eurokriisin aikana ja siten antaa Merkelille vapaat kädet toimia vakauskulttuurin edistämiseksi euroalueella. Saksan politiikan keskeisinä tavoitteina on ollut juurruttaa tämä vakauskulttuuri euroalueen järjestelmään sekä välttää altistuminen velan

yhteisvastuullisuudelle. Näiden tavoitteiden tarkoituksena oli maksimoida mahdollisuudet yhteisvaluutasta yhtä vahvana kuin entinen Saksan markka sekä vakuuttaa skeptinen Saksan kansa yhteisvaluutasta ja sen vahvuudesta. (Dyson & Featherstone 1999, 431; Schoeller & Karlsson 2021.)

Kriisistä puhutaan eksistentiaalisena ja kun eurokriisille ja sen aiheuttamalle epävakaudelle annetaan riittävän tärkeyden niin yleisön kuin yleisen legitimitetin saavuttamiseksi, pystyy Merkel vahvistamaan omaa asemaansa niin vakauskulttuurin edistämiseksi ja kriisin tainnuttamiseksi vakauskulttuurin oppien avulla. Samalla euron ja euroalueen vakauttamiseksi on jouduttu tekemään kriisin aikana joukko poikkeuksellisia toimia tukipakettien ja vakautusmekanismien muodoissa. Kun vedotaan poikkeuksellisiin toimiin ja samalla esitetään vakauskulttuurin edistämistä vahvempaa taloudenhoitoa, antaa se myös vahvemman kuvan siitä, että turvallistaja on valmis tekemään toimia konkreettisen uhan estämiseksi ja samalla myös Saksan taloudellisten etujen ajamiseksi. Etenkin Saksan vientivetoiselle taloudelle ja kilpailukyvyllä euron epävakaas on kohtalon kysymys.

Siinä missä vakauden uhkaaja -kehyksessä kriisin ratkaisuehdotuksena pidetään talous- ja rahaliiton rakenteellisten ongelmien ja niiden noudattamattomuuden paikkaamista saksalaisen talousajattelun perustaan nojaavan vakauskulttuurin perustamisella, jättää vakauden uhkaaja -kehys huomiotta ne seuraukset, joita eurokriisin ratkaisemisesta seurasi etenkin kriisissä oleville jäsenmaille. Vakauden uhkaaja -kehys ei nosta esiin jäsenmaiden välisiä eroja kilpailukyvyssä sekä siinä, että vientivetoiset taloudet kuten Saksa ovat hyötynneet heikosta eurosta ja siten vaikeuttaneet kriisiin joutuneiden valtioiden tilannetta edelleen. Sitä vastoin velkakriisin leviämisestä johtuvat EU:ta uhkaavat suuret uhat kuten euroskeptisismi, protektionismi ja sosiaalinen syrjäytyminen (Angelov 2012, 8.), jäivät huomiotta.

5.2 Yhtenäisyyden uhkaaja -kehys

Yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksessä Merkelin mukaan eurokriisin seurauksena EU:n yhtenäisyys on vaarantunut, mikä uhkaa koko EU:n tulevaisuutta. Yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksessä eurokriisi ei ole luonut vain yhteisvaluutaa koskevaa uhkaa vaan koko EU:n yhtenäisyyttä ja sen koossapysymistä uhkaavan uhan, kun puhutaan luottamuskriisistä. Merkelin mukaan eurokriisissä on kyse luottamuskriisistä ja siten myös EU:n yhtenäisyyden

kriisistä. (Merkel 2011e, 3; Merkel 2011f, 6; Merkel 2013b, 10). Ilman luottamusta ei ole yhtenäisyyttä ja koko EU:ta ja euroa. Siten myös kyseessä on eksistentiaalinen kysymys niin yhteisvaluutta euron kuin koko EU:n kannalta. Kun yhtenäisyyden kriisin esitetään syntyneen eurokriisin seurauksena, painotetaan, ettei eurokriisissä ole kysymys mistä tahansa kriisistä, vaan kyseessä on koko EU:n ytimeen syvästi vaikuttava yhdistävä voima.

Wir haben bereits so viel geschafft, wie wir uns das noch vor einigen Monaten nicht haben vorstellen können. Um jetzt noch weiter voranzukommen, müssen wir uns dem Kern der Krise stellen: der Einsicht, dass wir es im Euro-Raum zwar mit einer Staatsschuldenkrise zu tun haben, vor allem aber auch mit einer Vertrauenskrise. (Merkel 2011e, 3.)

Die gegenwärtige Krise im Euro-Raum ist von der Ursache her eine Staatsschuldenkrise. Sie ist aber inzwischen auch eine Vertrauenskrise. Sie ist eine Vertrauenskrise, die die Politik – niemand sonst – zu verantworten hat. (Merkel 2011f, 6.)

Wir dürfen nie vergessen: Im Kern haben wir es bei der europäischen Staatsschuldenkrise mit einer Vertrauenskrise zu tun, und die ist noch längst nicht ausgestanden. Wir dürfen keine Sekunde nachlässig werden, nur weil der Euro nicht mehr jeden Tag die Schlagzeilen beherrscht. Wir dürfen auch keinesfalls Fehler der Vergangenheit wiederholen, indem wir unsere eigenen Regeln nicht einhalten oder sie im Zweifel etwa dehnen. Nur wenn wir unsere Aufgaben und unsere Grundlagen tatsächlich ernst nehmen, wird Europa auch in Zukunft ein Kontinent des Wohlstands und der sozialen Sicherheit sein. (Merkel 2013b, 10.)

Entmanin jaottelun mukaan yhtenäisyyden kehyksen kriisin syyksi Merkel on nostanut euromaiden keskinäisen luottamuksen puutteen aiheuttajina mm. yhteisten sääntöjen noudattamattomuuden ja venyttämisen. Merkel korostaa, että vain tehtävien ja perustuksien ottaminen vakavasti voi varmistaa, että myös tulevaisuudessa Eurooppa voi olla hyvinvoinnin ja sosiaalisen turvallisuuden maanosa. (Merkel 2013b, 10.) Merkelin mukaan tätä keskinäistä luottamusta on poljettu talous- ja rahaliiton perustamisesta lähtien. Luottamus on Euroopan unionia koossa pitävä voima. Tämän luottamuksen palauttamiseksi tai luomiseksi liittohallitus on alusta alkaen pyrkinyt tekemään talous- ja rahaliitosta vahvan ja kestäväen pitkällä aikavälillä. Merkelin mukaan Saksa on ollut vahvasti mukana luottamuksen rakentamisessa talous- ja rahaliitossa. (Merkel 2012c, 2.) Siten valtionvelkakriisin kuin luottamuspulan voittamisessa ei ole kyse vain sääntöjen noudattamisesta, vaan paljon enemmästä. On kyse siitä, että luottamuspula heijastuu myös muille yhteiskunnan sektoreille ja siten ennen pitkää siihen, voiko Eurooppa säilyttää kykynsä ylläpitää ihmisten hyvinvoinnin tason ja yhteiskuntarauhan. Buzan et al. mukaan taloudellinen toiminta laukaisee usein myös turvallisuus- ja selviytymisongelmia muilla sektoreilla, mikä luo "ylivuotovaikutuksen" (Buzan et al. 1998, 116).

Dieses hohe Gut „Vertrauen“ ist seit Gründung der Wirtschafts- und Währungsunion nur zu oft mit Füßen getreten worden. Um dieses Vertrauen wiederzugewinnen oder überhaupt erst zu schaffen, hat die Bundesregierung von Anfang an dafür gearbeitet, die Wirtschafts- und Währungsunion stark und dauerhaft tragfähig zu machen. (Merkel 2012c, 2.)

Balzacq on korostanut turvallisuushkien analysoimisessa ulkoisten kontekstien ymmärtämistä ja objektiivisten ulkoisten kehitysten vaikutuksia turvallistamiseen (Balzacq 2011a, 13). Yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksen uhan analysoimisessa on oleellista ymmärtää euron ja EU:n integraation historiaa osana luottamuskriisin ulkoista kontekstia. Puhumalla yhtenäisyydestä ja keskinäisen luottamuksen palauttamisesta jäsenmaiden kesken mutta myös yhteisvaluutta euroon, Merkel mahdollistaa puheen EU:n integraation historiasta mutta myös Saksan historiasta vakuuttaakseen saksalaiset kriisin mahdollisista vaikutuksista ja seurauksista. Yhtenäisyyden kehyksen tarkoituksena on Merkelin yritys vakuuttaa saksalaiset EU:n ja euron pelastamisen tärkeydestä, koska ”euro on yhteinen kohtalo ja Eurooppa on yhteinen tulevaisuus.” (Merkel 2010e, 9.)

Gerade die Entscheidungen zur Zukunft des Euro in diesem Jahr können uns dabei Mut machen und Kraft geben. Wir werden diese Entscheidungen jetzt nach und nach umsetzen. Wir tun das, weil wir wissen: Der Euro ist unser gemeinsames Schicksal, und Europa ist unsere gemeinsame Zukunft. (Merkel 2010e, 9.)

Yhtenäisyyden vaarantuminen on Saksalle kohtalokas ja siksi saksalaiset on vakuutettava sen pelastamisesta. Saksa toimii eräänlaisena pelastajana, jossa menneisyyden virheitä ei haluta toistaa eli hajonnutta ja epäyhtenäistä Eurooppaa ei haluta takaisin. Kriisin ratkaiseminen yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksen kautta on Merkelin puheessa ”poliittisen sukupolvemme historiallinen tehtävä”, jossa kriisin ratkaisemisen mahdollisuudet ovat isommat kuin sen riskit. EU-integraation pysähtyminen ja EU:n yhtenäisyyden menetys olisi kohtalokas juuri Saksalle sen traumaattisen historian kautta. Balzacqin (2011a, 9) mukaan turvallistaminen onnistuu todennäköisemmin silloin, kun yleisö antaa sekä moraalista että muodollista tukea turvallistajalle. Solidaarisuuden ja yhtenäisyyden peräänkuuluttaminen voidaan laskea Balzacqin viitekehyksen mukaan EU:n ja sen jäsenvaltioiden antamaksi moraaliseksi tueksi. Siinä missä moraalinen tuki on yhtenäisyyden varmistamiselle ja luottamuksen palauttamiselle keskeinen niin sitä se on myös jäsenmaiden suhteille kuin yhteisvaluutta eurollekin. Samalla turvallistajalle osoitettu tuki legitimoi hänen tarjoamia ratkaisuehdotuksia kriisin ratkaisemiseksi. Saksan kohdalla solidaarisuuden ja

yhtenäisyyden kuuluttaminen vahvistaa myös edelleen saksalaisten identiteettiä suhteessa eurooppalaisuuteen ja siihen, että kriisi nimenomaan tulkitaan eurooppalaisena kriisinä.

Die Chancen dieser Krise sind – das ist meine Überzeugung – um ein Vielfaches größer als ihre Risiken. Diese Chancen zu ergreifen, das ist der historische Auftrag unserer politischen Generation. (Merkel 2011f, 9.)

Balzacqin ajattelun mukaan turvallisuuspuheen jälkeen yleisö ryhtyy pohtimaan, voidaanko uhkaa pitää todellisena (Balzacq 2011a, 13). Juuri tässä kontekstilla on merkitystä, koska konteksti avulla tietyt aspektit valikoituvat ja toiset haihtuvat. Turvallistaminen rakentuu voimien symbolisessa kontekstissa, joka määrittelee sen mitä turvallistamistapahtuma yleisölle tarkoittaa ja milloin tapahtuman konteksti on oikea, jotta yleisö voi tukea turvallistajan puhetta. (Balzacq 2011a, 15.) Mitä tulee kontekstiin, olennaista on se, että yleisö ymmärtää turvallistamispuheen uhasta, ja he osaavat tulkita oikein sen oikeassa kontekstissa. (Sapiri 1934, 492).

Samoin kuin vastuullisuuden uhkaaja -kehyksessä, myös yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksessä korostetaan kuitenkin jokaisen jäsenvaltion vastuuta mutta yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksessä vastuuta tämän yhtenäisyyden takaajana. On olemassa eurooppalaista solidaarisuutta toisia maita kohtaan, mutta sitä tasapainottavat myös jaettu, että henkilökohtainen vastuu. (Merkel 2012a, 8.) Tätä voidaan pitää kehyksessä esiin nostettuna moraalisenä tuomiona. Yhtenäisyyden takalukkona voidaan pitää niiden sääntöjen ja reunaehtojen noudattamista, joista on EU:n perustamisesta asti luotu. Merkelin mukaan Euroopan valtioiden velkakriisi osoittaa, kuinka tiiviisti euromaiden, mutta myös muiden EU-maiden kohtalot nyt kietoutuvat toisiinsa. Jokainen jäsenvaltio kantaa vastuun itsestään, mutta viime kädessä myös koko euroalueesta ja Euroopan unionista. Tätä henkilökohtaista ja jaettua vastuuta tasoittaa horjumaton eurooppalainen solidaarisuus, kun on kyse koko euroalueen vaarojen torjumisesta. (Merkel 2012a, 8.) Kriisi on osoittanut sen, että euromaiden mutta myös EU-maiden kohtalot on kiedottu toisiinsa. Tämä korostaa sitä keskinäisriippuvuutta, joka globaalissa maailmassa ei ole ohitettavissa. Samalla kuitenkin tässä moraalisessa tuomiossa korostuu sen painotus, että myös Saksa on taloudellisesti mutta myös muilta osin riippuvainen EU:sta ja eurosta. Siten yhteisvaluutan kuin koko EU:n selviäminen ja yhtenäisyys on kohtalon kysymys myös Saksalle.

Die europäische Staatsschuldenkrise zeigt, wie eng die Geschicke der Euro-Länder, aber auch der übrigen EU-Mitgliedstaaten inzwischen miteinander verflochten sind. Jeder Mitgliedstaat trägt Verantwortung für sich selbst, aber letztlich immer auch für die Euro-Zone als Ganzes und die Europäische Union. Dieser Eigen- und

Mitverantwortung steht die unverbrüchliche europäische Solidarität gegenüber, wenn es darum geht, Gefahren von der Euro-Zone insgesamt abzuwenden. (Merkel 2012a, 8.)

Yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksessä ratkaisuehdotuksena yhtenäisyys ja keskinäinen luottamus voidaan palauttaa huolehtimalla euron ja EU:n selviämisestä kriisistä. Syitä luottamuskriisille löytyy sovittujen sääntöjen noudattamattomuudesta ja sen aiheuttamasta luottamuspulasta toisten jäsenmaiden toimintaan. Moraalisena tuomiona Merkel pitää sitä, että pelissä on liian paljon Saksan kohdalla mutta myös tulevaisuuden sukupolvien kannalta.

Kehyksen määrittelyssä Entmanin mukaan vaikuttavat niin historia kuin kulttuurikin. Siksi on hyvä muistaa, että kehystäminen ei tapahdu tyhjiössä, vaan se, miten jostain aiheesta puhutaan ja miten aihetta tulkitaan, riippuu aina puhujan maailmankuvasta. Jokainen puhuja on samalla jonkin kulttuurin edustaja. (Entman 1993.) Tässä niin Balzacqin kun Entmaninkin ajattelu tulee yhteen, koska turvallistamisen onnistuminen ei yksinään riipu vain puheaktista, vaan on hyvä todeta, että taustalla vaikuttaa myös muita tekijöitä, aina kontekstuaalisiin kuten kulttuurillisiin, sosiaalisiin ja historiallisiin tekijöihin, jotka vaikuttavat turvallistamisen onnistumiseen. (Balzacq 2011a, 11.) Turvallistamisessa yleensä on kyse myös epävarmuudesta. Merkel luo myös kuvaa vaihtoehtoisesta historiasta, jossa yhteisvaluuttaa ei olisi. Tämä myös luo kuvaa euron välttämättömyydestä Euroopan yhtenäisyyden takaajana mutta myös yhteisvaluutan puuttumisen aiheuttamasta epävarmuudesta. Euron pelastaminen on euromaiden talouksien pelastamisen lisäksi myös Euroopan yhtenäisyyden pelastamista. Ilman yhtenäisyyttä ei ole Euroopan unionia. Euro ja EU perustuvat keskinäiselle luottamukselle.

Die Gründerväter der Europäischen Union haben mit Kraft, mit Ideen, mit Mut Europa gebaut. Sie haben die Lehren aus Jahrhunderten schrecklichen Blutvergießens und Leids in Europa gezogen und Frieden und Freiheit in Europa verankert. Sie haben das nicht nur für sich getan, sondern sie haben es auch für die nachfolgenden Generationen getan. Jetzt ist es an uns, mit Kraft, mit Ideen, mit Mut diese europäische Erfolgsgeschichte im 21. Jahrhundert fortzuschreiben – für uns, vor allem aber auch für unsere Kinder und Enkel. (Merkel 2012a, 9–10.)

Euroopan unionin perustajat rakensivat Eurooppaa voimalla, ideoilla ja rohkeudella. He ovat oppineet vuosisatojen kauhean verenvuodatuksen ja kärsimyksen Euroopassa ja luoneet rauhan ja vapauden Eurooppaan. He eivät tehneet tätä vain itselleen, vaan he tekivät sen myös tuleville sukupolville. Nyt on meidän tehtävämme, voimalla, ideoilla ja rohkeudella, jatkaa tätä eurooppalaista menestystarinaa 2000-luvulla - itsellemme, mutta erityisesti

lapsillemme ja lastenlapsillemme. (Merkel 2012a, 9–10.) Yhtenäisyyden ja luottamuskriisin kytkeminen historialliseen kontekstiin on etenkin Saksalle merkittävä huomioiden juuri Saksan historian. Euroopan integraation historiassa Saksan integroiminen muuhun Eurooppaan, niin rauhan takaamiseksi kuin taloudellisestikin, on ollut muiden länsimaiden tavoitteena heti toisesta maailmansodasta lähtien. Nathaniel Copsey ja Tim Haughton (2009) väittävät, että jäsenvaltioiden haavoittuvuus, kuten historiallinen kokemus, koko ja taloudellinen asema, muokkaa niiden mieltymyksiä EU:ssa – erityisesti Saksan tapauksessa 1900-luvun tapahtumat johtivat sen vahvaan sitoutumiseen Euroopan yhdentymiseen.

Europa scheitert, wenn der Euro scheitert. Europa gewinnt, wenn der Euro gewinnt (Merkel 2012a, 2).

Es geht um viel mehr als um diese Zahlen; es geht um viel mehr als um eine Währung. Die Währungsunion ist eine Schicksalsgemeinschaft. Es geht deshalb um nicht mehr und nicht weniger als um die Bewahrung und Bewährung der europäischen Idee. Das ist unsere historische Aufgabe; denn scheitert der Euro, dann scheitert Europa. Wenden wir diese Gefahr aber ab, dann werden der Euro und Europa stärker als zuvor sein. (Merkel 2010c, 2.)

Koko kriisin ajan Merkel on tuonut esille euron hajoamisen seurauksena tapahtuvan Euroopan yhtenäisyyden hajoamisen. (Merkel 2011d, 3–4; Merkel 2012a, 2; Merkel 2015c, 9.) Merkelin mukaan ”Eurooppa hajoaa, jos euro hajoaa. Eurooppa voittaa, jos euro voittaa ja onnistuu.” (Merkel 2012a, 2.) Puhumalla tällä tavalla Merkel korostaa, että euroaluetta uhkaava kriisi on uhka koko Euroopan yhdentymisen prosessille, Euroopan mantereen yhdistämiselle ja rauhan saavutuksille toisen maailmansodan jälkeen. (kts. Galbin 2015, 30.) Merkelin mukaan kriisin ratkaisemisessa ei ole kyse vain yhteisvaluutan jatkon pelastamisesta vaan koko eurooppalaisen yhdentymisen prosessin jatkumisesta. Kriisin ratkaisemisessa ei ole kyse vain taloustieteellisistä ratkaisukeinoista tai jokapäiväisestä politiikan teosta vaan eurooppalaisen sovinnon symbolista. (kts. myös Galbin 2015, 30.) Tässä tulee esille se keskinäisriippuvuus, joka yhteisvaluuttamaiden välille on rakennettu. Kun yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksessä yhtenäisyyden ja euron säilyminen kehystetään kohtalon kysymykseksi, se mahdollistaa turvallistajan käyttää ”kaikkia keinoja” uhan torjumiseksi eli yhtenäisyyden ja euron säilyttämiseksi. Kuten myöhemmin tulen esittelemään turvallistamisen välineiden kokoelmassa, ordoliberalismin ajattelulla on ollut paljon merkitystä siihen, kuinka Saksa on halunnut EU:n vastaavan kriisiin.

Ich habe immer wieder gesagt: Scheitert der Euro, scheitert Europa. Das fanden und finden manche zu dramatisch. Aber ich bleibe dabei; denn der Euro ist weit mehr als eine Währung. Er ist neben den europäischen Institutionen, die wir geschaffen haben,

der stärkste Ausdruck unseres Willens, die Völker Europas wirklich im Guten und Friedlichen zu vereinen. Er ist der Ausdruck des völkerverbindenden Miteinanders, mit dem wir unwiderruflich die Lehre aus Jahrhunderten der Kriege und der Feindschaften gezogen haben. Wenn ich bedenke, was wir auf diesem Weg der europäischen Einigung geschafft haben, dann sehe ich keinen Grund, vor den heutigen Aufgaben zu verzagen – im Gegenteil. (Merkel 2015c, 9.)

Merkelin mukaan ”-- jos euro epäonnistuu, Eurooppa epäonnistuu. Jotkut pitivät ja pitävät sitä edelleen liian dramaattisena. Mutta pysyn siinä; koska euro on paljon enemmän kuin valuutta. Yhdessä luomiemme eurooppalaisten toimielinten kanssa se on vahvin osoitus halustamme yhdistää Euroopan kansat todella hyvillä ja rauhanomaisilla tavoilla. Se on ilmaus yhdistävästä yhteenkuuluvuudesta, jolla olemme peruuttamattomasti oppineet vuosisatojen sodista ja vihollisuuksista. Kun ajattelen, mitä olemme saavuttaneet tällä tiellä kohti Euroopan yhdentymistä, en näe syytä epätoivoon tämän päivän tehtävien edessä - päinvastoin.” (Merkel 2015c, 9.)

Yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksessä Merkel korostaa jäsenvaltioiden yhteistä vastuuta mutta myös niiden omaa vastuuta. Merkel kuitenkin osoittaa siten myös Saksan vastuuta eurokriisin hoidossa. Merkelin mukaan Saksan tulee Euroopan isoimpana taloutena kantaa vastuuta. Merkel liittää Saksan historiallisen kehityksen yhteen EU-integraatiohistorian kanssa. Samalla myös Saksan ja EU:n kohtalo on kytketty toisiinsa. (Merkel 2010b, 11.) Merkelin mukaan Euroopan yhtenäisyys ilman Saksan osallistumista ei olisi mahdollinen. Merkelin mukaan Saksa elää Euroopan unionissa kohtalon yhteisössä. Yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksessä Merkel esittää Saksan ikään kuin pelastajana, jonka tuki muille EU-valtiolle on välttämätön sen selviämiseksi ja samalla EU on Saksalle välttämätön. Merkelin on siis pakko vakuuttaa saksalaiset euron merkityksestä ja siitä, miksi Saksan tulee edelleen olla osa euroaluetta.

Deutschland, der stärksten Wirtschaftsnation Europas, kommt in dieser Lage eine besondere Verantwortung zu, und Deutschland nimmt diese Verantwortung wahr. Die glückliche Geschichte Deutschlands nach dem Zweiten Weltkrieg, die Entwicklung zu einem freien, einigen und starken Land ist von der parallel verlaufenen Geschichte der Europäischen Union nicht einmal in Gedanken zu trennen. Die europäische Einigung ihrerseits ist ohne die deutsche Beteiligung überhaupt nicht vorstellbar. Deutschland lebt in der Europäischen Union in einer Schicksalsgemeinschaft. Ihr verdanken wir Jahrzehnte des Friedens, des Wohlstands und des Einvernehmens mit unseren Nachbarn. Der Krieg, der – nicht zuletzt durch deutsche Schuld – immer wieder Europa verwüstet hat, verschont unseren Kontinent inzwischen so lange wie nie zuvor in der jüngeren Geschichte. (Merkel 2010b, 11.)”

Samalla kuten Merkel tuo esille, että Saksan historiallinen kehitys kulkee käsi kädessä Euroopan integraation kanssa, ja se on siten erottamaton osa saksalaista identiteettiä. Toisen maailmansodan jälkeistä Saksan onnellista historiaa, kehittymistä vapaaksi, yhtenäiseksi ja vahvaksi maaksi ei voida erottaa Euroopan unionin rinnakkaishistoriasta. Viittaukset sotaan muistuttavat jälleen eurooppalaisia tai saksalaisia eurooppalaisesta identiteetistään, menneisyydestään ja viittauksista kohtaloon muistuttaa saksalaisia Euroopan yhteisestä kohtalosta. (Galbin 2015, 30). Yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksessä Merkel perustele historiallisten esimerkkien kautta poikkeusajasta aiheutuneita tapahtumia ja pyrkii ymmärtämään nykyisyyttä tulkitsemalla menneisyyttä. Yhtenäisyyden kehityksen ytimessä on EU:n yhtenäisyyden säilyttäminen eurokriisin aiheuttaman luottamuskriisin uhan alta.

Vielleicht ist es auch an der Zeit, dass wir uns wieder daran erinnern, wie wir diese wunderbare Wandlung vom Kontinent des Krieges zum geeinten Europa geschafft haben: mit Kreativität und Vertragstreue, mit festen Prinzipien ebenso wie mit Verständnis füreinander und Kompromissbereitschaft. Und darauf kommt es jetzt wieder an. Dafür bitte ich weiterhin um Ihre Unterstützung, zum Wohle der Europäerinnen und Europäer, die zu ihrem Glück vereint sind. (Merkel 2015c, 9–10.)

Liittokansleri Merkel rakentaa yhtenäisyyden uhkaaja -kehystä puhumalla historiallisista tapahtumista ja kytkemällä historialliset tapahtumat osaksi Euroopan yhtenäistymispyrkimyksiä. Merkelin mukaan on jo osoitettu, että ”Sodan mantereesta tulee yhtenäinen Eurooppa: luovuudella ja uskollisuudella sopimuksia kohtaan, lujilla periaatteilla sekä toistensa ymmärtämisellä ja kompromisseilla.” (Merkel 2015c, 9–10.) Yhtenäisyyden syntymisen edellytyksinä on ollut kaikkien jäsenmaiden itsenäinen vastuu sovittujen sääntöjen noudattamisesta mutta myös solidaarisuuden osoittamisesta.

Niin paljon kuin Merkelin puheessa on kyse Euroopan yhtenäisyyden säilyttämisestä, on kyse myös Saksan kansan vakuuttamisesta. Samalla yhtenäisyyden uhkaaja -kehityksen uhan uskottelemisen Saksan kansalle on keskeinen tavoite. Euro ja EU:n tulevaisuus on kiinni luottamuksen ja yhtenäisyyden palauttamisesta. Samassa voidaan ajatella, että EU:n yhtenäisyyden hajoamisen hinta Saksalle olisi suurin monessa mielessä etenkin Saksan kansallisen talouden näkökulmasta. Siksi Merkelin on varmistettava, että luottamus niin euroon kuin toisiin jäsen maihin saadaan palautettua. Tässä toimijan ja kontekstin riippuvuus tulee hyvin esille ja samoin ero toisen sukupolven turvallistamisteorian ajattelussa Kööpenhaminan koulukuntaan. Kööpenhaminan koulukunnan ajatus kontekstin merkityksestä lähtee siitä, että puheakti muokkaa kontekstia. Balzacqin ajastus tästä on se,

että onnistuminen yleisön vakuuttamisessa vaatii myös ulkoisen kontekstin huomioimista eli onnistuuko turvallistaja liittämään turvallistamisen yleisön kokemuksiin heikkouksiin turvallisuudesta. Turvallistamisessa ja sen onnistumisessa, sen ajoituksella ja ympäristöllä on paljon merkitystä. (Balzacq 2011a, 13.) Pelko euron hajoamisesta voisi johtaa myös muihin perustavaa laatua oleviin tapahtumiin kuin vain valuutan hajoamiseen: EU:n yhtenäisyyden purkautumiseen. Merkel korostaa yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksessä EU:n integraation pitkää historiaa. Pelko yhtenäisyyden hajoamisesta olisi etenkin Saksalle merkittävä sen historian huomioiden. Samalla puhe eurokriisin aiheuttamista turvattomuudesta liittyy myös vahvasti EU:n kykyyn reagoida kriisiin ja kykyyn pysyä koossa kriisin seurauksena.

Yhtenäisyyden vaatimuksena on siis kaikkien jäsenmaiden itsenäinen vastuu sovittujen sääntöjen noudattamisesta mutta myös solidaarisuuden osoittamisesta. Kriisin nähdään kuitenkin vaativan myös vastikkeellista solidaarisuuden osoittamista. Merkel perustelee kovia toimenpiteitä Kreikalle kriisin ratkaisemiseksi Euroopan yhtenäisyyden säilyttämisellä. Samoin kuin vastuullisuuden uhkaaja -kehyksessä, myös yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksessä korostetaan kuitenkin jokaisen jäsenvaltion vastuuta tämän yhtenäisyyden takaajana. Merkelin mukaan EU:n yhtenäisyys on keskeisessä osassa kriisistä selviämiseksi. Yhteisvaluutan pelastaminen ja koko EU:n säilyttäminen kriisistä ei ole vain yksittäisten jäsenvaltioiden vastuulla, vaan kaikilla jäsenmailla on velvollisuus sen ylläpitämiseksi. Tätä voidaan pitää kehyksessä esiin nostettuna moraalisen tuomiona. Yhtenäisyyden takalukkona voidaan pitää niiden sääntöjen ja reunaehtojen noudattamista, joista on EU:n perustamisesta asti luotu. ”Eurolla on muutakin kuin taloudellista arvoa ja se on enemmän kuin luotettava valuutta. Euro on taloudellinen ja poliittinen ilmaus läheisestä keskinäisestä riippuvuudesta ja yhteydestä Euroopan unionissa. Talous- ja rahaliiton jäsenet muodostavat vastuullisuuden yhteisön. Jokainen meistä on velvollinen kantamaan henkilökohtaista vastuuta ja solidaarisuutta.” (Merkel 2011b, 4.)

Der Euro hat nicht nur einen wirtschaftlichen Wert. Er ist weit mehr als eine verlässliche Währung. Er ist ökonomischer und politischer Ausdruck unserer engen Verflechtung und Verbundenheit in der Europäischen Union. Wir Mitglieder der Wirtschafts- und Währungsunion bilden eine Verantwortungsgemeinschaft. Jeder Einzelne von uns ist zu Eigenverantwortung und Solidarität verpflichtet. (Merkel 2011b, 4.)

Auf jeden Fall war es ein Prozess für uns alle in der Europäischen Union zu akzeptieren, dass Solidarität auf der einen Seite notwendig war. Aber es war auf der anderen Seite auch ein Prozess zu akzeptieren, dass Solidarität nicht ohne

Gegenleistung möglich ist, also nicht ohne Stabilisierungsbemühungen des betreffenden Landes. (Merkel 2011a, 7.)

Ein guter Europäer ist nicht unbedingt der, der schnell hilft. Ein guter Europäer ist der, der die europäischen Verträge und das jeweilige nationale Recht achtet und so hilft, dass die Stabilität der Eurozone keinen Schaden nimmt. (Merkel 2010b, 3, 4, 5.)

Yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksessä pyritään vakuuttamaan saksalaiset siitä, että jäsenmaiden vastuu ja solidaarisuus kriisin ratkaisemisessa menevät käsi kädessä. Jokainen jäsenmaa vastuussa itsestään mutta viimeisenä vastuussa myös euroalueesta kokonaisuutena ja EU:sta, siten EU:n yhtenäisyyden tulevaisuus on kaikkien käsissä. Merkelin retoriikassa EU:ssa on kyse kohtalon yhteisöstä, jonka mm. yhteinen valuutta on sitonut yhteen. Samalla yhtenäisyys tuo velvollisuuksia yhteisön toiminnalle. Yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksessä pyritään vakuuttamaan niin saksalaiset kuin kriisissä olevat maat siitä, että jäsenmaiden vastuu ja solidaarisuus kriisin ratkaisemisessa menevät käsi kädessä. Eurooppalainen solidaarisuus Saksassa vaatii EU:ssa laadittujen sääntöjen noudattamista (Galbin 2015, 32).

Yhtenäisyyden uhkaaja -kehiksen avulla Merkel pyrkii vakuuttamaan saksalaiset siitä, että EU:n yhtenäisyyden ajaminen mutta samalla myös euron säilyttäminen ovat kohtalon kysymyksiä Saksalle ja Euroopalle. Samalla Merkel pyrkii vakuuttamaan, että euro ja EU:n yhtenäisyys ovat Saksan eduksi ja ne ovat pelastamisen arvoisia. Kaikissa kehyksissä korostuu myös historiallisten tapahtumien kytkeminen kriisiin. Samalla halutaan tuoda esille, se miksi EU ja euro oikeastaan ovat olemassa: luomassa yhtenäisen Euroopan. Charlotte Galbin on tuonut esille saman ajatuksen. Kriisi näyttää muistuttavan Saksaa eurooppalaisten ja saksalaisten etujen keskinäisestä riippuvuudesta. Yhtenäisvaluutan ensisijaisena edunsaajana ja vientivetoisen talouden vuoksi Saksa haluaa euron ja siten myös EU:n pelastuvan. (Galbin 2015, 38). Pelastuskeinoina Merkelin nostamat rakenneuudistukset ja säästötoimenpiteet voidaan esittää näiden yhtenäisyyttä palauttavina tekijöinä. Kriittisenä huomiona voidaan kuitenkin nostaa esiin, että yhtenäisyyden uhkaaja -kehys ei ota huomioon sitä inhimillisen kärsimyksen osaa, jonka kriisimaat joutuivat kokemaan osana eurokriisiin vastaamista lainsäädännön ja sääntöperustaisuuden noudattamisen seurauksena. Vaatimuksien luottamuksen ja yhtenäisyyden palauttamiseksi tulisi kuitenkin olla Saksan pyrkimysten mukaisia.

5.3 Vastuullisuuden uhkaaja -kehys

Vastuullisuuden uhkaaja -kehyksessä Merkel esittää yksittäisten jäsenmaiden vastuuttomasta taloudenhoitamisesta johtuvan liiallisen velan, uhan maksukyvyttömäksi joutumisesta sekä EU:n talous- ja rahaliiton sääntöjen rikkomisen eksistentiaalisena EU:n tulevaisuudelle. Vastuullisuuden uhkaaja -kehys rakentuu sen ympärille, että Euroopan talouskriisi on syntynyt tiettyjen jäsenmaiden vastuuttomasta taloudenhoidosta sekä siitä, että euroalueen maiden välillä sovitusta sopimuksista ei ole pidetty kiinni. Siten yhteinen valuutta ja koko euroalue ovat uhattuina yksittäisten jäsenvaltioiden toiminnan seurauksena. Merkelin mukaan erityisesti Kreikan kehitys on osoittanut dramaattisesti, mihin epäterve budjetti- ja rahoituspolitiikka voi johtaa (Merkel 2010b, 10). Merkelin mukaan yksittäisten jäsenmaiden talouspolitiikan virheet ovat voineet johtaa kokonaisuutena huomattavaan taloudelliseen mullistukseen, eikä velkaantuminen ei syntynyt yhdessä yössä vaan on rakentunut vuosien ajan. (Merkel 2010a, 1; 2013c, 2–3.) Myös EU:n institutionaaliset valuviat ovat olleet mahdollistamassa vastuuttomuutta ja säännöistä poikkeamista. Merkelin mukaan yksittäisten jäsenvaltioiden on ollut mahdollista kerätä julkista velkaa vuosia ilman, että niitä rangaistiin korkeammilla koroilla tai vakaus- ja kasvusopimuksessa määrätyillä sanktioilla (Merkel 2012h, 6).

Die Entwicklung in Griechenland hat uns drastisch vor Augen geführt, wohin eine unsolide Haushalts- und Finanzpolitik führen kann (Merkel 2010b, 10).

Wir erleben gerade in diesen Tagen schmerzlich, dass Fehler in der Wirtschaftspolitik einzelner Staaten zu beträchtlichen ökonomischen Verwerfungen insgesamt führen können (Merkel 2010a, 1).

Wir wissen, dass die europäische Krise, die Staatsschuldenkrise, nicht über Nacht entstanden ist, sondern sie hat sich über Jahre hinweg aufgebaut. Einer der Gründe dafür, dass wir heute und in den letzten Jahren große Schwierigkeiten hatten, ist, dass Europa immer wieder seine Vereinbarungen nicht eingehalten hat. Der Stabilitäts- und Wachstumspakt ist eigentlich sehr klar. Er legt unter anderem fest, wie hoch die Inflationsrate, die Neuverschuldung und die Gesamtverschuldung sein dürfen. (Merkel 2013c, 2–3.)

Es war außerdem in einigen Mitgliedstaaten jahrelang möglich, Schuldenberge anzuhäufen, ohne dass dies durch höhere Zinsen oder die im Stabilitäts- und Wachstumspakt eigentlich dafür vorgesehenen Sanktionen bestraft worden wäre (Merkel 2012h, 6).

Vastuullisuuden uhkaaja -kehyksessä moraalisenä tuomiona Merkel painottaa: ”Niin kauan kuin jäsenvaltiot ovat suurelta osin vastuussa omasta talous- ja budjettipolitiikastaan - näin

on nykypäivän sopimuksissa - on ratkaisevan tärkeää, että jokainen tekee ensin omat läksynsä. Omavastuu on vakaus- ja talousunionin ensimmäinen pilari. –” (Merkel 2011f, 3–4.) Jäsenmailla on ollut vastuu oman taloutensa hoidosta, ja siksi velvollisuuksien sivuuttamisesta ja sopimuksien noudattamattomuudesta on muodostunut uhka koko EU:n toiminnalle. Jotkin vaarat todella ovat ulkoisia, objektiivisia, poliittisia järjestelmiä uhkaavia riskitekijöitä. Siten turvallisuutta tutkittaessa on tärkeää ymmärtää, miten kontekstit vaikuttavat turvallisuuteen ja turvallistamiseen. (Balzacq 2011a, 12.) Siinä missä talous- ja budjettipolitiikka on ollut kansallisten parlamenttien alla, on jäsenmailla ollut kansallista liikkumavaraa omista kansallisista tuloista ja menoista päättämiseksi. EU:n sääntökehysten on kuitenkin uskottu pitävän jäsenmaat tiukasti sääntöjen alaisina.

Solange die Mitgliedstaaten weitgehend selbst für ihre Wirtschafts- und Haushaltspolitik verantwortlich sind – das ist in den heutigen Verträgen so –, so lange wird es ganz entscheidend darauf ankommen, dass zunächst einmal jeder selbst seine Hausaufgaben macht. Eigenverantwortung ist die erste Säule unserer Stabilitäts- und Fiskalunion. Dass dabei zum Teil schon wichtige Fortschritte gemacht worden sind, das erkennen wir an, und das würdigen wir. (Merkel 2011f, 3–4.)

Balzacqin mukaan yleisön kuullessa puhuttavan turvallisuudesta se alkaa pohtia, onko turvallisuuspuhe oikeutettua (Balzacq 2011a, 12; Buzan, Wæver & de Wilde 1998, 26). Siten turvallistamisen onnistuminen ei siis ole lähtöisin turvallistajan omasta käsityksestä, mikä voisi olla uhkana esimerkiksi valtiolle tai kansalle (Balzacq 2011a, 9). Kehyksen moraalisisia tuomioina Merkel korostaa: ”Jos kaikki jäsenmaat olisivat kuitenkin pitäneet kiinni eurooppalaisista sovituista raja-arvoista ja varmistaneet uudistuksilla kilpailukykyänsä kasvun, niin talous- ja rahaliitto ei olisi koskaan joutunut tällaiseen kriisiin edes heikon talousliiton kanssa. Itse tehtyjen rikkomusten ja perustamisvirheiden sekoitus on tullut Euroopalle lähes tuhoisaksi.” (Merkel 2012h, 7.). ”Jos kriisi on osoittanut yhden asian, niin se on, että eurovaltion vastuuton budjettipolitiikka voi viedä koko euroalueen kuilun partaalle” (Merkel 2012a, 7), Merkelin mukaan sääntöjen noudattamattomuus ja jäsenmaiden kykenemättömyys uudistuksien kautta parantaa kilpailukykyään on ajanut euroalueen kuilun partaalle ja käynyt lähes tuhoisaksi koko Euroopalle. Siten Buzan et al. ajatus siitä, että vain pelot kansainvälisen talouden romahtamisesta voivat realisoitua talouden turvallisuusuhkina, tulee Merkelin sitaateissa esille (Buzan et al. 1998, 116).

Hätten sich aber alle Mitgliedstaaten an die europäisch vereinbarten Grenzwerte gehalten und durch Reformen dafür gesorgt, dass sich ihre Wettbewerbsfähigkeit erhöht, dann wäre die Wirtschafts- und Währungsunion selbst mit einer schwach ausgeprägten Wirtschaftsunion niemals in eine solche Krise geraten. So aber wurde

die Mischung aus hausgemachten Verstößen und Gründungsfehlern für Europa beinahe verhängnisvoll. (Merkel 2012h, 7.)

Denn wenn die Krise eines gezeigt hat, dann das: Die unverantwortliche Haushaltspolitik eines Euro-Staates kann die gesamte Euro-Zone an den Rand des Abgrunds bringen. (Merkel 2012a, 7).

Vastuullisuuden uhkaaja -kehys kytkeytyy vahvasti myös vakauden uhkaaja -kehykseen, koska vastuuton toiminta itsessään on johtanut yhteisvaluutan epävakauteen. Turvallistamalla eurokriisin korostamalla yksittäisten jäsenmaiden taloudenhoidon vastuuttomuutta sekä nimeämällä heidät ”alijäämärikollisiksi” (*Defizitsünder*), hakee Merkel vastuullisuuden uhkaaja -kehyksellä legitimizeettiä budjetti- ja talouskuripolitiikan käyttämiselle. Näiden keinojen käyttöönottoa edistää myöhempi luku turvallistamisen välineistä, jossa keskityn ordoliberalismiin eli saksalaista talousajattelua määrittelevän ideologiaan. Vastuullisuuden uhkaaja -kehyksessä ilman Saksan puuttumista ja EU:n sääntöpohjan vahvistamista vastuuttomien jäsenmaiden valtionvelka saisi edelleen kasvaa hallitsemattomasti ja siten vaarantaisi koko euroalueen ja EU:n tulevaisuuden. Samalla myös kriisin tarttumisriski ja leviäminen muihin maihin ja koko euroalueelle olisi todellinen. Kehystämisen tarkoituksena on myös mahdollistettava saksalaisten tuki talouden kiritystoimille EU-tasolla, koska turvallistaja hakee puheakteillaan etenkin tukea yleisöltä, joiden asenteilla on suoraa myötävaikuttavaa yhteyttä tavoiteltavien tavoitteiden kanssa. Mitä yhteneväisempi turvallistamista tukeva joukko on, sitä todennäköisemmin asia tulee onnistuneesti turvallistetuksi. (Balzacq 2011a, 9.)

Siinä missä Kööpenhaminan koulukunnan mukaan turvallisuuden puheakti muokkaa kontekstia, Balzacq ehdottaa, että yleisön vakuuttaminen tapahtuu todennäköisemmin, kun turvallistaminen liitetään yleisön kokemiin ulkoiisiin, historiallisiin heikkouksiin turvallisuudessa. Siten turvallistaminen riippuu vahvasti sen ympäristöstä eli turvallistamisen ajoituksesta ja sosiohistoriallisesta kontekstista. (Balzacq 2011a, 12.) Saksalla on oma näkemyksensä euroalueen finanssipolitiikasta sekä yleisesti talouspolitiikasta. Siinä korostetaan politiikan sääntöpohjaisuutta eli sitä, että kukin maa noudattaa yhteisesti sovittuja pelinsääntöjä omassa sinänsä riippumattomassa päätöksenteossaan. Tarkoituksenmukaisten sääntöjen pääsisällöksi mielletään riippumattoman keskuspankin haltuun uskottu hintavakauden tavoite, finanssipoliittinen kurinalaisuus, alijäämien välttäminen ja toisaalta talouden ulkoisen kilpailukyvyn tukeminen. Yhteisvastuu valtioiden välillä rajoittuu saksalaisessa ajattelutavassa vain

äärimmäisiin kriisitilanteisiin (”ultima ratio”), eikä päätösperäistä finanssipolitiikkaa pidetä kovin tärkeänä asiana.” (Jokela, Kotilainen, Tiilikainen & Vihriälä 2017, 98–99.)

Vastuullisuuden uhkaaja -kehyksen ratkaisuehdotuksena voidaan Merkelin mukaan pitää näiden alijäämäreikollisten vastuuseen laittamista toiminnastaan ja samalla sitoen Saksan tuen ankariin toimenpiteisiin. Merkel vaatii kriisimailta, eritoten Kreikalta sääntöpohjaisuuden nimissä olemassa olevien sääntöjen noudattamista ja siten myös sitoutumista kokonaisvaltaisiin toimiin yhteisvaluutan vakauttamiseksi. Merkel korostaa, että, ”Välitön apu on viimeinen keino varmistaa koko euroalueen rahoitusvakaus. Niiden on tapahduttava niin, että eurooppalaisessa ja kansainvälisessä rahoitusjärjestelmässä ei tapahdu ketjureaktiota eikä tartuntaa muihin eurojäseniin” (Merkel 2010b, 7.) ”Autamme sillä ehdolla, että kärsivä valtio sitoutuu omiin kokonaisvaltaisiin toimiin. Näin toimimalla autamme vakauttamaan yhteistä valuuttaamme emmekä vapauttamaan alijäämäreikollisia heidän velvoitteistaan.” (Merkel 2010c, 4.) ”Aiomme ja voimme antaa Kreikalle apua vain tiukasti eurooppalaista lainsäädäntöä ja Saksan perustuslakia noudattaen, toisin sanoen vain seuraavien neljän ehdon mukaisesti.” (Merkel 2010b, 5.)

Wir helfen unter der Bedingung, dass sich der betroffene Staat zu umfassenden Eigenanstrengungen verpflichtet. Damit leisten wir Hilfe zur Stabilisierung unserer gemeinsamen Währung und nicht, um Defizitsünder aus der Pflicht zu nehmen. (Merkel 2010c, 4.)

Wir Hilfen an Griechenland nur in strikter Übereinstimmung mit dem europäischen Recht und dem deutschen Verfassungsrecht, das heißt, nur unter folgenden vier Voraussetzungen leisten werden und leisten können. (Merkel 2010b, 5.)

Die sofortigen Hilfen sind das letzte Mittel zur Gewährleistung der Finanzstabilität im Euro-Gebiet insgesamt. Sie müssen erfolgen, damit es nicht zu einer Kettenreaktion im europäischen und internationalen Finanzsystem und zu einer Ansteckung anderer Euro-Mitglieder kommt. (Merkel 2010b, 7.)

Vastuullisuuden uhkaaja -kehyksessä Merkel korostaa valtioiden omaa vastuuta huolehtia valtioiden omista talouksista. Ja euroalueen kontekstissa vastuuton taloudenhoito on johtanut keskinäisriippuvuuden vuoksi koko euroalueen vaarantumiseen. Kehys tuo esille myös eron vastuullisten ja vastuuttomien jäsenmaiden välille. Tässä voidaan ajatella, että kehyksessä juuri tällaiset vastuuttomat jäsenmaat nähtiin syinä koko unionia horjuttavan kriisin syntymiselle. Matthias Matthijs ja Kathleen McNamara (2015) ovat tuoneet esille, että eurokriisin aikana kehittyi dikotomia pohjoisten pyhimysten ja eteläisten syntisten välille etenekin Saksan mediassa. Samalla myös Merkelin retoriikasta on vastuullisuuden uhkaaja -kehyksessä huomattavissa schmittiläinen erottelu, jossa Kreikasta rakennetaan

tällainen vastuuton ”toinen”. (kts. Schmitt 2015.) Tätä kautta vastuuttomuuden näkeminen uhkana ei kuitenkaan näytä palvelevan EU:n yhtenäisyyden edistämistä.

Vastuullisuuden uhkaaja -kehyksessä Entmanin mallin mukaisena ratkaisuehdotuksena Merkel nostaa talous- ja rahaliiton sääntöjen kiristämisen. ”--haluamme kiristää rahaliiton vakaussääntöjä, jotta voimme reagoida nopeammin yksittäisten jäsenvaltioiden vastuuttomaan toimintaan --” (Merkel 2010d, 3.) Merkel tavoittelee vastuuttomuuden korostamisella valtioiden oman vastuun kantamista mutta myös sen keskinäisriippuvuuden huomioimista, joka yhteisvaluutta euron ja EU:n talous- ja rahayhteisön kautta on tullut. Merkelin ajattelussa solidaarisuuden saaminen edellyttää vastuunkantoa. Samalla apua saadaan tehtyjä toimia vastaan eli toiminnassa on ehdollisuus avun saannin suhteen. Ehtojen määrittelyssä Saksa ja Merkel tunnistavat omat valtapositionsa, koska he voivat asettaa ehtoja. Merkelin vaatimus solidaarisuuden ja vastuun suhteesta kriisissä tulee hyvin esiin seuraavassa sitaatissa: ”--hyvä eurooppalainen ei ole välttämättä se, joka auttaa nopeasti, vaan hyvä eurooppalainen on sellainen, joka noudattaa perussopimuksia ja kansallista oikeutta ja auttaa siten, ettei euroalueen vakaus ota kolhuja.” (Merkel 2010a, 9.) Charlotte Galbinin mukaan Merkelin ”hyvä eurooppalainen” -sitaatti on osoittanut sen, että eurokriisissä Saksa ei ole menettänyt sitoutumistaan Eurooppaan, vaan näkee kriisimaiden vastuuttomuuden pahuutena, moraalittomana toimintana, joka on koko Euroopan yhteisön eetoksen vastaista. (Galbin 2015, 37.)

-- wir die Stabilitätsregeln in der Währungsunion verschärfen wollen, um rascher auf unverantwortliches Verhalten einzelner Mitgliedstaaten reagieren zu können – (Merkel 2010d, 3.)

Deshalb sage ich: Ein guter Europäer ist nicht unbedingt der, der schnell hilft. Ein guter Europäer ist der, der die europäischen Verträge und das jeweilige nationale Recht achtet und so hilft, dass die Stabilität der Eurozone keinen Schaden nimmt. (Merkel 2010a, 9.)

Buzan et al. mukaan ainoana taloudellisen turvallisuuden uhkana voidaan pitää tarvetta ylläpitää uudistusohjelmia, jotka pitävät kansalliset taloudet linjassa kansainvälisen talouden kanssa. Ilman uudistuksia uhkana on kansallisten talouksien marginalisoituminen sekä tuhoutuminen velkojen laiminlyönnin, investointien menettämisen tai valuutan epävakauden vuoksi. (Buzan et al. 1998, 105.) Vain pelot kansainvälisen talouden romahtamisesta voivat realisoitua talouden turvallisuushkina (Buzan et al. 1998, 116). Tässä kontekstissa Merkel pyrkii osoittamaan vastuuttomuuden paheksunnalla, miten vastuuttomuus ja sääntöjen rikkominen vaikuttaa koko Euroopan yhteisöön. Koko Euroopan unionin ideassa on siis kyse

sääntöjen ja lakien noudattamisesta ja vastuun kantamisesta. Muuten EU:ta ei olisi olemassa. Siten vastuuttomuuden torjumisessa ja koko EU:n pelastamisessa on kyse juuri kyse tämän järjestelmän ja yhteisön säilyttämisestä. Kuten seuraavat sitaattit antavat ymmärtää: ”Eurooppa on rauhan yhteisön, oikeuden yhteisö, vakauden ja kasvun yhteisö. Eurooppa on meidän tulevaisuutemme. Tätä ideaa suojellaksemme ja taataksemme, on kaikki vaivannäkö ja kiristys sen arvoinen.” (Merkel 2010a, 11.) ”Euroopan tulevaisuus olisi vaakalaudalla, jos unohtaisimme, keitä olemme ja mikä tekee meistä vahvoja: lain ja vastuun yhteisö. Jos unohtaisimme sen, euro olisi tuhoutunut ja sen mukana myös Eurooppa. (Merkel 2015d, 5.) Pelastaakseen yhteisen valuutan ja euroalueen on Merkelin mukaan välttämätöntä tehdä kiristystoimia. Vastuullisuuden uhkaaja -kehyksessä Saksa ja Merkel pyrkivät osoittamaan myös olevansa kriisin ratkaisun oikealla puolella vaatiessaan ankaria tiukennustoimia yhteisten sääntöjen rikkojille. Siten vastuullisuuden uhkaaja -kehys sopii erityisen hyvin Merkelille ja Saksan talouspolitiikalle, jota määrittää ankara sääntöpohjaisuus ja luo pohjaa ordoliberalismin ideaan perustuvaan kriisinhoitoon.

Europa ist Friedensgemeinschaft, Europa ist Rechtsgemeinschaft, Europa ist Stabilitäts- und Wachstumsgemeinschaft, Europa ist unsere Zukunft. Diese Idee zu schützen und zu wahren, das war und das ist jede Mühe und Anstrengung wert. (Merkel 2010a, 11.)

Die Zukunft Europas stünde auf dem Spiel, wenn wir vergessen würden, wer wir sind und was uns stark macht: eine Rechts- und Verantwortungsgemeinschaft. Würden wir das vergessen, dann wäre der Euro gescheitert und mit ihm Europa. (Merkel 2015d, 5.)

Vastuullisuuden uhkaaja -kehyksessä ratkaisuna vastuuttomuudelle ja rakenteellisten uudistusten tekemiselle Merkel on kehyksessä esitetty valvonnan ja vastuunkannon suhteellisuutta toisiinsa. Vastuullisuuden uhkaaja -kehyksessä toiminta on pahimmillaan saksalaisen talousajattelun vastaista ja siten eurokriisin uhan näkeminen ordoliberalismin kautta luo mahdollisuuden siihen reagoimiseksi sääntöpohjan kiristämällä. Vastuullisuuden uhkaaja -kehys pyrkii ratkaisuna tuomaan vastuuttomasti toimivat jäsenmaat takaisin sääntöjen piiriin hinnalla millä hyvänsä.

6 ORDOLIBERALISMI TURVALLISTAMISEN VÄLINEIDEN KOKOELMANA: UHKAAN VASTAAMISEN TAPA

Siirryn nyt diskursiivisesti muodostettujen eurokriisin turvallistamisen kehyksien kuvailusta turvallistamisen välineiden kokoelman esittelemiseen. Thierry Balzacqin laajennettu turvallistamisteoria mahdollistaa politiikan turvallistamisen välineiden tutkimisen. Eurokriisin turvallistamisen kannalta on keskeistä tutkia myös välineitä, koska ne kertovat turvallistajalle ja yleisölle, miten uhka nähdään ja miten siihen tulisi vastata. (Balzacq 2011a, 16). Poliitiikan turvallistamisen välineet toimivat turvallistamisen puheaktien seurauksina. Kohdeyleisö on siis hyväksynyt kehystykset viitekohteen haavoittuvuudesta ja on saanut legitimitietin toimia kriisin ratkaisemiseksi. (Balzacq 2011a, 15.) Turvallistamisen välineet ovat tunnistettavissa olevia sosiaalisia ja teknisiä dispositiiveja, jotka ilmentävät tiettyjä uhkakuvia, joiden kautta julkinen toiminta voidaan määrittää uhkaan vastaamiseksi (Balzacq 2011a, 16). Välineet muuttuvat käytäntöjen kautta. Lisäksi niiden voidaan väistämättä sanoa vaikuttavan myös käytäntöihin (Balzacq 2011a, 18). Turvallistamisen välineiden analyysi auttaa selvittämään syy-seuraussuhdetta, jossa turvallistaminen lähtee liikkeelle kielellisillä keinoilla mutta ilmenee myöhemmin käytännössä tapahtuvien toimien kautta. Olen toteuttanut tämän turvallistamisen välineiden kokoelma luvun käymällä keskustelua eurokriisin aikana muodostettujen lainsäädäntöinstrumenttien, aiemman tutkimuskirjallisuuden sekä eurokriisistä tekemiäni havaintojen perusteella selvittääkseni Angela Merkelin hyödyntämiä turvallistamisen välineitä. Tutkielman yleisön hyväksyntää käyn läpi tämän seuraavassa seitsemännessä luvussa.

Ordoliberalismin ajattelun kautta muodostetut lainsäädännölliset välineet

Turvallistamisen välineiden avaamisessa keskityn annettujen tukipakettien sijaan avaamaan niitä oikeudellisia instrumentteja, joita eurokriisin aikana vahvistettiin. Thierry Balzacq on jakanut turvallistamisen välineet regulatiivisiin välineisiin ja suorituskeskeisiin välineisiin. Regulatiivisiin eli säänteleviin välineisiin luetaan mm. valtion lainsäädäntö sekä perustuslaki, joiden tarkoituksena on normalisoida kohdeyksilöihin kohdistuva käytös. Tällaisten välineiden tarkoituksena on vaikuttaa kyseisten yhteiskunnallisten toimijoihin sallimalla tietynlaisia käytäntöjä uhan vähentämiseksi. Tähän kuuluvat tietynlaisen poliittisen toiminnan kieltäminen, joka voidaan nähdä uhkana tai riskinä mutta samalla voidaan kuitenkin edistää tiettyjä käsityksiä uhasta. (Balzacq 2011a, 17.) Kutsun ordoliberalismin idean avulla sisään ajettuja talous- ja rahaliiton sääntöjen uudistuksia

eurokriisin regulatiivisiksi välineiksi, joiden avulla Angela Merkel ja Saksan hallitus on pyrkinyt vastaamaan siihen, miten eurokriisin aiheuttama uhka nähtiin ja miten siihen tuli vastata.

Eurokriisi toi Euroopan talous- ja rahaliiton hajoamisen partaalle. Tämän estäminen vaati epätavallisten toimien käyttämistä niin Euroopan keskuspankilta kuin jäsenmailtakin uusien taloudellisen sääntelyinstituutioiden rakennuksen sekä talous- ja rahaliiton lakien muutoksien kautta. Eurokriisin hoidossa talous- ja rahaliiton omat välineet kriisin hoitoon näyttivät riittämättömiltä. Kriisin alussa tätä vajetta paikattiin kahdenvälisillä lainoilla sekä Euroopan rahoitusvakaussvälineen (ERVV) avulla. Myöhemmin vuonna 2013 tämän tilalle muodostettiin Euroopan vakaussmekanismi, jolla pystyttiin antamaan hätälainoja kriisissä oleville maille. (Miettinen 2019, 135.) Eurokriisin seurauksena myös euromaiden talousohjasta ryhdyttiin vahvistamaan vuonna 2010 eurooppalaisen ohjausjakson (European Semester) avulla. Ohjausjakson avulla lisättiin Euroopan Komission valtaa antamalla sille oikeus tarkistaa jäsenvaltioiden budjetteja sekä antaa suosituksia julkisiin menoihin ja työmarkkinakysymyksiin liittyen. (Miettinen 2019, 134–135.) Vuonna 2013 talouspolitiikan oikeudellista pohjaa vahvistettiin finanssipoliittisella sopimuksella (Fiscal Compact), jonka tarkoituksena oli talous- ja rahaliiton vakauss- ja kasvusopimuksen budjetti- ja velkasääntöjen määrittämisen vahvistaminen. Finanssipoliittisen sopimuksen sanotaan heijastelevan pikemminkin Saksan kantoja kuin kollektiivista kompromissia. Sopimuksen tarkoituksena oli pakottaa kaikki euroalueen maat sisällyttämään perustuslakeihinsa Saksan ”Schuldenbremse” mallin mukainen alijäämäraja eli ”velkajarru”. (Dullier & Guerot 2012, 1.) EU-tason oikeudelliset instrumentit sitovat maiden julkisia talouksia rajoittamalla niiden budjettialijäämiä ja julkisen velan määrää. Budjetti- ja velkasääntöjen sekä muiden jäsenmaiden talouksia valvovilla menettelyillä Saksa halusi vahvistaa talous- ja rahaliiton sääntöpohjaisuutta, joka on todella vahva osa Saksan talouspoliittista ajattelua, ordoliberalismia.

Jo historiallisestikin euroalueen institutionaalinen rakenne on muodostettu Saksan talouspoliittisesta ajattelusta. Euroopan Keskuspankin rooli noudattelee Saksasta peräisin olevaa mallia hintavakauden ylläpitämisestä sekä ajatus siitä, ettei keskuspankki voi toimia viimekätisenä lainoittajana jäsenmaille. (Miettinen 2019, 133.) Taustalla vaikuttaa ajatus siitä, etteivät poliitikot käyttäisi keskuspankkia natseja mukaillen poliittisiin pyrkimyksiin ja että Weimarin tasavallan hyperinflaatio ei toistuisi. (Ronkainen 2019, 146–147.) Eurokriisin aikana ordoliberalismin vastaisesti kuitenkin Euroopan Keskuspankki (EKP)

ryhtyi hintavakauden ylläpitämisen lisäksi toimimaan myös valtioiden viimekätisenä takaajana, vaikka EKP:ltä on kielletty euromaiden rahoittaminen. (Ronkainen 2019, 146, 147.) On Miettisenkin mukaan mahdollista sanoa, että Saksan taloudellinen voima kumpuaa myös muualta kuin vahvasta taloudesta ja sen koosta (Miettinen 2019, 133). Merkel suhtautui varauksellisesti EKP:n valtiolainojen osto-ohjelmaan (OTM-ohjelma), jonka tarkoituksena oli auttaa kriisissä olevia maita ostamalla rajattomasti näiden valtionlainoja. (Miettinen 2019, 135).

Turvallistamisen välineillä voidaan uudelleenmäärittää julkista toimintaa ja sitä, mitä asioita tai ilmiöitä voidaan nähdä uhkina. Välineillä voidaan siis ilmentää tiettyä kuvaa uhasta ja laajassa mielessä kuvaa siitä, mitä uhalle tulisi tehdä ja miten se tulisi ratkaista. (Balzacq 2011a, 16.) Merkel ja hänen hallintonsa on pyrkinyt vakuuttamaan saksalaiset siitä, että kriisimaiden liiallinen alijäämä ja sääntöjen noudattamattomuus ovat aito uhka yhteisvaluutalle ja samalla myös euroalueelle. Lainsäädännöllisiä instrumentteja voidaan osoittaa kriisimaiden taloudelliseen toimintaan vaikuttamiseksi, jotta velkaantuminen ja sääntöjen rikkominen saadaan lopetettua. Turvallistamisen välineet eivät edusta siis aina puhdasta teknistä ratkaisua julkiseen ongelmaan. Kapea, pelkkään tekniseen näkökohtaan keskittyminen sivuuttaisi kaksi olennaista turvallistamisen välineiden elementtiä, poliittisen ja symbolisen. (Balzacq 2011a, 16.)

Balzacqin (2011a, 17) mukaan turvallistamisen välineillä on valtava symbolinen valta, sillä ne ohjaavat yleisön huomion turvallistajan osoittamaan suuntaan. Merkelin edistämä budjettikurin ja säästötoimien rakentaminen oikeudellisten instrumenttien kautta ohjaa yleisön huomion yksittäisten maiden valtavaan valtionvelkaan eikä euroalueen rakenteellisiin heikkouksiin tai epätasapainoihin. Merkelin pyrkimys euroalueen kriisin kerrontaan sulkeakseen pois poliittiset vaihtoehdot, jotka olisivat voineet vaikuttaa kielteisesti Saksaan ja saksalaisten mielipiteeseen. (Hertner & Miskimmon 2015, 43.) Samalla kuitenkin Saksan myöntymykset suhteessa Euroopan keskuspankin rooliin kriisin hoidossa osoittaa huomion yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksen mukaisen EU:n ja euron säilymiseen. Saksan hyväksymien EKP:n poikkeuksellisten kriisitoimien tekeminen pyrkii vakuuttamaan yleisön siitä, että poikkeukselliset toimet ovat välttämättömiä yhteisvaluutan ja euroalueen säilyttämiseksi. Kuitenkin ordoliberalismia turvallistamisen välineenä korostaa se, ettei Angela Merkel koko eurokriisin aikana ollut suotuista eurobondien eli yhteisvelkakirjojen käyttöön. Saksa oli periaatteellinen, mutta se pystyi antamaan periksi myös kaikkein tiukimmista ehdoistaan suuremman tavoitteen, euroalueen säilymisen vuoksi.

Poliittisella tasolla Saksa ei lähtenyt haastamaan kriisinhoitoa, mutta torjui päättäväisesti kriisin aikana esimerkiksi Ranskan ehdotukset euroalueen yhteisistä velkakirjoista perustelemalla niiden vaikutuksia talous- ja rahaliiton uskottavuuden ja järjestyksen ylläpidon vähenemisellä. (kts. esim. Jones 2013; Miettinen 25.9.2020; Miettinen 2019, 138; Nedergaard & Snaith 2015, 1101.)

Vaikka euroalueen uudistuksien tekeminen ei ole yksin Saksan päätäntävällässä vaan usein euroalueen hallitustenvälisten kompromissien tulos, olen kuitenkin tulkinnut turvallistamisen välineiden kokoelman yhteydessä Saksan roolin keskeisimmäksi niin uudistuksien alulle panossa ja niiden ajamisessa sekä niistä loppujen lopuksi päätettäessä. Saksan kanta on yksi painavimmista kannoista siihen, miten euroaluetta uudistetaan. Lisäksi Saksa on ollut isoin maksaja kriisimaita tukevissa kriisirahastoissa. Miettisen mukaan kuitenkin isossa osassa vuosien 2010–2014 aikana muodostetuissa uusissa finanssipoliittisissa välineissä oli vahva Saksan aloiteleima (Miettinen 2019, 137). Merkel pyrkii osoittamaan uusien talousohjausta kiristävien toimien avulla, että jäsenmaiden on kannettava vastuuta tiukasta talouden hoidosta tai muuten vastuuttomasta talouden hoidosta on välttämätöntä seurattava sanktioita. Kuten vastuullisuuden uhkaaja -kehyksessä tuli ilmi vastuuton taloudenhoito on uhaksi koko euroalueen vakaudelle ja säilymiselle. Saksan suuri linja kriisinhoidossa on ollut ordoliberalismin linjaa suhteessa sääntöpohjaiseen Euroopan talous- ja rahaliiton toimintaan. Saksa EU:n isoimpana valtiona oli isoin maksaja eurojärjestelmän tukipakettien ja vakausmekanismeissa. Samalla oli kuitenkin selvää, ettei euroalueella tehty isoja päätöksiä ilman Saksan tukea.

Ajatus siitä, että vakauden uhkaaja ja vastuullisuuden uhkaaja -kehyksissä eurokriisissä oli kyse yksittäisten maiden vastuuttomasta velkaantumisesta ja sääntöjen noudattamattomuudesta, voidaan Merkelin ajamia talousohjauksen vahvistamiseen tähtääviä toimia pitää ordoliberalismin noudattamisena. Jäsenmaiden talouksia ohjaavilla toimilla voidaan sääntöjä rikkovia maita asettaa komission menettelyiden uhan alle. Talousohjausta vahvistavat säännöt sopivat yhteen hyvin vakauden uhkaaja ja vastuullisuuden uhkaaja -kehyksien kanssa, joiden mukaan Saksa pyrkii aktiivisesti vastuuttamaan kriisimaita. Samalla vakauttavilla ordoliberalismin välineillä pyritään niin vakauttamaan kuin pääsemään akuutista kriisistä eroon. Vakuuttamalla saksalaiset siitä, että vain järeiden toimien kautta kriisi voidaan ratkaista ja toimivat legitimoidakseen kannatustaan.

Euroalueella on ollut keskeisenä opinkappaleena ajatus raha- ja finanssipolitiikan erottelusta. Kuitenkin samalla myös talousohjauksen siirtyminen yhä vahvemmin Euroopan Komission valvonnan alle on myös ristiriidassa jäsenmaiden budjettisuvereniteetin suhteen. Keskeisenä periaatteena on kuitenkin ollut se, että kansalliset parlamentit itse vastaavat omasta taloudenpidostaan. (Miettinen 2019, 136.) Tukipakettien myöntäminen kriisimaille ei ole ordoliberalismin idean mukainen, mutta Merkelin toimintaa eurokriisin hoidossa on kuvailtu pragmaattiseksi, jossa myönnytysten tekeminen juuri tukipakettien antamisella voidaan sanoa pelastaneen Saksan laajemman tavoitteen euroalueen säilymisestä. Kuitenkin tukipakettien mukana tulleiden kovien ehtojen kautta Kreikka ja muut kriisimaat joutuivat maksamaan kovaa hintaa niin kansallisen suvereniteetin menettämisenä, julkisen sektorin leikkauksina sekä valtio-omaisuuden yksityistämisenä. (Miettinen 2019, 138.) Kuitenkin Saksan suostuminen EKP:n poikkeuksellisiin osto-ohjelmiin sekä kriisimaiden tukipaketteihin antaa ymmärtää niin muille jäsenmaille kuin saksalaisillekin, että Merkel on valmis kuitenkin ennen kaikkea ajamaan Saksan intressiä euroalueen säilymisestä ja talous- ja rahaliiton saksalaisen perusrakenteen säilymisestä. Samalla kuitenkin taloudellisen ohjauksen vahvistaminen ja siten ordoliberalismin ajatusten tuominen EU-tasolle kompensoi tehtyjä myönnytyksiä, vaikka ordoliberalismin ajatuksia kriisin hoidossa onkin kritisoitu. (kts. esim. Dullier & Guérot 2012, 1; Miettinen 2019, 137.)

Turvallistamisen välineiden kokoelman tutkiminen on keskeistä koska niillä voidaan muuttaa sosiaalisia suhteita merkittävällä tavalla. (Balzacq 2011a, 16). Eurokriisi mahdollisti Saksalle ordoliberaalin politiikan tuomisen EU-tasolle yhä vahvemmin. Nedergaardin ja Snaithin mukaan Saksa korosti yhteisvaluutalle kohdistuvaa uhkaa mutta Saksa asetti todennäköisemmin syyn ja vastuun uhasta yksittäiselle "syntiselle" jäsenvaltiolle, kuten Kreikalle. Merkel ei kuitenkaan pyrkinyt tekemään radikaaleja muutoksia EMU:n rakenteissa, kuten myös Nedergaard ja Snaith ovat tuoneet esille, vaan pyrki ylläpitämään ja vahvistamaan olemassa olevia hallintatapoja ja siten poissulkemalla ajatuksen radikaaleista ratkaisuista esimerkiksi yhteisvelkakirjoista. (Nedergaard & Snaith 2017, 22.) Ordoliberalismin ajattelun ajaminen yhä vahvemmin EU-tasolle eurokriisin hoidossa vahvistaa jäsenmaiden eriytymistä ja vastakkainasettelua etelän ja pohjoisen jäsenmaiden välille, sillä euromaiden taloudet eroavat toisistaan. Tämän voidaan myös ajatella lisänneen keskinäistä luottamuspulaa.

Turvallistamisen välineet ovat aina poliittisia. Toisin sanoen välineen valinta ja käyttö mutta myös käytöstä johtuvat seuraukset riippuvat aina poliittisista tekijöistä ja vaativat poliittista

mobilisaatiota. (Balzacq 2011a, 16–17.) Merkelin tapaa ajaa ordoliberalismia tukevia toimia on myös poliittinen valinta, joka edisti etenkin Saksan omia intressejä talous- ja rahaliiton rakenteen säilymisen ja muokkaamisen suhteen. Kriisin ratkaisemisessa ei kuitenkaan puututtu talous- ja rahaliiton rakenteellisiin ongelmiin perin pohjin. Eurokriisi on haastanut EU:n keskeisiä poliittisia ja institutionaalisia ratkaisuja mutta se ei ole pystynyt horjuttamaan ordoliberalismin roolia järjestelmässä. (Miettinen 2019, 127). Saksan politiikalla oli ratkaisevan tärkeä rooli siinä, miten euroalueen kriisiin puututtiin. Harjoitettu politiikka perustui lujasti saksalaisen vakauskulttuurin, mukaan lukien sääntöihin perustuvan lähestymistavan, siirtämiseen Euroopan tasolle. Liittokansleri Merkel rakensi kriisin johtuvan velkaantumisesta. Hän kuitenkin tunnusti myös talous- ja rahaliiton rakenteellisten puutteiden merkityksen. Veto-oikeus ja vakauskulttuurin hegemoniset ideat johtivat säästöpolitiikkaan velallisvaltioille, vaikka viime kädessä Mario Draghin "mitä tahansa" toi rahoitusmarkkinoiden vakauden. (Bulmer 2022, 175.) Saksan politiikan yleinen luonne oli kerrostunut: se rakentui suurelta osin sen olemassa olevaan talous- ja rahaliiton logiikkaan huolimatta selvistä viitteistä, että järjestelyt eivät sopineet kaikkien EU-maiden talousmalleihin. Pankkiunionin kaltaiset innovaatiot seurasivat Saksan taloudellisen vastuun riskin estämistä, kuten muualla euroalueen arkkitehtuurissa (kts. Verdun 2015; Bulmer 2022, 175.)

Valtapositiossa olevat pystyvät kertomaan omia mielipiteitään, jotka voidaan saada konkreettisiksi teoiksi ja muutoksiksi yhteiskunnassa. Voidaan nostaa esiin kysymykset yleisesti siitä, kenellä on valtaa puhua kyseisistä asioista ja kuka saa osallistua keskusteluun. (Balzacq 2011a, 25.) Yleensä valtaapitävät ja tavalliset kansalaiset ovat epäsymmetrisessä suhteessa tietoon käsiin pääsemisessä. Tavallisilla kansalaisilla ei ole kaikkea tietoa uhan ajallisesta läheisyydestä verrattuna valtion johtoon. Kansalaisten tulee yleensä luottaa valtion tarjoamiin diskursseihin ja luottaa, että taustalla on hyvät syyt. Heidän olisi hyvä tiedostaa, ettei valtion virkamiehet voi paljastaa kaikkea tietoa. (Balzacq 2011a, 25–26.) Balzacqin turvallistamisen näkökulmasta turvallistajan valtapositiolla on myös vaikutusta turvallistajan välineiden käytölle. Yleensä valtaapitävät ja tavalliset kansalaiset ovat epäsymmetrisessä suhteessa tietoon käsiin pääsemisessä. Koska tavallisilla kansalaisilla ei ole kaikkea tietoa uhan ajallisesta läheisyydestä verrattuna valtion johtoon, tulee kansan yleensä luottaa valtion tarjoamiin diskursseihin ja luottaa, että taustalla on hyvät syyt, tietäen, ettei valtion virkamiehet voi paljastaa kaikkea tietoa. (Balzacq 2011a, 25–26.) Yleisöllä on ollut rajallinen pääsy tiedonlähteille. Kun taas Angela Merkelillä ja hänen

hallituksellaan on ollut paljon yksityiskohtaista tietoa kriisin etenemisestä ja keinoista ratkaista se. Lisäksi Saksalla ja Angela Merkelillä on ollut ordoliberalismin ajattelun edistämisen kanssa valtapositio suhteessa muihin jäsenmaihiin. Tämä on tullut esille mm. Saksan taloudellisen merkittävyyden kautta koko EU:n toimintaan ja kriisin ratkaisemisen tapoihin.

Timo Miettisen (2019, 129) mukaan ordoliberalismia ei voida johtaa yksittäisiin politiikkatoimiin. Mielestäni turvallistamisen välineiden kokoelman tapauksessa kuitenkin Saksan tavoitteena on ollut olemassa olevien talous- ja rahaliiton välineiden vahvistaminen sekä uusien komission valtaa lisäävien valvontainstrumenttien muodostaminen. Nämä vahvistavat kokonaisuutena sääntöpohjaisen talous- ja rahaliiton rakennetta. Se, että euroalueen sääntöjä noudatetaan, on Saksan intresseissä. Samalla myös olemassa olevien sääntöjen noudattamisen vahvistaminen ja samalla tiukempien sääntöjen laatiminen mahdollistaa myös Saksan ordoliberalismin ajattelun syventymistä euroalueella, koska ordoliberalismin ajattelu on ollut talous- ja rahaliiton sisällä hallitseva ajattelu jo sen syntyajoista lähtien.

Turvallistamisen välineiden tarkastelemisen tarkoituksena on vain pinnallisesti analysoida sitä, miten paljon ordoliberalismin ajattelu vaikutti siihen, miten Merkel näki eurokriisin uhkana ja miten kriisiin vastattiin. Tutkielmani pääasiallinen tarkoitus on ollut tarkastella turvallistamisen prosessia kehysanalyysin näkökulmasta.

7 TUTKIELMAN KOHDEYLEISÖ: SAKSAN KANSA

Infrafest Dinapin on tuottanut koko eurokriisin ajan *ARD-DeutschlandTrend*-mielipidemittauksia koskien kriisiä ja sen hoitoa Saksan yleisradion alaiselle kansallisista ja kansainvälisistä tv-uutisista vastaavalle palvelulle, *Tagesschau*lle. Olen poiminut kahdeksan vuosina 2010-2015 tuotetuista mielipidemittauksista näistä mielipidemittauksista, joissa on kysytty saksalaisilta Angela Merkelistä, eurosta ja eurokriisin hoidosta. Jokaiseen valitsemaani mielipidemittaukseen Saksan yleisradion tuottamiin mielipidemittauksiin on osallistunut noin 900–1500 henkilöä. Mittauksien virhemarginaali on jokaisessa mielipidemittauksessa 1,4–3,1 prosenttiyksikköä. Lisäksi hyödynnän myös YouGovin kolmea mielipidemittausta vuosilta 2011, 2012, 2015 eurokriisistä ja sen hoitoon. YouGovin mittauksissa saksalaisia osallistujia oli vuonna 2011 1059 henkilöä, 2012 1033 henkilöä ja 2015 1006 henkilöä. YouGovin mittauksissa ei ole mukana virhemarginaalia. Osa kysymyksistä on myös johdattelevia. Tämän maisterin tutkielman pituusvaatimukset huomioiden näiden mittauksen kautta on kuitenkin helpoin keino tuoda esiin Saksan kansan suhtautumista Angela Merkeliin, euroon ja sen hallituksen toimiin kriisin hoidossa.

Mielipidekyselyissä kysyttiin väitteitä Merkelin roolista, eurosta ja eurokriisistä: ”Kansleri Angela Merkel toimi oikein ja päättäväisesti eurokriisissä”. Heinäkuussa 2011 46 % on ollut sekä samaa mieltä että eri mieltä. Kuitenkin jo helmikuussa 2012 61 % oli samaa mieltä ja 33 % eri mieltä. 6 % ei osannut sanoa (*ARD-DeutschlandTrend* 17.2.2012). Huhtikuussa 2013 samaa mieltä oli 65 % ja 29 % eri mieltä. 6 % ei osannut sanoa. (*ARD-DeutschlandTrend* 4.4.2013.) Suurin osa, 59 %, on sitä mieltä, että liittokansleri Angela Merkel toimi kriisissä oikein ja päättäväisesti. 39 % uskoo, että unionilla on toimivalta saada velkakriisi hallintaan. Se on kuitenkin kuusi prosenttiyksikköä vähemmän kuin joulukuussa 2012. (*ARD-DeutschlandTrend* 22.3.2013)

Liittokansleri Angela Merkelin saama tuki kriisin hoidossa osoittaa myös hyväksynnän niille toimille ja kehystyksille, joita Merkel kriisin aikana on tehnyt. Merkelin politiikan tuki kasvoi tasaisesti koko kriisin ajan ja kriisin hallinta on luotettu hänen käsiinsä. Kreikan pysymistä eurossa ja samalla myös Kreikan rakenteellisten toimien tekemistä kannatettiin. Samalla Merkel saanut paljon tukea omalle politiikalleen. Mielipidemittauksen tulokset ainakin osittain ovat antaneet ymmärtää, että saksalaiset hyväksyivät yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksen sekä vastuullisuuden uhkaaja -kehyksien tavan, jolla Merkel on määrittää, mistä

kriisissä on kyse ja miten Merkel legitimoii uhan. Nämä myös vahvistavat käsitystä siitä, että kriisissä on kyse enemmän kuin vain eurosta.

Vuoden 2012 YouGovin the Financial Timesille tekemässä mielipidemittauksessa kysyttiin kesäkuussa 2012, mitkä kaksi tai kolme luetelluista vaaroista olisivat akuuteimpia Saksalle ja 64 % vastasi ”epäonnistuminen eurokriisin torjumisessa tehokkaasti”. (YouGov 2012.) Lisäksi YouGovin mittauksessa kysyttiin myös sitä, jos yhteisvalutta hajoaisi, olisiko se hyvä vai huono asia Saksalle? 18 % vastasi, että hyvä asia, 47 % vastasi huono asia, 17 % vastaisi sekä ei kumpikaan tai ei ole varma. (YouGov 2011.) Samalla myös kysyttiin sitä, kuinka tärkeää olisi Saksan taloudelle, että velkakriisi euroalueella saadaan ratkaistua? Saksalaisista todella tärkeää vastasi 48 % vastaajista ja melko tärkeää 35 % nostoen kokonaistärkeyden 85 % vastaajista. Vastaajista ei kovin tärkeää vastaisi 5 % ja ei ollenkaan tärkeää 3 % ja ei osaa sanoa 8 %. (YouGov 2011.) Mitä tulee Eurooppaan ja euroon, mieliala väestön keskuudessa oli yllättävän vaihteleva. Toisaalta lähes kaksi kolmasosaa 65 % oli vakuuttunut siitä, että Saksa ”ei voi säilyttää hyvää taloudellista asemaansa ilman vahvaa EU:ta”. Ja enemmistö 64 % jopa vaatii ”enemmän Eurooppaa”, nimittäin sitä, että Euroopan maat lähentyisivät lähivuosina ja tekevät entistä yhteistä politiikkaa. Vain 33 % vaatii ”vähemmän Eurooppaa.” Enemmistö oli myös euro-obligaatioita eli yhteisvelkaa vastaan. (ARD-DeutschlandTrend 1.9.2011) Samalla myös yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksessä peräänkuulutettua Saksan hyötymistä yhteisvaluutasta voidaan pitää saksalaisten mielestä oikeana. Vastauksista on myös huomattavissa, että Merkelin vaatimat uudistukset ja jokaisen jäsenvaltion vastuu omasta taloudesta suhteessa muiden jäsenmaiden antamaan solidaarisuuteen resonoivat myös saksalaisten mielipiteissä.

Saksalaiset ovat edelleen lujasti sitoutuneita euroon – vaikka yksittäiset kyselyotsikot antavatkin toisinaan toisenlaisen vaikutelman. 76 % uskoo, että ”Saksan talouden olisi vaikea selviytyä euron romahtamisesta”. Ja lähes kaksi kolmasosaa eli 64 % oli vakuuttunut siitä, että euro ”selviää nykyisestä kriisistä ja on edelleen olemassa muutaman vuoden kuluttua”. Siksi 56 % liittovaltion hallituksen pitäisi ”tehdä kaikkensa euron pelastamiseksi”. (DeutschlandTrend 1.8.2012.) Samassa mittauksessa väitettä: ”Saksan markka olisi parempi ottaa nopeasti uudelleen käyttöön kuin taistella eurosta vuosia.” vain 34 % tuki saksan markan uudelleen käytön kannalla, 62 % on kuitenkin edelleen yhteisvaluutan puolella. (ARD-DeutschlandTrend 1.8.2012.)

Eurokriisissä pääkeskustelu on siitä, onko parempi, jos jokainen Euroopan maa maksaa omat velkansa on vastuussa tai jos kaikki maat ovat vastuussa kaikista veloista? Yleensä ei yleistä velkavastuuta Euroopassa 45 %, Yhteisvastuu velasta vain niin kauan kuin se on selvää, että sille on olemassa säännöt 44 %, Yhteisvaluuttaan kuuluu joka tapauksessa yhteisvastuu veloista 10 %. (ARD-DeutschlandTrend 5.7.2012.) YouGovin 2015 tekemässä mielipidekyselyssä kysyttiin saksalaisten mielipidettä siihen, kuka on eniten vastuussa kriisistä Kreikassa. 59 % vastaajista piti nykyistä ja entisiä Kreikan hallituksia eniten syyllisenä. Troikkaa eli EU:ta ja Kansainvälisen valuuttarahastoa ja Euroopan Keskuspankkia pitivät syyllisinä 9 %. Molempia syyllisinä piti 23 %. 8 % ei osannut sanoa. (YouGov 2015.) Mielipidemittausten tulokset tukevat myös vastuullisuuden uhkaaja -kehityksen tarjoamaa uhan legitimoitua. Merkelin retoriikka painotti tiettyjen kriisimaiden vastuuttomuutta ja sääntöjen rikkomista eurokriisin ja euron vakauden taustatekijöinä. Vastuullisuuden uhkaaja -kehys ja yhtenäisyyden kehys kulkevat rinnakkain, koska Merkel ja saksalaiset voivat haluta EU:n ja euron säilymistä yhtenäisenä ja edistää sitä koko kriisin ajan. Samoin kuitenkin toisiaan poissulkematta Merkel ja saksalaiset voivat vaatia yksittäisten kriisivaltioiden vastuuta toimista, joilla EU ja euro pysyvät koossa. Kuitenkin tämä tapahtuisi yhtenäisyyden kustannuksella.

YouGovin 2015 tekemässä mielipidekyselyssä kysyttiin saksalaisten mielipidettä siihen, kuka on eniten vastuussa kriisistä Kreikassa. 59 % vastaajista piti nykyistä ja entisiä Kreikan hallituksia eniten syyllisenä. Troikkaa eli EU:ta ja Kansainvälisen valuuttarahastoa ja Euroopan Keskuspankkia pitivät syyllisinä 9 %. Molempia syyllisinä piti 23 %. 8 % ei osannut sanoa. (YouGov 2015.) Merkelin retoriikassa esille tullut luottamuspulla näkyy myös saksalaisten suhtautumisessa siihen, että Kreikka todella toteuttaisi uudistukset. Vain vähemmistö luotti kreikkalaisiin toteuttamaan uudistukset. Sen sijaan 78 % vastaajista uskoi, että Ateenan hallitus ei tee sovittuja sitoumuksia, kuten arvonlisäveron korottamista tai eläkeuudistusta. (ARD-DeutschlandTrend 13.7.2015.) Mielipidemittausten tulokset tukevat myös vastuullisuuden uhkaaja -kehityksen tarjoamaa uhan legitimoitua. Merkelin retoriikka painotti tiettyjen kriisimaiden vastuuttomuutta ja sääntöjen rikkomista eurokriisin ja euron vakauden horjuttamisen taustatekijöinä. Mielipidemittauksissa tulee myös esille luottamuspulla suhteessa toisiinsa maihin ja heidän kykyynsä vastata uudistustarpeisiin ja noudattaa olemassa olevia sääntöjä. Tämä näkyy siinä, että kriisimailta vaaditaan uudistuksia kuten vakauden uhkaaja ja vastuullisuuden uhkaaja -kehityksissä on tullut esille. Samassa myös tulokset antavat ymmärtää, että kriisimaiden etenkin Kreikan suhteen

vallitsee luottamuspuola näiden uudistusten toteutumisen suhteen. Kuitenkin kriisin edetessä ja sen eri vaiheista voidaan todeta se, että saksalaiset ymmärtävät, että myös Saksalle on merkittävää, että yhteisvaluutta euro ja euroalue säilyvät.

Mielipidemittauksissa on säännöllisesti kysytty: pitäisikö Kreikan pysyä euroalueella pysyvästi? Heinäkuussa 2012 31 % oli sitä mieltä, että Kreikan tulisi pysyä osana euroaluetta ja 64 % olisi kannattanut euroalueesta poistumista. 5 % ei osannut sanoa. Heinäkuussa 2015 taas 62 % kannatti Kreikan pysymistä osana euroaluetta ja vain 32 % Kreikan euroalueelta eroamista. 6 % ei osannut sanoa. (ARD-DeutschlandTrend 13.7.2015.) Tämän perusteella voidaan sanoa, että Merkel oli onnistunut eurokriisin aikana vakuuttamaan saksalaiset euroalueen säilyttämisen tärkeydestä yhtenäisyyden uhkaaja -kehityksen hengessä, vaikka vastuullisuuden uhkaaja -kehityksessä esimerkiksi Kreikan vastuuton taloudenhoito oli koko euroaluetta ja euroa uhkaava uhka.

Jos mielipidemittausten uskotaan voivan edustaa Saksan kansan mielipidettä edes jossain määrin, silloin vaikuttaisi siltä, että ainakin iso osa saksalaisista on hyväksynyt Merkelin tavan kehystää ja ratkaista eurokriisin. Nostetut tulokset vahvistavat sitä, että saksalaiset näkivät eurokriisin olevan kohtalon kysymys Saksalle mutta myös euroalueen säilymiselle. Samassa negatiivinen suhtautuminen kriisimaihin antaa ymmärtää, että valtaosa saksalaisista näkee Saksan intressien ajamisen olevan merkittäviä. Mielipidemittausten tuloksia tukee myös Timo Miettisen tuoma näkemys siitä, että eurokriisin ratkaisut tapahtuivat isossa osassa Saksan ehdoilla, koska ilman Saksan suostumusta ei tehty merkittäviä päätöksiä. Myös iso osa euroaluetta uudistavista ehdotuksista tuli nimenomaan Saksan aloitteesta. Voidaan kuitenkin sanoa, että Merkelin ja kriisin hoidon kannatuksen ailahtelussa on huomattavissa myös se ajatus, ettei Saksa voinut vetää kriisinhoitoa aivan täysin omilla ehdoillaan, vaan euron pelastaminen vaati myös siltä myönnetyksiä. (Miettinen 2019, 137.)

Seuraavaksi siirryn tutkielman johtopäätöksiin ja arvioin tutkielmassa tekemiäni valintoja. Lopuksi nostan esille mahdollisia jatkotutkimusaiheita.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän pro gradu -tutkielman tarkoitus on ollut selvittää, miten Saksan entinen liittokansleri Angela Merkel turvallisti eurokriisin analysoimalla hänen puheitaan eurokriisin akuutimpien vuosien 2010–2015 aikana. Tutkielmani analyysimenetelmänäni toimi Robert Entmanin kehysanalyysin sekä teoreettisena viitekehyksenä turvallisuustutkija Thierry Balzacqin toisen sukupolven turvallistamisteoria. Näiden avulla olen nostanut esiin kolme kehystä: vakauden uhkaaja, vastuullisuuden uhkaaja sekä yhtenäisyyden uhkaaja -kehykset. Tutkielmani analyysissä muodostuneet kehykset ovat Saksan liittokansleri Angela Merkelin puheista nostettuja kehyksiä, joilla turvallistaja pyrki saamaan kannatusta mutta myös legitimoimaan uhkaa mutta myös valintojansa kriisin ratkaisemiseksi. Eurokriisin kehystämisen avulla turvallistaja edistää omia intressejään tuomalla esiin omia tulkintoja ja moraalisia arvioita eurokriisin tapahtumista ja tuomalla esille politiikan välineitä kriisin ratkaisemiseksi. Yleisöluvussa olen myös tuonut esille mielipidemittausten kautta saksalaisten hyväksynnän niille toimille ja kehystyksille, joita Merkel kriisin aikana on tehnyt.

Saksan liittokansleri Angela Merkel turvallisti eurokriisin vakauden uhkaaja, vastuullisuuden uhkaaja ja yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksien avulla. Näiden avulla Merkel sai eurokriisin näyttäytymään yksittäisten jäsenvaltioiden vastuuttoman taloudenhoidon ja talous- ja rahaliiton rakenteellisten vikojen kautta. Samalla eurokriisi näyttäytyi niin EU:n yhtenäisyyttä kuin koko yhteisvaluuttaa ja EU:ta uhkaavana tapahtumana. Turvallistaminen näyttäytyi erityisesti vakauden uhkaaja ja vastuullisuuden uhkaaja kehyksien ja ordoliberalismin kautta. Näissä eurokriisi näyttäytyi erityisesti vastuuttoman taloudenhoidon ja talous- ja rahaliiton sääntöjen noudattamattomuuden kautta. Turvallistaminen tuli esiin myös turvallistamisen välineiden kokoelman, ordoliberalismin, kautta, koska se määritteli sitä, miten kriisi nähtiin Merkelin näkökulmasta ja miten uhkaan tuli vastata, koska se perustuu vahvasti sääntöjen ja lakien noudattamiselle

Vakauden uhkaaja -kehyksessä Merkelin mukaan talous- ja rahaliiton ja yhteisvaluutan epävakauden tasapainottaminen on kohtalon kysymys niin Euroopan tulevaisuudelle kuin Saksan tulevaisuudelle Euroopassa. Eurojärjestelmän uskottavuus ja euroalueen vakauden säilyttäminen edellyttää sitä, että kaikki maat noudattavat samoja sääntöjä ja toimivat niiden mukaisesti. Vakauden uhkaaja -kehyksessä uhka asetettiin EU-järjestelmän tasolle ja Merkel

pyrki aktiivisesti kehyksessä ratkaisemaan saksalaisesta talousajattelusta nousevalla ”vakauskulttuurin” avulla.

Yhtenäisyyden uhkaaja -kehyksessä siitä, että eurokriisi ei ole luonut vain yhteisvaluuttaa koskevaa uhkaa vaan koko EU:n yhtenäisyyttä ja sen koossapysymistä uhkaavan uhan. Merkelin mukaan eurokriisissä oli kyse luottamuskriisistä ja siten myös EU:n yhtenäisyyden vaarantavasta kriisistä.

Vastuullisuuden uhkaaja -kehyksessä Merkel esittää yksittäisten jäsenmaiden liiallisen velan, uhan maksukyvyttömäksi joutumisesta sekä EU:n talous- ja rahaliiton sääntöjen rikkomisen eksistentiaalisena EU:n tulevaisuudelle. Vastuullisuuden uhkaaja -kehys rakentuu sen ympärille, että Euroopan talouskriisi on syntynyt tiettyjen jäsenmaiden vastuuttomasta talouden hoidosta sekä siitä, että euroalueen maiden välillä sovitusta sopimuksista ei ole pidetty kiinni. Siten yhteinen valuutta ja koko euroalue ovat uhattuina yksittäisten jäsenvaltioiden toiminnan seurauksena.

Tutkielman kehysanalyysin perusteella on huomattavissa, että Merkel kehysti kriisin uhan kahden eri tason välillä: EU-tason ja yksittäisten jäsenmaiden tason välillä. Merkel pyrki EU-integraatiomyönteisyyden nimissä nimeämään eurokriisin synnyttämän luottamuskriisin EU:n yhtenäisyyttä ja integraatiota hajottavaksi ja siten vakuuttamaan saksalaiset yhtenäisyyden horjumisen uhasta. Samalla Merkel pyrki myös vastuuttamaan yksittäisiä jäsenmaita heidän taloudellisista epäonnistumisistaan ja siten legitimoimaan niiden asemaa kriisin aiheuttajina. Saksan ja Angela Merkelin tapauksessa uhka nähdään enemmän juuri tulevan sisäpuolelta, jossa tietyt jäsenmaat eivät noudata sääntöjä ja uhkaavat yhteisvaluutan ja euroalueen koossapysymistä sekä samalla koko EU:n yhtenäisyyttä. Joka tapauksessa eurokriisi todellisuudessa edusti aitoa uhkaa koko euroalueelle ja yhteisvaluutalle. Kriisin hoidossa Merkel pyrki edistämään parhaimmillaan EU-tasolla saksalaisen talouspolitiikan ordoliberalismin linjaa ja edistämällä sitä EU-tasolla mm. vaatimalla vakauskulttuurin kautta budjetti- ja talouskuria kriisimaihin. Kuitenkin ulkoisilla tekijöillä on ollut väliä kriisin aikana, sillä pelkona oli, että kriisi vaikuttaisi myös markkinoiden luottamukseen suhteessa euroalueen ja rahaliiton säilymiseen.

Eurokriisin suhteen on kuitenkin hyvä tuoda esiin, että kriisin ratkaisemisessa oli osana niin monta eri toimijaa, joten sen tutkiminen yksittäisistä näkökulmista tekee siitä mielekkäämpää. Esimerkiksi omassa tutkielmassani on ollut tarkoitus kuvata ne uhan legitimoinnin kehykset nimenomaan Angela Merkelin näkökulmasta ja hänen ehdottamansa

tavat eurokriisin ratkaisemiseen. Tavallaan merkittävintä on se, että miten Merkel jossain mielessä pelastaa Saksan kansaa ja omia intressejään kriisin hoidossa sekä tuo omaa narratiiviaan osaksi kriisin ratkaisua. Samalla se, miten Merkel tuo eurokriisin kriittisenä uhkana juuri saksalaisille ja Saksalle. Merkelin toiminnan keskiössä oli juuri keskeinen ajatus euron ja euroalueen säilymisestä, koska se on Saksan vientivetoiselle taloudelle merkittävä ja samalla myös historiallisten syiden takia olennainen symboli Euroopan integraation ja yhdentymisen jatkumiselle.

Tutkielmassa saadut tulokset eivät sinänsä eroa aiemmin eurokriisiä turvallistamisnäkökulmasta tehdyistä tutkimuksista. Erona omassa tutkielmassani ovat kuitenkin näkökulmaero Thierry Balzacqin toisen sukupolven turvallistamisteorian ansiosta, koska juuri Balzacqin turvallistamisteoria mahdollisti muiden kuin diskurssianalyysin käytön. Lisäksi tutkielmassa intersubjektiivisuus tuli aiempia tutkimuksia laajemmin esille omana lukuna, jossa tutkielman kohdeyleisön hyväksyntää turvallistamistoimille arvioitiin ja perusteltiin mm. mielipidemittauksien kautta. Eurokriisiä on tutkittu turvallistamisen näkökulmasta aiemminkin, mutta tutkijoiden keskuudessa vallitsee kuitenkin vaihtelevia mielipiteitä, voidaanko turvallistamista pitää sopivana lähestymistapana eurokriisin kontekstissa (Debelle dos Santos 2021, 129). Samalla eurokriisin turvallistamisesta on sanottu, ettei ole laajaa konsensusta siitä, voidaanko eurokriisiä pitää hyvänä esimerkkinä taloudellisesta turvallistamisesta tai esimerkkinä turvallistamisteorian käyttökohteesta. Lisäksi on pohdittu sitä, tuleeko eurokriisi tarpeeksi laajasti turvallistetuksi. Peter Nedergaardin ja Holly Snaithin (2017) mukaan Saksa korostaa yhteisvaluutta euroon kohdistuvaa uhkaa, mutta he asettavat todennäköisemmin syyn ja vastuun tästä uhasta yksittäiselle "syntiselle" jäsenvaltiolle, kuten Kreikalle. Lisäksi Saksa pyrki koko eurokriisin ajan vahvistamaan olemassa olevia hallintostrategioita sen sijaan, että ne olisivat käyttäneet hätätilan Eurooppa -käsitettä" (White 2015) edistämään radikaaleja muutoksia talous- ja rahaliitossa. (Nedergaard & Snaith 2017.)

Siinä missä tutkielmani tulokset asettuvat osaksi eurokriisin turvallistamisen tutkimusta, tulevat tulokset myös osaksi Saksan ja EU:n tutkimuksen alaa. Isabelle Hertnerin sekä Alister Miskimmonin tutkimuksessa Saksan strategisista narratiiveista eurokriisissä Merkel pyrki esittämään narratiivin, joka sekä vahvistaa Saksan sitoutumista Euroopan integraatioon että nuhtelee euroalueen jäseniä heidän taloudellisista epäonnistumisistaan (Hertner & Miskimmon 2015, 43 Tutkielman tuloksissa näkyvät Saksan kansalliset

preferenssit kriisin hoidossa sekä samalla myös tasapainoilu EU-integraatiomyönteisen kehityksen kanssa.

8.1 Tutkielman arviointi ja jatkotutkimusaiheet

Seuraavaksi tarkastelen tutkielmassani tekemiä valintoja. Olen myös jo läpi tutkielman pyrkinyt avaamaan valintojani ja perustelemaan niitä tutkielmani luotettavuuden ja läpinäkyvyyden varmistamiseksi. On kuitenkin hyvä käydä läpi itselle kriittisimpiä vaihteita tutkielman uskottavuuden ja luotettavuuden kannalta.

Ero Kööpenhaminan koulukunnan turvallistamistutkimukseen tulee Balzacqin (2011b, 38) toisen sukupolven turvallistamisteorian kannustaessa hyödyntämään yhden sijaan useampaa tutkimusmenetelmää. Samalla ero aiempiin tutkimuksiin kuten Kööpenhaminan koulukunnan turvallistamistutkimukseen tulee siitä, että lähdin tutkielmassa tarkastelemaan eurokriisiä Balzacqin turvallistamisen näkökulmasta ja sen mahdollistamana kehysanalyysin käyttämisen metodina diskurssianalyysin sijaan. Toisenlainen metodi on taas mahdollistanut erilaisen jäsennostavan eurokriisille ja sen turvallistamisen tutkimiselle. Balzacqin turvallistamisteoria pyrkii hahmottamaan turvallistamisessa diskursiivisen ja ei-diskursiivisen ulottuvuuden. On selvää, että yhden menetelmän eli omassa tapauksessani kehysanalyysin hyödyntäminen olisi jättänyt tutkielman erinäisen kuvailun tasolle sekä sivuuttanut joko diskursiivisen tai ei-diskursiivisen ulottuvuuden. Olen kuitenkin pyrkinyt kehysten avaamisessa analyttiseen otteeseen pelkän kuvailun sijaan. Päädyin hyödyntämään aiempaa teoriakirjallisuutta toisen menetelmän valitsemisen sijaan, koska koin, että aiemmalla tutkimuskirjallisuudella ja niistä keskeisten omien havaintojen tekeminen mahdollistaa turvallistamisen välineiden kokoelman hahmottamisen, koska eurokriisistä on jo aiemmin tehty todella paljon tutkimusta.

Isoin haasteeni tutkielman tekemisessä liittyi turvallistamisen välineisiin ja niiden muodostamiseen. Päädyin keskustelemaan aiemman teoreettisen kirjallisuuden kanssa, koska koin, että toisen aineistonmenetelmän käyttäminen tutkielman resurssit huomioon ottaen, ei tuntunut mahdolliselta enää kehysanalyysiprosessin tekemisen jälkeen. Kehysanalyysi on mahdollistanut toimien diskursiivisen legitimoinnin analysoinnin sekä samalla pitänyt esillä turvallistamisen tutkimuksen olennaisimman osuuden eli puheaktien analysoinnin. Se, että päädyin hyödyntämään aiempaa teoriakirjallisuutta turvallistamisen

välineiden muodostamiseen, mahdollisti Merkelin toiminnan läpikäyntiä kriisin aikana, koska etenkin Saksan reaktioita ja kriisiin vastaamisesta on kirjoitettu paljon. Päädyin tekemään näin, koska olisi ollut ongelmallista sivuuttaa sekä tutkielman analyysin syventämisen kannalta että itse toisen sukupolven turvallistamisteorian kannalta oleellinen turvallistamisen välineiden analyysi.

Tutkielman rajoitteet liittyvät myös muun muassa kohdeyleisön määrittelyyn sekä turvallistamisen uskottavan perustelemisen todistamiseen maisterintutkielman resurssit huomioiden. Olen aineiston rajauksella pyrkinyt kohdentamaan turvallistamisen prosessin kohdeyleisön Saksan kansaan. Aineistorajauksen tekeminen toisella lailla olisi mahdollistanut muidenkin kohdeyleisöjen tutkimisen kuten muiden EU-toimielinten tai jäsenmaiden. Eurokriisin liittyessä vahvasti koko euroalueeseen ja EU:hun olisi ollut myös relevanttia tutkia turvallistamista näistä näkökulmista. Toisaalta oli myös perusteltua hyödyntää Saksan kansaa, koska Angela Merkel toimi juuri Saksan liittokanslerina ja Saksan kansan vakuuttaminen eurokriisistä uhkana oli merkittävä koko kriisin ratkaisemisen ja saavutettujen toimien hyväksymisen näkökulmasta.

8.2 Jatkotutkimusaiheet

Vuonna 2010 finanssikriisin seurauksena syntyi euroalueen velkakriisi, joka julistettiin lopullisesti päättyneeksi vasta vuonna 2017 (Etlä 2017). Eurokriisin jälkeen on tapahtunut paljon EU:n taloudenohjauksen ja taloussääntöjen suhteen. Euroopan Komissio antoi 26. huhtikuuta 2023 ehdotuksen EU:n taloussääntöjen uudistamista. Annettua ehdotusta voidaan pitää EU:n taloussääntöjen suhteen kattavimpana uudistuksena sitten finanssi- ja eurokriisin. Joulukuussa 2023 EU-jäsenmaat pääsivät sopuun uusista taloussäännöistä. Sääntöjä pidetään Saksan ja Ranska kompromissina. Erityisesti koronakriisin aikana jäädytetyt julkisen velan määrää ja suhdetta määrittelevän vakaussopimuksen jäädyttäminen ja siten jäsenmaiden vapaampi toimiminen talouden elvyttämiselle koronan jälkeen on nostanut EU:n taloussääntöjen uudistustarpeet yhä korkeammalle EU:n agendalla. Koronan jälkeen myös inflaatio ja korkojen nousu on yhä keskeisesti lisännyt jäsenmaiden julkisen velan määrää. Euromaiden erojen huomioiminen myös velkasäännöissä tullut oleelliseksi. Euroopan talous- ja rahaliiton voidaan sanoa olevan edelleen hauraassa tilassa eurokriisin

jälkeen uudistuksista huolimatta. Samalla uutta EU:ta ja talous- ja rahaliittoa horjuttavaa velka- tai pankkikriisiä varten ei ole valmistauduttu tarpeeksi. (Lindgren 2024, 17.)

Olisikin mielenkiintoista tutkia Saksan nykyisen hallituksen retoriikkaa suhteessa EU:n taloussääntöjen uudistamiseen sekä mahdollisuuteen löytää nykyisten keskeisten hahmojen kuten valtiovarainministeri Christian Linderin tai liittokansleri Olaf Scholzin puheista talouden turvallistamisen retoriikkaa. Onko Merkelin aikakauden jälkeen Saksan linja edelleen sama suhteessa talouden tiukkojen sääntöjen noudattamisen suhteen? Saksan kontekstissa mielenkiintoista olisikin tutkia vaihtoehto Saksalle (AfD) -puolueen EU-talousretoriikkaa turvallistamisen näkökulmasta, koska kyseinen puolue syntyi eurokriisin kritiikistä. Olisi oleellista tutkia myös muiden EU-maiden johtajien talouden turvallistamista suhteessa Euroopan unioniin ja EU-taloussääntöjen viitekehykseen.

Lisäksi mielenkiintoista olisi myös tarkastella sitä, miten EU:ssa talouden asetelmat näyttävät muuttuneet siinä, että esimerkiksi Suomi, joka on pidempään kuulunut EU-maista talousnuukien ryhmään, on velkaantunut ja luistanut EU:n taloussäännöistä mm. koronakriisin ja Venäjän hyökkäyssodan seurauksena. Tämän kautta keskustelu taloudesta on retorisesti liikkunut esimerkiksi Suomessa vahvasti turvallisuuden piiriin. Suomen kohdalla talouden turvallistamisesta esimakua voisi saada tarkastelemalla pääministeri Petteri Orpon 2023 uudenvuoden tervehdystä, jossa Orpo kuvailee Suomen olevan ”vaarallisesti velkaantunut” sekä hiljattain käytyjä eduskuntakeskusteluja liittyen julkisen talouden velkaantumiseen ja EU:n alijäämämenettelyyn.

Lisäksi talouden turvallistamisen retoriikan voidaan katsoa lisääntyneen eurokriisin jälkeen etenkin euroskeptisten puolueiden retoriikassa. Tämän myös vahvistaa Helsingin yliopiston dekaani Hanna Wass viestipalvelu X:ssä (6.3.2024). Wassin mukaan etenkin Suomessa Perussuomalaisten retoriikassa talous kytkeytyy yhä vahvemmin turvallisuuteen. On huomionarvoista, että juuri EU-kriittisten ja -skeptisten puolueiden retoriikassa talous ja turvallisuus kytketään kansalliseen itsenäisyyteen ja sen suojelemiseen. Uhkana nähdään EU:n menettelyihin joutuminen. Kuitenkin se, missä uhka nähdään talouden osa-alueella, on riippuvaista siitä, millaiseen talousajattelun traditioon tai talousideologiaan eri puolueissa on sitouduttu. Samalla myös suhtautuminen EU:hun vaikuttaa. Perinteisesti Saksa, joka haluaa laajentaa EU-instituutioiden sääntöjen valvontaa, ei suhtaudu EU:n menettelyihin uhkina, vaan Saksalla on vaikutusvaltaa itse vaikuttaa EU:n talouspoliittisten linjojen muodostumiseen. Uhkana nähdään kuten tutkielmassa ja aiemmassa

tutkimuskirjallisuudessa on tullut esille, yksittäisten maiden vastuuttomat toimet sekä institutionaalisten rakenteiden valuviat.

LÄHTEET

Aineisto

Merkel, Angela (2010a) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zum Europäischen Rat am 25./26. März 2010 in Brüssel vor dem Deutschen Bundestag am 25. März 2010 in Berlin. 25.3.2010. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-795580>. (Haettu: 14.11.2023).

Merkel, Angela (2010b) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zu den Maßnahmen zum Erhalt der Stabilität der Währungsunion und zum bevorstehenden Sondergipfel der Euro-Länder am 7. Mai 2010 in Brüssel vor dem Deutschen Bundestag am 5. Mai 2010 in Berlin. 5.5.2010. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-795370>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2010c) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zu den Maßnahmen zur Stabilisierung des Euro vor dem Deutschen Bundestag am 19. Mai 2010 in Berlin. 19.5.2010. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-795942>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2010d) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zum Europäischen Rat am 28./29. Oktober 2010 in Brüssel und zum G20-Gipfel am 11./12. November 2010 in Seoul vor dem Deutschen Bundestag am 27. Oktober 2010 in Berlin. 27.10.2010. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-794722>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2010e) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zum Europäischen Rat am 16./17. Dezember 2010 in Brüssel vor dem Deutschen Bundestag am 15. Dezember 2010 in Berlin. 15.12.2010. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-795108>. (haettu 17.10.2023).

Merkel, Angela (2011a) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zum Europäischen Rat am 24./25. März 2011 in Brüssel vor dem Deutschen Bundestag am 24.

März 2011 in Berlin. 24.3.2011. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundestkanzlerin-dr-angela-merkel-792934>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2011b) Rede von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel auf dem Frankfurt Finance Summit 2011 am 23. März 2011 in Frankfurt/Main. 26.3.2011. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/rede-von-bundestkanzlerin-dr-angela-merkel-792966>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2011c) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zum Europäischen Rat und zum Eurogipfel am 26. Oktober 2011 in Brüssel vor dem Deutschen Bundestag am 26. Oktober 2011 in Berlin. 26.10.2011. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundestkanzlerin-dr-angela-merkel-802188>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2011d) Rede von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel beim "Führungstreffen Wirtschaft 2011" der Süddeutschen Zeitung am 17. November 2011 in Berlin. 18.11.2011. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/rede-von-bundestkanzlerin-dr-angela-merkel-809222>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2011e) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zum Europäischen Rat am 9. Dezember 2011 in Brüssel vor dem Deutschen Bundestag am 2. Dezember 2011 in Berlin. 2.12.2011. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundestkanzlerin-dr-angela-merkel-800684>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2011f) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zu den Ergebnissen des Europäischen Rates am 8./9. Dezember 2011 in Brüssel vor dem Deutschen Bundestag am 14. Dezember 2011 in Berlin. 14.12.2011. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundestkanzlerin-dr-angela-merkel-445378>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2012a) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zu den Finanzhilfen für Griechenland und zum Europäischen Rat am 1./2. März 2012 in Brüssel vor dem Deutschen Bundestag am 27. Februar 2012 in Berlin. 27.2.2012. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundestkanzlerin-dr-angela-merkel-zu-den-finanzhilfen-fuer-griechenland-und-zum->

europaeischen-rat-am-1-2-maerz-2012-in-bruessel-vor-dem-deutschen-bundestag-am-27-februar-2012-in-berlin--794122. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2012b) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zum G20-Gipfel am 18./19. Juni 2012 in Los Cabos (Mexiko) vor dem Deutschen Bundestag am 14. Juni 2012 in Berlin. 14.6.2012. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-808630>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2012c) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zum Europäischen Rat am 28./29. Juni 2012 in Brüssel vor dem Deutschen Bundestag am 27. Juni 2012 in Berlin. 27.6.2012. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-798916>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2012d) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zur Schaffung einer Stabilitätsunion in Europa vor dem Deutschen Bundestag am 29. Juni 2012 in Berlin. 29.6.2012. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-800904>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2012e) Rede von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel auf dem Deutschen Arbeitgebertag am 16. Oktober 2012 in Berlin. 16.10.2012. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/rede-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-796662>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2012f) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zum Europäischen Rat am 18./19. Oktober 2012 in Brüssel vor dem Deutschen Bundestag am 18. Oktober 2012 in Berlin. 18.10.2012. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-798452>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2012g) Rede von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel auf dem Unternehmertag des Bundesverbands Großhandel, Außenhandel, Dienstleistungen e.V. (BGA) am 24. Oktober 2012 in Berlin. 24.10.2012. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/rede-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-798836>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2012h) Rede von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel vor dem Europäischen Parlament am 7. November 2012 in Brüssel. 7.11.2012. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/rede-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-799676>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2012i) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zum Europäischen Rat am 13./14. Dezember 2012 in Brüssel vor dem Deutschen Bundestag am 13. Dezember 2012 in Berlin. 13.12.2012. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-792296>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2013a) Rede von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel beim „Tag des deutschen Familienunternehmens“ am 7. Juni 2013 in Berlin. 7.6.2013. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/rede-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-800692>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2013b) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zu den Ergebnissen des G8-Gipfels und zum Europäischen Rat am 27./28. Juni 2013 in Brüssel vor dem Deutschen Bundestag am 27. Juni 2013 in Berlin. 27.6.2013. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-798844>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2013c) Rede von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel beim „Führungstreffen Wirtschaft“ der Süddeutschen Zeitung am 21. November 2013 in Berlin. 21.11.2013. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/rede-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-788542>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2013d) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zum Europäischen Rat am 19./20. Dezember 2013 in Brüssel vor dem Deutschen Bundestag am 18. Dezember 2013 in Berlin. 18.12.2013. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-792386>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2014a) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zum Europäischen Rat am 20./21. März 2014 in Brüssel vor dem Deutschen Bundestag am 20. März 2014 in Berlin. 20.3.2014. <https://www.bundesregierung.de/breg->

de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundestkanzlerin-dr-angela-merkel-798978.
(Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2014b) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zum ASEM-Gipfel am 16./17. Oktober 2014, zum Europäischen Rat am 23./24. Oktober 2014 und zum Euro-Gipfel am 24. Oktober 2014 in Brüssel vor dem Deutschen Bundestag am 16. Oktober 2014 in Berlin. 24.10.2014. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundestkanzlerin-dr-angela-merkel-794884>.
(Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2014c) Rede von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zum Haushaltsgesetz 2015 vor dem Deutschen Bundestag am 26. November 2014 in Berlin. 26.11.2014. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/rede-von-bundestkanzlerin-dr-angela-merkel-792006>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2014d) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zur Tagung des Europäischen Rates am 18. und 19. Dezember 2014 in Brüssel vor dem Deutschen Bundestag am 18. Dezember 2014 in Berlin. 18.12.2014. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundestkanzlerin-dr-angela-merkel-798196>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2015a) Rede von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel bei der Jahreseröffnung der Deutsche Börse AG am 19. Januar 2015 in Eschborn. 19.1.2015. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/rede-von-bundestkanzlerin-dr-angela-merkel-796678>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2015b) Rede von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel auf der Konferenz „Impulse für Europa“ der Europäischen Investitionsbank am 2. März 2015 in Berlin. 2.3.2015. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/rede-von-bundestkanzlerin-dr-angela-merkel-809906>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2015c) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zum Europäischen Rat am 19./20. März 2015 in Brüssel vor dem Deutschen Bundestag am 19. März 2015 in Berlin. 19.3.2015. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundestkanzlerin-dr-angela-merkel-791024>.
(Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2015d) Regierungserklärung von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zum Europäischen Rat am 25./26. Juni 2015 in Brüssel vor dem Deutschen Bundestag am 18. Juni 2015 in Berlin. 18.6.2015. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/regierungserklaerung-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-798952>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2015e) Rede von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel in der vereinbarten Debatte zur Situation nach dem Auslaufen des Finanzhilfeprogramms für Griechenland vor dem Deutschen Bundestag am 1. Juli 2015 in Berlin. 1.7.2015. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/rede-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-798050>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2015f) Rede von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel beim Jahresempfang für das Diplomatische Corps am 13. Juli 2015 in Berlin. 13.7.2015. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/rede-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-800944>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2015g) Rede von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel zur Stabilitätshilfe zugunsten Griechenlands vor dem Deutschen Bundestag am 17. Juli 2015 in Berlin. 17.7.2015. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/rede-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-460808>. (Haettu: 17.10.2023).

Merkel, Angela (2015h) Rede von Bundeskanzlerin Dr. Angela Merkel beim deutsch-spanischen Unternehmertreffen am 1. September 2015 in Berlin. 1.9.2015. <https://www.bundesregierung.de/breg-de/service/bulletin/rede-von-bundeskanzlerin-dr-angela-merkel-797088>. (Haettu: 17.10.2023.)

Kirjallisuus

Abulof, Uriel (2014) Deep Securitization and Israel's "Demographic Demon". *International Political Sociology* 8:4, 396–415.

Angelov, Martin (2013) *Application of the Securitization Theory in the EU Discourse on the Eurozone Debt Crisis*. Opinnäytetyö. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2324070 (Haettu: 16.2.2024).

ARD-DeutschlandTrend (1.9.2011) Ja zu Europa, Nein zu Hilfen für Euro-Länder. <https://www.tagesschau.de/inland/deutschlandtrend/deutschlandtrend-ts-652.html> (haettu 6.3.2024).

ARD-DeutschlandTrend (17.2.2012) Mehrheit der Deutschen möchte Griechenland helfen <https://www.tagesschau.de/inland/deutschlandtrend/dtrend-ts-104.html> (haettu 6.3.2024)

ARD-DeutschlandTrend (5.7.2012) Kanzlerin Merkel im Stimmungshoch. <https://www.tagesschau.de/inland/deutschlandtrend/deutschlandtrend-ts-750.html> (haettu 6.3.2024).

ARD-DeutschlandTrend (1.8.2012) Die Deutschen stehen fest zum Euro. (haettu 6.3.2024) <https://www.tagesschau.de/inland/deutschlandtrend/deutschlandtrend-ts-754.html> (haettu 6.3.2024).

ARD-DeutschlandTrend (22.3.2013) Regierungskoalition und Rot-Grün gleich auf. <https://www.tagesschau.de/inland/deutschlandtrend/deutschlandtrend-ts-612.html> (haettu 6.3.2024)

ARD-DeutschlandTrend (4.4.2013) Der Stern der Kanzlerin strahlt wieder. <https://www.tagesschau.de/inland/deutschlandtrend/deutschlandtrend-ts-616.html> (haettu 6.3.2024)

ARD-DeutschlandTrend (13.7.2015) Klares Votum für Athen im Euro. <https://www.tagesschau.de/inland/deutschlandtrend/deutschlandtrend-griechenland-101.html> (haettu 6.3.2024).

Austin, John Langshaw; Urmson, James Opie & Sbisà, Marina (1975) *How to do things with words: the William James lectures delivered at Harvard University in 1955*. Oxford: Harvard University Press.

Balzacq, Thierry (2005) The three faces of securitization: political agency, audience and context. *European journal of international relations* 11:2, 171–201.

Balzacq, Thierry (2011a) A theory of securitization: origins, core assumptions, and variants. Teoksessa Thierry Balzacq (toim.) *Securitization theory: how security problems emerge and dissolve*. London: Routledge, 1–30.

Balzacq, Thierry (2011b) Enquiries into methods: a new framework for securitization analysis. Teoksessa Thierry Balzacq (toim.) *Securitization theory: how security problems emerge and dissolve*. London: Routledge, 31–54.

Balzacq, Thierry, Léonard, Sarah ja Ruzicka, Jan (2016) 'Securitization' revisited: theory and cases. *International relations* 30:4, 494–531.

Balzacq, Thierry (2019) Securitization theory: past, present, and future. *Polity* 51:2, 331–348.

Bulmer, Simon (2022) Germany, the Eurozone crisis and the Covid 19 pandemic: Failing forward or moving on? *Comparative European Politics* 20:2, 166–183.

Bulmer, Simon & Paterson, William E. (2010) Germany and the European Union: From 'Tamed Power' to Normalized Power? *International Affairs*, 86:5, 1051-1073.

Buzan, Barry (1983) *People, states and fear; the national security problem in international relation*. Chapel Hill: The University of North Carolina Press.

Buzan, Barry; Wæver, Ole & de Wilde, Jaap (1998) *Security: A New Framework for Analysis*. London: Lynne Rienner Publishers.

Clerc, Louis & Elo, Kimmo (2014) *Aatteesta instituutioksi – Euroopan unionin historia ja rakenteet*. Avain: Helsinki.

Copsey, Nathaniel & Haughton, Tim (2009) The Choices for Europe: National Preferences in New and Old Member States, *Journal of Common Market Studies* 47:2, 263–286.

Corporate Finance Institute (3.11.2022) European Sovereign Debt Crisis. <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/fixed-income/european-sovereign-debt-crisis/> (haettu 8.8.2023).

Dullien, Sebastian & Guérot, Ulrike (2012) *The long shadow of ordoliberalism: Germany's approach to the euro crisis*. Policy Brief. European Council on Foreign Relations. https://ecfr.eu/archive/page/-/ECFR49_GERMANY_BRIEF_AW.pdf (haettu 17.4.2024).

Debelle dos Santos, Galvao (2021) Draghi's 'Bumble Bee' Challenges to Securitization Theory: a Comparative Analysis of Political and Media Discourses about the Eurozone Crisis, *Interdisciplinary Political Studies* 7:1, 125-155.

Downs, Douglas (2002) Representing gun owners. Frame identification as social responsibility in news media discourse. *Written Communication*, 19, 6–27.

Edelman, Murray J. (1988) *Constructing the political spectacle*. Chicago: University of Chicago Press.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos (3.4.2017) EtlaTalks: Eurokriisi. <https://www.etla.fi/ajankohtaista/uutiset-ja-tiedotteet/etlataks-eurokriisi/> (haettu 12.2.2024).

Emmers, Ralf (2016) Securitization. Teoksessa Alan Collins (toim.) *Contemporary Security Studies: An Introduction*. Oxford: Oxford University Press. 173–188.

Entman, Robert (1989) *Democracy without citizens: Media and the decay of American politics*. New York: Oxford University Press.

Entman, Robert (1993) Framing: Toward a Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication* 43:4, 51–58.

Euroopan keskuspankki (2023) Talous- ja rahaliitto. <https://www.ecb.europa.eu/ecb/history/emu/html/index.fi.html> (haettu: 3.8.2023).

Eurooppa-neuvosto Statement on the support to Greece by Euro area Members States.

Bryssel 11.4.2010.

https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/113686.pdf (haettu 19.12.2023).

Euroopan parlamentti (2022) Rahoitustuki EU:n jäsenvaltioille 9/2022 <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/fi/sheet/91/rahoitustuki-eu-n-jasenvaltioille> (haettu 8.8.2023).

Freedman, Lawrence (1998) International security: changing targets. *Foreign policy* 110, 48–63.

Galbin, Charlotte (2015) HAS GERMANY “FALLEN OUT OF LOVE” WITH EUROPE? The Eurozone Crisis and the “Normalization” of Germany’s European Identity, *German Politics and Society* 33:1/2, 25–41.

Gamson, William A. & Modigliani, Andre (1989) Media Discourse and Public Opinion on Nuclear Power: A Constructionist Approach. *American journal of sociology* 95:1, 1–37.

Garnett, John C. (1970) *Theories of peace and security: a reader in contemporary strategic thought*. London: Macmillan St Martin's Press.

Hakala, Emma (2018) *International Organisations and the Securitisation of the Environment in Post-Conflict Western Balkans*. Väitöskirja. Helsingin yliopisto. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/3d0d956a-e0e4-415f-8ab7-52d14e43c480/content> (Haettu 15.10.2023).

Hertner, Isabelle & Miskimmon, Alister (2015) GERMANY'S STRATEGIC NARRATIVE OF THE EUROZONE CRISIS. *German Politics and Society* 33:1, 42-57.

Huysmans, Jef (2000) The European Union and the securitization of migration. *JCMS: Journal of common market studies* 38:5, 751–777.

Huysmans, Jef (2006) *The politics of insecurity: Fear, migration and asylum in the EU*. London: Routledge.

Huysmans, Jef & Squire, Vicki (2009) Migration and security. Teoksessa Myriam Dunn Cavelty & Victor Mauer *Handbook of security studies*. London: Routledge, 1–20.

Jokela, Juha; Kotilainen, Markku; Tiilikainen, Teija & Vihriälä, Vesa (2017) *EU:n suunta – Kuinka tiivis liitto?* FIIA report 39. https://www.fia.fi/wp-content/uploads/2017/01/fia_report_39.pdf (haettu 29.4.2024).

Kajaste, Ilkka (2012) Six pack, two pack, fiscal compact – tiivistyykö euroalueen ohjaus? *Kansantaloudellinen aikakauskirja* 108:2, 175–186.

Karakasis, Vasileios P. (2013) The framing of the Euro crisis and the contribution of the German policy paradigm. *International Journal of Human Rights and Constitutional Studies* 1:3, 224–249.

Karismo, Anna (18.6.2018) Maailmanhistorian suurin tukipaketti päättyy – Saako Suomi Kreikalle antamansa lainat takaisin? *Yle Uutiset*. <https://yle.fi/a/3-10244967>. (haettu 26.3.2024).

Korkman, Sixten (2013) *Euro – valuutta vailla valtiota*. Taloustieto oy: Helsinki

Langenohl Andreas (2017), Securities markets and political securitization: The case of the sovereign debt crisis in the Eurozone, *Security Dialogue* 48:2, 131–148.

Léonard, Sarah & Kaunert, Christian (2011) Reconceptualizing the audience in securitization theory. Teoksessa Thierry Balzacq (toim.) *Securitization theory: how security problems emerge and dissolve*. New York: Routledge, 57–76.

Lindgren, Jussi (2024) *Ohjaustalous vai näkymätön käsi? – Euroopan talouspoliittiset valinnat kriisin jälkeen*. Vastapaino: Tampere.

Mahnkopf, Birgit (2012) The euro crisis: German politics of blame and austerity – A neoliberal nightmare, *International Critical Thought*. 2:4, 472–485.

Matthes, Jörn ja Kohring, Matthias. (2008) The content analysis of media frames: Toward improving reliability and validity. *Journal of communication* 58:2, 258–279.

McDonald, Matt (2008) Securitization and the construction of security. *European journal of international relations* 14:4, 563–587.

McDonald, Matt & Williams Paul D. (2018) An introduction to security studies. Teoksessa Matt McDonald & Paul D. Williams (toim.) *Security studies: an introduction*. New York: Routledge, 1–14.

McSweeney, Bill (1999) *Security, Identity and Interests: A Sociology of International Relations*. Cambridge: Cambridge University Press.

Meiers, Franz-Josef (2015a) *Germany's role in the Euro crisis: Berlin's Quest For A More Perfect Monetary Union*. Sveitsi: Springer.

Miettinen, Timo (2019) Liberalismin kriisi ja eurooppalaisen talouspolitiikan tulevaisuus. Teoksessa Antti Ronkainen & Juri Mykkänen *Vapiseva Eurooppa – Mitä seuraa eurooppalaisen politiikan kaaoksesta?* Vastapaino: Tampere.

Miettinen, Timo (25.9.2020) Mitä Saksa haluaa? Poliitikasta. <https://politiikasta.fi/mita-saksa-haluaa/> (Haettu 16.6.2023).

Miettinen, Timo (2024) *EU kriisien aikakaudella – Unionin tulevaisuuden suuntaa etsimässä*. Muisto. Sitra. <https://media.sitra.fi/app/uploads/2023/10/sitra-eu-kriisien-aikakaudella.pdf>. Haettu: 8.11.2023.

Nedergaard, Peter & Snaith, Holly (2015) ‘As I Drifted on a River I Could Not Control’: The Unintended Ordoliberal Consequences of the Eurozone Crisis. *Journal of Common Market Studies*, 53:5, 1094 –1109.

- Nedergaard, Peter & Snaith, Holly (2017) 'As soon as the idea of the Flood was finished': Insecurity and Securitization over the course of the Euro crisis. Academia.edu. https://www.academia.edu/34086564/_As_soon_as_the_idea_of_the_Flood_was_finished_Insecurity_and_Securitization_over_the_course_of_the_Euro_crisis. Haettu: 24.9.2023.
- Nyman, Jonna (2013) Securitization theory. Teoksessa Laura J. Shepard (toim.) *Critical Approaches to Security: an introduction to theories and methods*. Routledge: London and New York, 51–62.
- Nyman, Jonna (2018) Securitization. Teoksessa Matt McDonald & Paul D. Williams (toim.) *Security Studies: an introduction*. New York: Routledge, 100–113.
- Patomäki, Heikki (2012) *Eurokriisin anatomia*. Into kustannus: Helsinki.
- Raitio, Juha (2014) Balladi eurosta eli Euroopan velkakriisin synty, hoito ja seuraukset. Aalto- yliopiston julkaisusarja 2014. *Liiketaloudellinen aikakauskirja* 12:3–4, 106–121.
- Rehn, Olli (2019) *Kuilun partalta: näin euro pelastettiin*. Docendo: Jyväskylä.
- Ronkainen, Antti (2019) Euron renki ja itsenäisyyden vanki – Euroopan keskuspankin riippumattomuus kriisissä. Teoksessa Antti Ronkainen & Juri Mykkänen *Vapiseva Eurooppa – Mitä Seuraa eurooppalaisen politiikan kaaoksesta?* Vastapaino: Tampere.
- Ronkainen, Suvi; Pehkonen Leila; Lindblom-Yläne, Sari; Paavilainen, Eija (2011) *Tutkimuksen voimasanat*. WSOYPro Oy: Helsinki.
- Sapiri, Edward (1934) Symbolism. Teoksessa Edwin R. A. Seligman & Alvin Johnson (toim.) *Encyclopaedia Of The Social Sciences*. New York: The Macmillan Company, 492–495.
- Searle, John R. (1969) *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Schmitt, Carl (2015) *Poliittisen käsite*. Helsinki: Tutkijaliitto.
- Schoeller, Magnus G. & Karlsson, Olof (2021) Championing the 'German model'? Germany's consistent preferences on the integration of fiscal constraints. *Journal of European Integration* 43:2, 191–207.
- Stritzel, Holger (2007) Towards a theory of securitization: Copenhagen and beyond. *European journal of international relations*. 13:3, 357–383.

Vaatman, Grete (2022) *Puolan ja Valko-Venäjän rajakriisin turvallistaminen Puolan hallituksen toimesta vuonna 2021*, Maisterintutkielma. Helsingin yliopisto. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/74909466-9b92-41ed-adf5-e1941b39b555/content> Haettu: 30.5.2023.

Wæver, Ole (1995) Securitization and Desecuritization. Teoksessa Ronnie D. Lipschutz (toim.) *On Security*. New York: Columbia University Press, 46–86.

Walt, Stephen M. (1991) The Renaissance of Security Studies, *International Studies Quarterly* 35:2, 211—239

Wass, Hanna (@hanna_wass) ”Perussuomalaisten retoriikassa talous kytketään yhä vahvemmin turvallisuuteen. @BergbomMiko linjaa useaan otteeseen @YleAstudio, että julkisen talouden tasapainottaminen on kamppailua Suomen itsenäisyyden puolesta: ilman sitä joudutaan EU:n alijäämämenettelyn ikeen alle.” 6.3.2024. https://twitter.com/hanna_wass/status/1765468347083178080 (Haettu 13.4.2024).

Wasserfallen, Fabio; Leuffen, Dirk; Kudrna, Zdenek & Degner, Hanno (2018) Analysing European Union decision-making during the Eurozone crisis with new data. *European Union Politics* 20:1, 3–23.

Wetherell, Margaret (2001) Debates in Discourse Research Teoksessa Margater Wetherell, Stephanie Taylor & Simeon J. Yates *Discourse Theory and Practice*. Sage Publishing: Lontoo, 380–399.

White, Jonathan (2015) Emergency Europe. *Political Studies* 63:2, 300–318.

Williams, Michael C. (2003) Words, images, enemies: securitization and international politics. *International studies quarterly* 47:4, 511–531.

Williams, Michael C. (2015) Securitization as political theory: The politics of the extraordinary. *International relations* 29:1, 114–120.

Yle uutiset (5.6.2015) Näin Kreikan eurokriisi on edennyt: Huijausta, niukkuutta ja uhmaa <https://yle.fi/a/3-8044716> (haettu 21.6.2023).

YouGov (10.7.2015) Greece Crisis (Europe) Survey Results. https://d25d2506sfb94s.cloudfront.net/cumulus_uploads/document/tdhcw4tpad/EuropeanResults_July_Greece_final_W.pdf (haettu 14.3.2024).

YouGov (27.6.2012) Germany+Eurozone Financial Times. Surveyresults.
<https://d3nkl3psvxxpe9.cloudfront.net/documents/YG-Archives-FinancialTimes-GermanyEurozone-270612.pdf> (haettu 14.3.2024).

YouGov (9.11.2011) Eurozone (UK, Denmark, Germany, France) Survey Results.
<https://d3nkl3psvxxpe9.cloudfront.net/documents/YG-Archives-YG-EUGreekBailout-091111.pdf> (haettu 14.3.2024).

Young, Brigitte (2014) German Ordoliberalism as Agenda Setter for the Euro Crisis: Myth Trumps Reality. *Journal of Contemporary European Studies*. 22:3, 276–287.